

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

Problems and Guidelines for development of Academic Affairs Management in Islamic
Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province

อาอิด๊ะ เจ๊ะแหว

Aidah Jahwae

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management

Prince of Songkla University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

**Problems and Guidelines for development of Academic Affairs Management in Islamic
Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province**

อาอิด๊ะ เจ๊ะแหว

Aidah Jahwae

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management
Prince of Songkla University**

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ผู้เขียน นางสาวอาอิต๊ะ เจ๊ะแเว

สาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทรอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

.....กรรมการ
(ดร.นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง แมงกาจิ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และ
การจัดการการศึกษาอิสลาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้เป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเองและได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นางสาวอภิศะ เจ๊ะแวง)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวอาทิตย์ ใจะแวง)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นางสาวอาอิต๊ะ เจ๊ะแฉะ
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 390 คน และผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากครูและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผลมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตัวแปร อายุ ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรตามความสามารถความชำนาญของผู้เรียน มีการพัฒนาตลอดเวลา จัดอบรม สัมมนาการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นเรื่องการอ่าน คิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง จัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายค่อยๆ กระตุ้นแก่นักเรียน เลือกกิจกรรมให้สอดคล้องและจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม

3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ควรจัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอและอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน สามารถสืบค้นหาข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ควรพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีการเรียนการสอนต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อทุกกลุ่มสาระ

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ครูวิชาสามัญและศาสนาต้องมีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกัน ช่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้ง และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ

Thesis Title Problems and Guidelines for development of Academic Affairs Management in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province

Author Miss. Aidah Jahwae

Major Program Islamic Educational Administration and Management

Academic Year 2015

ABSTRACT

This research aimed to examine problems and compare Academic Affairs Management in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province as perceived by teachers based on age, educational qualifications, work experiences and school size and to propose guidelines for developing academic affairs Management in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province. The samples of the study include 390 teachers in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province, and 9 interviewees. The Questionnaire and interview were used to collect research data. The statistics employed to analyze the data consists of percentage, average, standard deviation, T (t-test) and F (F-test).

The findings of this study were as follows: Problems of Academic Affairs Management in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province, for the overall level was high. Considering each dimension of its problems, it was found that the level of problem in curriculum, assessment and evaluation were high. While, the level of problems in leaning process and media and technology used for teaching and learning were moderate. On the comparation analysis of problems of Academic Affairs Management, in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province, the research showed that there were no significant different for overall level of the problems based on age, educational qualifications, work experiences and school size. However, a statistically significant difference of problems of Academic Affairs Management based on educational qualifications and work experiences was found at 0.05.

The proposed suggestions and guidelines for developing academic affairs Management as follows:-

1. The curriculum: The local curriculum should be developed in accordance with the conditions of each local context, by giving importance to community. Curriculum should be designed in response to students' potential and be continuously developed. Training and seminar on curriculum development and its implementation should be conducted.

2. The learning process: There should be a focus on reading and critical thinking. Students need to learn life experience from the reality. Student-centered learning should be organized and teachers need to adopt a variety of strategies to encourage student learning. Selecting suitable learning activities as well as organizing appropriate learning processes should also be emphasized.

3. Media, technology and teaching: Media and technology should be sufficiently provided to facilitate teaching and learning. Data search systems must be accessible by all. The development of media, technology for teaching and learning should be promoted and schools should encourage teachers to develop instructional media for all subjects.

4. Assessment and evaluation: Assessment and evaluation should be conducted based on reality. All academic and religion subject teachers must get involved in training / seminar on assessment and evaluation, so that everyone would make the same practice as for as the assessment and evaluation are concerned. There should be remedial classes for students who fail in their evaluation and a follow-up evaluation results and reporting study results to students and guardians should always be conducted by the schools.

الموضوع	مشكلة الإدارة الشئون التعليمية في المدارس الأهلية الإسلامية التابعة مكتب المدارس الأهلية بولاية فطاني
الباحث	عائدة جى وي
القسم	الإدارة التربوية الإسلامية
العام الجامعي	1436 هجرية

مستخلص البحث

يستهدف هذا البحث دراسة مشكلة الإدارة الشئون التعليمية في المدارس الأهلية الإسلامية التابعة مكتب المدارس الأهلية بولاية فطاني.، في حسب مقترحات معلمى نظرا لعمرهم ومستواهم العلمى وخبراتهم العلمى فى المدارس الإسلامية المتعددة، المستخدمة فى هذه الدراسة تشمل 390 أستاذ ومعلم و 9 مدرء المدارس كما يستخدم الاستبيان والمقابلة كأدوات فى البحث لجمع المعلومات كما يستخدم الإحصاءات العلمىة لتحليل المعلومات وذلك باستخدام النسبة المئوية، القيمة المتوسط، والقيمة المنحرفة ونتيجة الاختبار، ويستخدم أيضا التحليل العلمى و التحليل الموضوعى من اجل تحصيل المعلومات العلمىة الصحيحة.

أما نتائج البحث فأن:- مستوى المشاكل الإدارية الأكاديمية عموماً فى المستوى العالى وخصوصاً فى المنهج والتقييم فى المستوى العالى وأما عملية التعلم و تدريس تكنولوجيا وسائل الإعلام فى المستوى المتوسط. عند مقارنة المشاكل الإدارية الأكاديمية بالمدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية فى ولاية فطاني على اختلاف مستوى العمر، وحجم المدرسة عموماً لم تكن مختلفة كثيراً لإلجانب عملية التعلم و الخبرة ودات دلالة إحصائية 05.

والاقتراحات التنمىة وتوجيهها الإدارية الأكاديمية بالمدارس الأهلية الإسلامية تحت رعاية مكتب التربية الأهلية فى ولاية فطاني. وكما يلي:

1. جانب المنهج ينبغي أن يكون المناهج المحلية مطابقا بسياق المحلي وتنقسم الدورة وفقا لقدرة خبرة الطلاب، تطور في كل وقت، والتدريب / الحلقات الدراسية، وتطوير المناهج الدراسية وتنفيذها.
2. جانب عملية التعلم و تدريس ينبغي التركيز على القراءة والتفكير النقدي، يتعلم الطلاب لتجربة الحياة من واقع ، ينبغي على الطلاب أن يكون مركزا في إدارة التعلم والمعلمين بحاجة إلى مجموعة متنوعة من الاستراتيجيات لتحفيز الطلاب على التعلم. يجب أن تكون متفقة ومناسبة لعملية التعلم.
3. جانب تدريس تكنولوجيا وسائل الإعلام ينبغي تقديم تعليم وتعلم الطلاب كاف ، تسهيل استخدام تكنولوجيا وسائل الإعلام في تطوير ، . وأن يكون تكنولوجيا وسائل الإعلام في التدريس. تعزيز وتشجيع المعلمين لمواكبة دورات الإنتاج والتنمية لتعليم أبنائهم لممارسة ولمعرفة المزيد.
4. جانب التقييم ينبغي أن يستند التقييم على الواقع ، ينبغي أن يكون التدريب / ندوة لمعلمي جميع المواد الدينية و أكاديمية ، أستمات وتقييم. و ينبغي دروس تقوية بالنسبة لأولئك الذين لا ينجحون في التقييم. وتقارير منتظمة الطلاب المدارس وأولياء الأمور باستمرار.

กิตติกรรมประกาศ

มวลดการสรรเสริญเป็นสิทธิของเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงเมตตาผู้ทรงกรุณาปราณีเสมอ ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ผู้ทรงเป็นศาสนทูตของพระองค์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ถ้าหากปราศจากการช่วยเหลือจากพระองค์ และด้วยความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ วิธีการในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสอนของภาควิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีที่ได้เสียสละอุทิศตนในการรวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์ต่างๆตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษา

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต เรืองแป้น จากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดร.อับดุลฮาซิม เอ็งเปียและ ดร.ซัมซุ สาอุ อาจารย์ประจำสาขาวิชา ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัย จนทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีที่ได้เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ได้มอบทุนอุดหนุนเพื่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนพิระยานาวินคลองหินวิทยา อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีรวมทั้งครอบครัวอาบูบากา ที่คอยส่งเสริม ให้กำลังใจ ช่วยเหลือผู้วิจัยและขอขอบคุณครอบครัวอุมมี มรัยัม สามะมา (มารดาของมิสยะห์ สามะมา เพื่อนนักศึกษา) ที่คอยส่งเสริม ให้กำลังใจและที่พักพิงแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัยและเก็บข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณอย่างสุดซึ้งแด่ นายสุเกษม เจ๊ะแหว บิดาที่เคารพรักยิ่ง น้องทุกคนที่ให้กำลังใจ สูดท้ายขอรำลึกถึงมารดานางฮาสิ่อน๊ะ เจ๊ะแหว มารดาที่ล่วงลับจากโลกนี้ไปอย่างไม่มีวันกลับมา ลูกขอยกความดีทั้งปวงอันเกิดจากการวิจัยในครั้งนี้แด่ท่าน ขอเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ อำนาจพรให้ท่านอยู่ในความเมตตาของพระองค์ตลอดไปและขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆทุกคนที่ไม่อาจกล่าวถึงได้ครบถ้วนที่คอยให้กำลังใจจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จด้วยดี

สารบัญ

บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(7)
مستخلص.....	(9)
กิตติกรรมประกาศ	(11)
สารบัญ.....	(12)
สารบัญตาราง	(14)
สารบัญภาพประกอบ	(16)
การปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-ไทย	(17)
การปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-อังกฤษ	(19)
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 คำถามการวิจัย	5
1.4 ความสำคัญและประโยชน์การวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 ประวัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	11
2.1.1 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	13
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	17
2.2.1 ความหมายและแนวคิดการบริหารงานวิชาการ.....	17
2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	22
2.2.3 หลักและกระบวนการบริหารงานวิชาการ.....	24
2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	28
2.3.1 ด้านหลักสูตร	32

สารบัญ (ต่อ)

2.3.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้.....	45
2.3.3 ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน	56
2.3.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล	65
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย	84
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	87
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	89
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล	94
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	121
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	123
5.2 การอภิปรายผล	129
5.3 ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม.....	150
ภาคผนวก	161
ประวัติผู้เขียน	226

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	แสดงการวิเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ 30
2	ความแตกต่างระหว่างการวัดและการประเมินผล 67
3	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตามขนาดของโรงเรียน 86
4	กำหนดการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้บริหารสถานศึกษา 90
5	แสดงจำนวนค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 94
6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน 96
7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตร 97
8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 98
9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน 99
10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและประเมินผล 101
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มี อายุ ต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผล และประเมินผลเรียงตามลำดับ 103

สารบัญตาราง (ต่อ)

- 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้
ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมิน
ผลเรียงตามลำดับ 104
- 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษา
เอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มี ประสบการณ์การทำงาน ต่างกันใน
ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี
การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเรียงตามลำดับ 105
- 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มี
ขนาดของโรงเรียน ต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้
ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมิน
ผลเรียงตามลำดับ 106
- 15 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง
4 ด้าน 107

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่

1	กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
2	องค์ประกอบต่างๆในระบบหลักสูตร.....	37
3	แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89

Prince of Songkla University
Pattani Campus

การปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย	หมายเหตุ
ا	อดีฟ	อ	
ب	บอ	บ	
ع	ฮัมชะฮุ	อ.(ฮ์ ในกรณีเป็นตัวสะกด)	เช่น อัลละมาอ์ อัลมาอ์ ฯลฯ
ت	ตอ	ต	
ث	ษอ	ษ	
ج	ญีม	ญ (จัญ ในกรณีเป็นตัวสะกด)	เช่น ญาฮุด เคาะวาริจญ์
ح	หออ	ห	เช่น หะคียะฮ์ ยกเว้นบางคำ เช่น อับดุลเราะฮีม มุฮัมมัด เตฮาฮิด
خ	คอฮ์	ค	
د	คาล	ด	
ذ	ษาล	ษ	เช่น มุอาษุ
ر	รอฮ์	ร	
ز	ซาล	ซ	
س	สีน	ส	ยกเว้นคำว่า อีซาและมุซา
ش	ชีน	ช	
ص	ศอด	ศ	
ض	ฎอด	ฎ	
ط	ฏอฮ์	ฏ	
ظ	ซุฮ์	ซุ	
ع	อัยนุ	อ	
غ	ฆอยนุ	ฆ	
ف	ฟาฮ์	ฟ	
ق	กอฟ	ก	
ك	กาฟ	ก	

ل	ลาม	ล	
م	มีม	ม	
ن	นูน	น	
و	วาว	ว	
هـ	ฮาอู	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)	
ي	ยาอ์	ย	
الفتحة) - (		็ (ในกรณีเป็นตัวสะกด เช่น ตักวา อารัมฯ) -ะ, -าะ (ในกรณีมีตัวสะกด และสระในบางกรณี เช่น อลี บนีฯ)	
الكَسْرَة) - (		-ِ	
الضَّمَّة) - (		-ُ	
الفتحة الممدودة) أ -		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟารอบฯ)	
الكسرة الممدودة) ي -		-ِ	
الضمة الممدودة) و -		-ُ	
الشمسية		ฮ - ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น ฮัคคีน ฮักฎีนฯ	
القمرية		ฮัล - ตามด้วยคำต่อไปโดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น ฮัลกูราน ฮัลลอส ฮัลอิสลามฯ	

การปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-อังกฤษ
ตามระบบที่ใช้โดยหอสมุดรัฐสภาอเมริกา (Library of Congress), USA.

พยัญชนะอาหรับ	พยัญชนะอังกฤษ
ا	a
ب	b
ء	a, I, u
ت	t
ث	th
ج	j
ح	h
خ	kh
د	d
ذ	dh
ر	r
ز	z
س	s
ش	sh
ص	s
ض	d
ط	t
ظ	z
ع	'a, 'I, 'u
غ	gh
ف	f
ق	q
ك	k

ل	l
م	m
ن	n
و	w
ه	h
ي	y

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมีคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ความต้องการทางการศึกษาจากสังคมมีเพิ่มขึ้น ทั้งภาครัฐและเอกชนมีการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบขึ้นพยายามเร่งรัดให้เกิดการขยายการศึกษา ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและศิลปวัฒนธรรม

อิสลามเป็นศาสนาเดิวนานที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷺ ทรงยินยอมและทรงสั่งให้มนุษย์นับถือ แต่ด้วยความอ่อนแอของมนุษย์แล้ว หากมนุษย์ปราศจากการศึกษาหรือทางนำจากอัลลอฮ์ ﷻ แล้วมนุษย์ไม่อาจจะนับถืออิสลามโดยง่ายนัก ด้วยเหตุนี้ อิสลามและการศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบระหว่างเป้าหมายกับกระบวนการหรือเครื่องมือ การนับถืออิสลามเป็นเป้าหมาย ส่วนการศึกษาเป็นเครื่องมือ การศึกษาพัฒนาจากรูปแบบที่เรียบง่ายไปสู่รูปแบบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางสังคมที่สถานศึกษานั้นๆ ดำรงอยู่ในสังคมที่เรียบง่าย ขณะที่ความจำเป็นต่อปัจจัยยังชีพที่จำกัด เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและการเอาตัวรอด การศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ ความรู้สึกรับผิดชอบจะต้องดำเนินไปด้วยความระมัดระวังยิ่ง จำเป็นจะต้องมุ่งความสนใจไปที่การแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการแก้ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความรู้ที่แท้จริง ความรู้ที่มีหมายถึงก็คือ ความรู้ที่มีระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ ที่มีพื้นฐานจากระเบียบวิธีที่เฉพาะ วิชาความรู้ถูกเรียกว่าระเบียบวิธีอยู่เสมอ เพราะมันถูกจัดวางอย่างเป็นระบบและมีความแน่นอน มีวิธีการถ่ายทอดเป็นวิชาการ เช่นเดียวกับปรัชญาที่มีระเบียบวิธีการถ่ายทอดที่เป็นตัวของมันเอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 บัญญัติในมาตรา 80 (3) ในการจัดการศึกษาดังนี้ “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้า

ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ” มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษา วิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยจากรัฐ มาตรา 80 (6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคี และการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นและในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542: 5)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวจึงทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญและเร่งรัดให้เกิดการขยายการศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีอัตลักษณ์และวิถีชีวิตที่แตกต่างจาก ส่วนอื่นของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา พบว่าผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะต้องการให้ได้เรียนรู้ทั้งวิชาสามัญและศาสนา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดิมมีการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบปอเนาะ ซึ่งเน้นการสอนวิชาการศาสนา ต่อมาปอเนาะได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้มีการเพิ่มหลักสูตรสามัญศึกษา ภายใต้การควบคุมของ คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ หลังจากได้มีการตราพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จึงได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาจนถึงปัจจุบัน (ชมพูนุช นิยมแยม, 2547) แม้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้รับการอุดหนุนและช่วยเหลือจากรัฐ แต่การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังคงมีปัญหาโดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ,2549 อ้างถึงใน นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ, 2552 : 743) พบว่า คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่เป็น ที่น่าพอใจ สืบเนื่องจากปัญหาด้านการบริหารจัดการ โรงเรียน หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยพบว่า ในส่วนของการบริหารจัดการ โรงเรียนนั้น ผู้บริหารขาดทักษะในการเป็นนักบริหาร ไม่มีระบบฐานข้อมูล งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมสถานที่ และที่สำคัญหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในส่วนของหลักสูตรนั้น พบว่า หลักสูตร ไม่สามารถเทียบโอน ได้ การจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถบูรณาการระหว่างหลักสูตรศาสนาและหลักสูตรสามัญ พบว่า ครูขาดความรู้ใหม่ๆ และขาดทักษะกระบวนการสอน สื่อการเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียน ไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา,ม.ป.ป. อ้างถึงใน นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ, 2552 : 743) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541) ที่ให้ข้อสรุปว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่อง สัมฤทธิ์ผลด้านการเรียน ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมของห้องประกอบต่าง ๆ ความพอเพียงของอุปกรณ์การเรียนการสอน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้อง การสอนไม่ตรงตามสาขาวิชา การได้รับเงินเดือนไม่ตรงตามวุฒิของครูบางส่วน และการใช้จ่ายด้านการพัฒนาการเรียนการสอน

การพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคมปัจจัยที่สำคัญคือการบริหารการศึกษาซึ่งถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร เพราะ โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ การบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความรู้ความสามารถคุณลักษณะที่ดีและคุณธรรมของผู้บริหารที่จะบริหาร การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการเรียนการสอน ปัจจุบันพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของงานบริหาร โรงเรียนซึ่งเป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบ กล่าวคือ ต้องทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ขอบข่ายและความสำคัญของงานบริหาร โรงเรียนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ สิ่งสำคัญของการบริหารงาน โรงเรียน คือให้นักเรียนบรรลุจุดหมายเป็นผู้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สงบสุข เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศ ดังที่ อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต (2551 : 50) การสร้างงานวิชาการเป็นกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้ สถาบัน คือองค์ประกอบหลักในการที่จะขับเคลื่อนแหล่งความรู้ด้วยงานการบริหารด้านวิชาการเป็นหลัก อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ (2547) ได้กล่าวว่า งานวิชาการ และการบริหารงานวิชาการ ถือได้ว่า เป็นจุดเริ่ม และการลงมือปฏิบัติงานที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันไป ความสำเร็จบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของงานวิชาการ ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ สำหรับการบริหารเป็นทั้งศาสตร์

และศิลป์ (Science & Arts) ในการปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ และ ประสบการณ์ของตนเองอย่างรอบตัว เพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุความสำเร็จและมี ประสิทธิภาพ พร้อมทั้งประสิทธิผลของงาน

จากความสำคัญดังกล่าวของการบริหารงานวิชาการถ้าผู้บริหารสามารถที่จะ บริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน นักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการ จัดการศึกษา นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปตามเป้าหมายการศึกษา ของชาติ คือ ครู ซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องนำนโยบายมาปฏิบัติโดยตรงเป็นผู้ที่จะเห็นถึงความสามารถของ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมากที่สุดเพื่อเป็นการศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหาร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าจำเป็นจะต้องมีการศึกษา ปัญหาและแนวทางการ พัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่มี อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.3 คำถามของการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ควรจะเป็นอย่างไร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลจากการศึกษา ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีครั้งนี้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี
4. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ จากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ แล้วมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งในแต่ละด้านนั้นมีการซ้ำซ้อนจึงสังเคราะห์เหลือเพียง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้
3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 390 คน

2.2 ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 65 คน โดยสุ่มเป็นตัวอย่าง จำนวน 9 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 399 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 อายุของครู จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.1.1 ต่ำกว่า 30 ปี

3.1.1.2 30-50 ปี

3.1.1.3 51 ปี ขึ้นไป

3.1.2 ระดับการศึกษาของครู จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประสบการณ์ทำงานของครู จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.3.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.3.2 ระหว่าง 5-10 ปี

3.1.3.3 ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

3.1.4 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.4.1 ขนาดเล็ก ไม่เกิน 500 คน

3.1.4.2 ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คน

3.1.4.3 ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ, 2551)

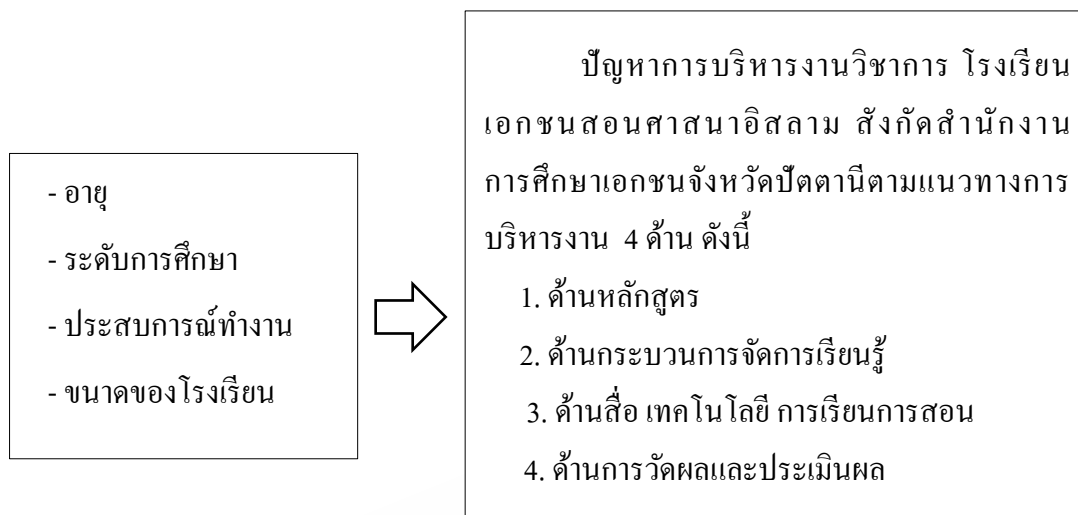
3.2 ตัวแปรตาม คือ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามแนวทางการบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยใช้กรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ แล้วมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งในแต่ละด้านนั้นมีการซ้ำซ้อนจึงสังเคราะห์เหลือเพียง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 6 – 7 ; มิลเลอร์ (กิติมา ปรีดีดิลก , 2532 : 48 ; อ้างอิงจาก Miller. 1965 : 175) ; กิติมา ปรีดีดิลก , 2532 : 57 – 58 ; กมล ภูประเสริฐ , 2544 : 9 – 18 ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2553 : 3 – 4 ; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ , 2553 : 30 ; ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2545 : 5 – 6 ; และ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. การเทียบอักษรภาษาอาหรับและศัพท์ด้านอิสลามศึกษาใช้อ้างอิงจากตารางเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2546)
2. การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอาน ผู้วิจัยอ้างอิงสุเราะฮ์และอายะฮ์ไว้ด้านหลังของตัวบทและความหมาย
3. การนำเสนออัลหะดีษจะมีการตัดริ้ว คือ การระบุหมายเลขและสถานภาพอัลหะดีษในกรณีที่มีผู้รายงานไม่ใช่อัลบุคอรีฮ์และมุสลิม
4. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังนี้
  - 4.1 อ่านว่า “สุบฮานะฮฺวะตะอาลา” เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์ แปลว่า อัลลอฮ์ผู้ทรงมหาวริสุทธี
  - 4.2 อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม” เป็นคำสรรเสริญและขอพรแด่ท่านนบีมุฮัมมัด แปลว่า ขออัลลอฮ์ ทรงสดุดีและให้ความสันติแก่ท่าน
  - 4.3 อ่านว่า “เราะฎียัลลอฮุอันฮู” เป็นคำขอพรแด่สะหาบะฮ์ แปลว่า ขออัลลอฮ์ ทรงพอพระทัยต่อท่าน
  - 4.4 วงเล็บปีกกาจะใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน
  - 4.5 (...) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ
  - 4.6 (...) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ
  - 4.7 “...” อัญประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของอุละมาฮ์

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ คือ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามแนวทางการบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐและเอกชน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจของผู้เรียนฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ไขปัญหาและได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัด รวมกับการใช้วิจารณ์ของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อให้ได้ผลเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง

สื่อ หมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยี หมายถึง ความรู้วิชาการรวมกับความรู้วิธีการ ที่จะช่วยให้การศึกษา และการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพผลสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบที่เปลี่ยนจาก ปอเนาะและเปิดสอนหลักสูตรวิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่กับหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี หมายถึง หน่วยงานในสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมและประสานงานในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดปัตตานี

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้จัดการ ผู้อำนวยการหรือผู้รับใบอนุญาตให้ทำหน้าที่บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้รับผิดชอบงานวิชาการและปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้กำหนดหัวข้อ ดังนี้

2.1 ประวัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2.1.1 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมายและแนวคิดการบริหารงานวิชาการ

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

2.2.3 หลักและกระบวนการบริหารงานวิชาการ

2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

2.3.1 ด้านหลักสูตร

2.3.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.3.3 ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน

2.3.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดในแต่ละประเด็นผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าและนำเสนอเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประวัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเดิมมีการจัดการศึกษาในรูปแบบ “ปอเนาะ” และด้วยนโยบายของรัฐที่มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และเมื่อสร้างความมั่นคงในพื้นที่นี้ทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในปัจจุบัน ในขณะที่ปอเนาะบางแห่งก็ยังคงรูปแบบการจัดการเช่นเดิม และปัจจุบันรัฐบาลอนุญาตให้จดทะเบียนเป็นสถานศึกษาในรูปแบบพิเศษอีกหนึ่งรูปแบบ โดยใช้ชื่อว่า “สถานศึกษาปอเนาะ”

ปอเนาะต้นกำเนิดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่คนในชุมชนมุสลิมมาตั้งแต่อดีต ซึ่งคำว่า “ปอเนาะ” เป็นคำที่มาจากภาษาอาหรับว่า “ฟุนดุก” ซึ่งแปลว่าโรงแรมหรือที่พัก (hotel) แต่ในภาษามลายูนั้นคำว่า “ปอเนาะ” หรือ “ปอนด็อก” ถูกนำมาใช้ในความหมายว่ากระท่อม สำหรับมุสลิมในประเทศไทยและมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยทั่วไปแล้วนั้น คำว่า “ปอเนาะ” หมายถึงสถาบันการศึกษาแบบดั้งเดิม รูปแบบการเรียนการสอนในสถาบันแห่งนี้ กาดว่าจะยึดถือรูปแบบทะเลาะเกะฮ์ โดยนักเรียนจะนั่งล้อมรอบครูผู้สอนเพื่อฟังการบรรยาย ในช่วงเริ่มแรกนั้นการศึกษาจะเริ่มต้นขึ้นที่บ้านของโต๊ะครูเองก่อน แต่เมื่อจำนวนนักเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ก็จำเป็นต้องมีสถานที่ที่กว้างขวางกว่าซึ่งสามารถรองรับนักเรียนได้ทั่วถึง ศูนย์กลางการศึกษาจึงถูกย้ายจากบ้านของโต๊ะครูไปยังสุเหร่าหรือมัสยิดในที่สุด ซึ่งความโดดเด่นและความรุ่งเรืองของปอเนาะในปตานีไม่ได้ทำให้ปตานีเป็นเพียงแค่ศูนย์กลางการศึกษาอิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งผลิตอุละมาอ์ในภูมิภาคแห่งนี้อีกด้วย อุละมาอ์เหล่านี้ได้กลายเป็นผู้สอน ผู้ผลิตตำรา และผู้แปลตำราจากภาษาอาหรับเป็นภาษามลายู อุละมาอ์คนสำคัญ ๆ ซึ่งเคยสอนในปอเนาะต่าง ๆ ในปตานีประกอบด้วย เชคคาเวด บิน อับดุลลอฮ์ อัลพะฎอนีย์ เชควันอะห์มัด บิน มุศเฏาะฟาอัลพะฎอนีย์, เชคซัยนัลอาบีดีนอัลพะฎอนีย์ และเชคมุฮัมมัด ซัยนัลอัลพะฎอนีย์ อุละมาอ์เหล่านี้ได้แต่งและแปลตำราภาษาอาหรับ เป็นภาษามลายู ตำราดังกล่าวกลายเป็นตำราที่ใช้สอนในปอเนาะในปตานีและในคาบสมุทรมลายูโดยทั่วไป ตำราที่กล่าวถึงนี้เป็นตำราที่รู้จักกันในโลกมลายูว่า กิตาบยาวิ หรือ กิตาบคูนิง (Saifuddeen Abu Ninasreen, 2558:ระบบออนไลน์)

หลังจากที่ปอเนาะได้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเสร็จสิ้นใน พ.ศ. 2514 โดยอยู่ในความควบคุมของกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายที่ใช้บังคับและควบคุมโรงเรียนราษฎร์ คือ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 ซึ่งใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 10 ก.พ. 2497 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ และโอนงานของกองโรงเรียนราษฎร์ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 อีกครั้งหนึ่ง เรียกว่า พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2518 ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 จึงได้เปลี่ยนชื่อ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์เป็น พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในปี พ.ศ. 2526 (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เขตการศึกษา 2, 2538 : 85) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดเป็น โรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) เป็นโรงเรียนที่สอนวิชาศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) แบ่งย่อยได้อีก 2 ลักษณะ คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทบริหารโดยสมาคมหรือมูลนิธิ ซึ่งเป็นองค์กรนิติบุคคล ทางราชการอุดหนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายรายหัว 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งโรงเรียนลักษณะดังกล่าว ทางราชการจะถอนข้าราชการครูที่ไปช่วยสอนวิชาสามัญออก เนื่องจากได้รับการอุดหนุนไปจ้างครูโดยเฉพาะแล้ว หากโรงเรียนมีความจำเป็นต้องมีข้าราชการครูที่ทางราชการส่งไปช่วยสอน จะต้องคืนเงินจำนวนเท่ากับวุฒิการศึกษาขั้นต้นของข้าราชการคนดังกล่าวให้แก่ทางราชการ และลักษณะที่ 2 คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทบุคคลเป็นผู้รับใบอนุญาต ซึ่งทางราชการจะอุดหนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัวเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสามัญทั่วไป แต่ทางราชการจะส่งข้าราชการครูส่วนหนึ่งสอนวิชาสามัญปฏิบัติการสอนร่วมกับครูที่โรงเรียนจ้างสอน

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามมาตรา 15(2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งส่วนหนึ่งจัดการเรียนการสอนทางอิสลามศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และอีกส่วนหนึ่งจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่ไปด้วย แต่สภาพความพร้อมทั้งบุคลากรและระบบการจัดการเรียนรู้ยังไม่เข้าเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะยกระดับสู่การเป็น โรงเรียนตามมาตรา 15 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 (Saifuddeen Abu Ni-nasreen, 2558 : ระบบออนไลน์)

2.1.1 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้พัฒนามาจากปอเนาะ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตามอัธยาศัยและขาดการดูแลจากรัฐ เมื่อปอเนาะได้พัฒนามาเป็นโรงเรียนใน ปี พ.ศ. 2504 รัฐได้มีนโยบายที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในสถาบันศึกษาดังกล่าว คือให้มีหลักสูตรในการดำเนินการเรียนการสอน และมีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบตามระเบียบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปอเนาะที่แปรสภาพมาเป็นโรงเรียนนอกจากจะต้องสอนศาสนาอิสลามแล้วยัง จะต้องสอนวิชาสามัญและวิชาชีพควบคู่ไปด้วย หรือในทำนองที่ว่าสถานศึกษาดังกล่าวจะต้อง จัดการเรียนการสอนโดยใช้ 2 หลักสูตร คือหลักสูตรสามัญและหลักสูตรศาสนา การจัดการเรียน การสอนในช่วงแรกๆ รัฐได้มาดูแลปอเนาะที่ได้แปรสภาพมาเป็นโรงเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

(สช.) ได้กำหนดให้สอนวิชาภาษาไทย และสังคมศึกษาควบคู่วิทยาศาสตร์เป็นความรู้เบื้องต้น ส่วนหลักสูตรอิสลามศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแหล่งหรือต้นกำเนิดของหลักสูตรมาจาก 3 แห่งด้วยกันคือ

1. มาจากโรงเรียนของแต่ละแห่ง
2. มาจากสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
3. มาจากความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับสำนักพัฒนาการศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2 (Ibrahem Narongraksakhet , 2003 : 12 อ้างถึงใน มุหำมัดรุยยานี บากา 2554 : 25)

เมื่อรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ รวมทั้งทางด้านการบริหารจัดการ ทำให้ระบบการบริหารงานโรงเรียนสามารถดำเนินการให้คืบคลอนขึ้นและสามารถเทียบเท่ากับโรงเรียนอื่นๆได้

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีนโยบายและขอบเขตการเรียนรู้ที่ชัดเจน เนื่องจากต้องยึดหลักคำสอนของศาสนาที่สอนให้ทุกคนมีการศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นการศึกษาที่เน้นทั้งในด้านศาสนาที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างบุคคลให้มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และด้านสามัญและวิชาชีพที่เป็นการสร้างคุณภาพชีวิต และใช้ชีวิตในโลกนี้อย่างมีความสุข หรืออาจจะสรุปได้คือ การเรียนคือความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า ดังนั้น จุดแข็งของโรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาอิสลามคือ การสอนวิชาศาสนาและสามัญควบคู่กันไป อย่างไรก็ตามทางรัฐยังเปิดโอกาสให้โรงเรียนฯ สามารถสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมได้เองตามความต้องการ แม้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเป้าหมายการจัดการศึกษาทั้งศาสนาและสามัญเป็นจุดแข็ง แต่การพัฒนาการจัดการศึกษาโดยองค์กรร่วมยังล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านวิชาการ ที่ยังขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน สามารถสรุปปัญหาและจุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ดังนี้

ด้านระบบการจัดการ โดยทั่วไปโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแปรสภาพมาจากปอเนาะ ซึ่งมีโต๊ะครูเป็นเจ้าของ และเมื่อโต๊ะครูเสียชีวิตไป ทายาทจะเป็นผู้สืบทอดมรดกในการบริหารจัดการโรงเรียนต่อไป ระบบการสืบทอดมรดกเช่นนี้ทำให้คุณภาพการจัดการศึกษาดกต่ำลง เนื่องจากว่า ผู้สืบทอดมรดกนั้นไม่ได้เรียนในสาขาการบริหารการศึกษาโดยตรง เพียงแต่ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์เท่าที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ทำให้การบริหารจัดการศึกษาไม่ทันสมัยและไม่มีความรู้ บางโรงเรียนอาจจะมีลูกเขยของโต๊ะครูเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ แต่ก็บริหารได้ไม่สมบูรณ์เนื่องจากว่า มีความขัดแย้งกับบรรดาทายาทสายโลหิตที่ไม่ยอมให้คนนอกมามีบทบาทใน

ทรัพย์สินของพวกตน ทำให้เกิดความขัดแย้งแย้งซึ่งกัน ประสบปัญหาในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้

การบริหารจัดการในโรงเรียนฯ เป็นการบริหารจัดการระบบครอบครัว ซึ่งอาศัยความมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในทรัพย์สิน ต่างคนต่างร่วมทำงานในตำแหน่งสูงๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงความสามารถในการบริหารของสมาชิกในครอบครัวที่ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในด้านความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ทางการบริหาร จึงทำให้การพัฒนาทุกๆ ด้าน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านวิชาการที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา

นอกจากนี้ ผู้บริหารยังยึดติดกับการบริหารแบบเดิมๆ การบริหารจัดการเชิงรับ เช่น ปล่อยให้โรงเรียนดำเนินไปเรื่อยๆ แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไปแล้วก็ตาม ผู้บริหารขาดการพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านภาวะผู้นำ ทักษะการบริหาร ความรู้ความสามารถ และอื่นๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารยังขาดความเข้าใจในหลักสูตรอย่างถ่องแท้ มีการซ้ำซ้อนและไม่บูรณาการทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียนการสอน ไม่ได้เน้นในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการเป็นหลัก แต่ไปเน้นเรื่องปริมาณจำนวนนักเรียน เนื่องจากความต้องการของงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัวเพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนไม่ได้ทำหน้าที่บทบาทอย่างจริงจัง ผู้บริหารมุ่งเน้นให้ครูจัดทำแผนการสอน สื่อการสอน วิจัย แต่ไม่ได้เน้นเทศ อบรมวิธีการปฏิบัติ

ด้านบุคลากร บุคลากรที่เข้ามาสอนส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่หลงเหลือจากที่อื่นหรือไม่สามารถทำงานในหน่วยงานอื่นได้ จึงมาสมัครเข้าสอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งไม่ต้องทำการสอบอย่างเข้มงวดแต่อย่างใด อีกทั้งโรงเรียนฯ ยังขาดแคลนครู จึงได้ครูที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจหรือค่าตอบแทนที่โรงเรียนมาให้อีกด้วยด้านหลักสูตรโรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรที่แน่นอนเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในเนื้อหาการสอน หลักสูตรซ้ำซ้อนไม่บูรณาการในวิชาที่สามารถบูรณาการได้ เนื่องจากไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารและครูผู้สอนไม่ถนัดที่ใช้ภาษาไทยในการสอน หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นด้านการจัดการเรียนการสอน เวลาเรียนในการจบหลักสูตรของวิชาสามัญกับวิชาศาสนาไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากมีการจัดการศึกษาตั้งแต่แรกไม่สอดคล้องกันและไม่มีการบูรณาการหลักสูตรศาสนาและสามัญในระดับประถมศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่ได้ใช้สื่อการเรียนการสอน สื่อมีไม่เพียงพอ อาจจะมีจากบุคลากร ไม่มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อใหม่ๆ ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ด้านการวัดผล

ประเมินผล นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ขาดการจัดฝึกอบรมครูผู้สอนในเรื่อง การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร

ด้านบุคลากร ครูมาช่วยสอนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและให้ครบทุกรายวิชา และครูไม่มีเทคนิคในการสอนที่เหมาะสมด้านชุมชน ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนเพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านวิชาการ ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน น้อยและขาดการดึงชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนขาดการให้ความรู้แก่ ชุมชนเพื่อให้เกิดความตระหนักและความสำคัญในการให้การศึกษาแก่ลูกหลาน และทางโรงเรียน ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อดึงดูดให้ชุมชนส่งเสริมในด้าน การศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ไม่มีศูนย์วิชาการเข้าไปดูแล แนะนำการจัดกิจกรรม นักเรียนตามหลักสูตร หรือจัดฝึกอบรมครูผู้สอนในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่หลักสูตร กำหนดและยังขาดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เช่น กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมวันสำคัญ

แม้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีต้นกำหนดมาจาก ปอเนาะ ซึ่งในอดีต ทางรัฐบาลไม่สามารถเข้าถึงได้ทำให้มีความพยายามที่จะมีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนา จัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นทางราชการเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามเป็นระบบที่ล้าหลังและเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ทำให้โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามได้รับการเอาใจใส่และสนับสนุนจากภาครัฐเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านเงินอุดหนุน ด้าน วิชาการ ด้านการพัฒนาบุคลากรและรวมถึงการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังเป็นที่นิยมของชุมชนในการส่งบุตรหลาน เนื่องจากหวังที่จะ ใ้บุตรหลานได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วน ทั้งในด้านวิชาศาสนาเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ดำเนินชีวิตตามระบอบของศาสนาและด้านวิชาสามัญและการอาชีพ เพื่อคุณภาพการใช้ชีวิตใน สังคม นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รมว.ศธ.) ได้มอบนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ณ โรงแรมซีเอส จ.ปัตตานี เมื่อวันอาทิตย์ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2549 ศธ.จะส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพโดยพัฒนาหลักสูตร ในทุกด้านทั้งสายสามัญ อาชีพ และศาสนา ต้องการให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมี บทบาทเช่นเดียวกับที่ ศธ.มีนโยบายเป็นการทั่วไปอยู่แล้ว (Ibrahim Narongraksakhet , 2003 : 12 อ้างถึงใน มุหำมัดรุษานี บากา 2554 : 25)

จากภาวะการณ์ด้านสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นและมีข่าวในเรื่องการสร้างแนวร่วมก่อความไม่สงบในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทำให้การทำบางกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนต้องหยุดชะงักไป โดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ค่าใช้จ่ายการเรียนรู้ ค่ากิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมพักรวม กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น อีกทั้งบุคลากรยังต้องกลับบ้านก่อนกำหนดไม่กล้าที่จะอยู่ปฏิบัติงานจนค่ำ เนื่องจากความไม่ไว้วางใจในเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวครู ภาวะการณ์ความแปรปวนทางการเมือง มีผลการทบทางด้านนโยบาย ซึ่งอาจจะต้องมีการหยุดชะงักโครงการต่างๆ ที่โรงเรียนมีผลประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งทางด้านงบประมาณ สวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาการบริหารงานโรงเรียน เป็นต้น ภาวะการณ์ด้านสังคม คุณธรรมจริยธรรม ส่งผลกระทบต่อระบบโรงเรียนที่จะต้องเข้มงวดในเรื่องของวินัย คุณธรรมจริยธรรม ที่ได้รับอิทธิพลมาจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต ล้วนแล้วเป็นดาบสองคม ที่บั่นทอนคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยตรง เนื่องจากนักเรียนจะมีการเรียนรู้และเลียนแบบที่สิ่งสื่อต่างๆ ได้นำเสนอออกมา เช่น แฟชั่น ภาพลามกอนาจาร ยาเสพติด ค่านิยมที่ผิด เป็นต้น ทั้งหมดนี้มีผลต่อการบริหารงานเนื่องจากจะต้องจัดสรรงบประมาณในเรื่องนี้มากขึ้น สร้างภาระงานให้โรงเรียนอีกทางหนึ่งอีกด้วย (ซี กอศิริย์, มปป. : ระบบออนไลน์)

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมายและแนวคิดการบริหารงานวิชาการ

2.2.1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประเทือง สังข์นาค (2545 : 11) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาบุคคลให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา งานบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครู

เข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

เชาวลิต จงมี (2548:21) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมทุกอย่างเพื่อเป็นการส่งเสริมหรือเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดีและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานเหล่านี้จะรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย อาทิเช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรอื่นๆ เป็นต้น

ศิริพร ทาทราย (2552 : 13) ได้สรุป การบริหารงานวิชาการว่า เป็นงานที่สำคัญ มีขอบเขต กว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรเป็นหัวใจและงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมทุกชนิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดี รวมทั้งการวัดผลประเมินผลด้วย ซึ่งความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์ทุกชนิดภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

นภาดา ผูกสุวรรณ (2553 : 17 อ้างถึงในนิลวรรณ วัฒนา,2556) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553:30) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง

การเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากความหมายของการบริหารงานวิชาการสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างของสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2.2.1.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ผู้บริหารทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของการศึกษาดังนี้

Miller (กิติมา ปรีดีดิลก, 2532: 48; อ้างอิงจาก Miller. 1965: 175)

ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 อย่างคือ

1. การจัดโปรแกรมการเรียน
2. การปฏิบัติตามโปรแกรม
3. การติดตามการเรียนการสอน
4. การจัดบริการการสอน

กมล ภูประเสริฐ (2544: 9-18) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2. การบริหารจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการที่จะต้องใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการ และเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบเพื่อการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษา ร่วมกัน การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน การควบคุมและส่งเสริมให้มีการดำเนิน การนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะๆ การควบคุมดูแลให้การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามที่กำหนดไว้

6. การบริหารวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ ได้แก่ การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการที่เป็นการสนับสนุนงานหลักทางวิชาการ การกำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลาที่จะดำเนินการ การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมด การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ การควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ดำเนินงานอื่นๆ

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดหัวข้อประเมินผลงาน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมิน การสรุปผลและเขียนรายงานประจำปี

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553 : 30) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเป็น 12 ด้าน ตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอน
3. การวัด / ประเมินผลและการรับเข้าศึกษาต่อ

4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT)

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3 - 4) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน รายละเอียด ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา การรับผิดชอบงานตามหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนคนผู้เรียนแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน ต้องพิจารณาความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน

2.6 การฝึกงาน

3. การจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดและการนิเทศการสอน

4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

จากแนวคิดของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โดยมีการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

อิสลามได้เน้นหนักของการศึกษาหาความรู้ สนับสนุนให้มุสลิม นั้นเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า

﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾

ความว่า : “อัลลอฮ์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ” (มูญาดาละห์ 58: 11)

อัลหะดีษ บทหนึ่งที่ท่านเราะซูล ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ))¹

ความว่า : “การศึกษาเป็นสิ่งบังคับสำหรับมุสลิมทุกคน”

จากอัลหะดีษดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการศึกษาหาความรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมทุกคน เพื่อพัฒนาตนตามแนวทางของอิสลามให้เป็นคนดี มีสติปัญญา ควบคุมคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

¹ หะดีษบันทึกโดย อิบน์ มาญะหฺ. 1984 : 48 หะดีษหมายเลข 86

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ฉะนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

พิชัย เสี่ยมจิตต์ (2542 : 3) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารในการจัดกิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2542 อ้างถึงใน วรรณรัตน์ ฑายิดา, 2551) สรุปไว้ว่า ผู้บริหารนับว่ามีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่ว่า ผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้จัดการทางการศึกษาเพื่อให้ครูและบุคลากรอื่นๆ ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และตามความคาดหวังของสังคม

กรมสามัญศึกษา (2543 : 16 อ้างถึงใน วรรณรัตน์ ฑายิดา, 2551) สรุปไว้ว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของบริหารกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ทั้งในแง่การบริหารและการปฏิบัติงานของครู ผลงานทางวิชาการที่ได้รับผิดชอบ เป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของโรงเรียน คือการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่นักเรียน งานวิชาการมีขอบข่ายงานครอบคลุมถึงการพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ ทั้งนี้ต้องจัดทำเอกสาร หลักฐานที่เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการ ตลอดจนต้องมี การดำเนินงานประเมินและติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ

เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา

Miller (อ้างถึงใน วรรณรัตน์ ทยิตา, 2551) กล่าวว่า วิชาการถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการบริหารวิชาการ ถ้าฝ่ายวิชาการอ่อนฝายอื่นก็อ่อนตาม หน้าที่ของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอน และการปฏิบัติตามโปรแกรม รวมทั้งการวัดผล การติดตามการสอนของครู – อาจารย์และการเรียนการสอนของนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33) ได้สรุปไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนร่วมได้ส่วนเสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกี่ยวพันการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 หลักและกระบวนการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักและสำคัญที่สุดในโรงเรียน มีขอบข่ายงานที่กว้างขวางมาก จึงมีผู้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการสรุปได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2543) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการในการดำเนินงานของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะใช้วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุง/นำไปใช้ (Action) ขั้นตอน PDCA มีดังนี้

ขั้นการวางแผน (Plan) ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง

กรรมการสถานศึกษาและชุมชนที่มีต่อสถานศึกษาและศึกษามาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศึกษาถึงศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของสถานศึกษา จากนั้นร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย และกำหนดเป็นภารกิจของสถานศึกษา แล้วจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระยะยาว คือ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติงานประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ลงนามและรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุน ควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำ และอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน และรับผิดชอบแผนงานและโครงการให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นการตรวจสอบประเมินผล (Check) เมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมตามแผนงาน / โครงการได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนแล้ว ให้ผู้บริหารเป็นผู้คอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มโครงการระหว่างโครงการและสิ้นสุดโครงการ หรือให้ผู้แทนเป็นผู้ตรวจสอบการประเมินตนเองของบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม/โครงการ โดยผู้บริหารมีบทบาทเป็นแกนนำตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ การกำหนดกรอบการประเมินตนเอง การสร้างเครื่องมือในการประเมิน การดำเนินการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง โดยผู้บริหารอาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเขียนรายงานการประเมินตนเองด้วย

ขั้นการปรับปรุง/นำไปใช้ (Action) เมื่อสถานศึกษาได้ประเมินตนเองแล้ว ผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน/กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไปหรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการในปีการศึกษานั้น ให้ประสบความสำเร็จต่อไป

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 7-8) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหาร ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนา หรือการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งเป็นกรวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพที่เป็นปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนางาน และกำลังงบประมาณ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยต่อไปนี้

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์

1.2 การกำหนดภารกิจหรือพันธกิจ

- 1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 1.4 การกำหนดกลยุทธ์
- 1.5 การกำหนดแผนงาน / โครงการ
2. การนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ขั้นตอน
นี้ประกอบด้วยต่อไปนี้

2.1 การจัดองค์กร หรือจัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบงาน
ได้แก่ การกำหนดหัวหน้างาน/หัวหน้าโครงการ ผู้ดำเนินงานและภารกิจของผู้รับผิดชอบ

2.2 การสั่งการหรือมอบหมายงาน

2.3 การควบคุมงาน

2.4 การติดตามกำกับ

2.5 การประสานงาน

2.6 การนิเทศงาน

3. การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการ
ดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ประกอบด้วยต่อไปนี้

3.1 การประเมินระหว่างการทำงาน

3.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดงาน

3.3 การรายงาน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 9) ได้กล่าวถึง หลักการบริหาร
ศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการบริหาร ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหาร
ต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุ
อุปกรณ์ได้เหมาะสม

2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารทุกประเภท
ย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการ งานที่สมควรมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำ
ให้งานดำเนินไปด้วยดี

3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะมีการติดตาม
และประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผลจะไม่ช่วย
ในการพัฒนาสถานศึกษา

ทศนี วงศ์ยี่น (2553 : 11-12) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการ
เป็นหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ควรมีหลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึง

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

จรรณี แก้วเอียน (2555 : 6) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพและจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อาจกล่าวโดยสรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญ ในการบริหารนั้นผู้บริหารจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน มีการกระจายอำนาจให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องเป็นตัวอย่างในการทำงานต่อครู อาจารย์และเป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติงานร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญในสถาบันการศึกษา การกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการนั้น ได้มีผู้กำหนดขอบข่ายไว้ ดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รัช (2545:5-6) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
2. งานบริหารหลักสูตร
3. งานสื่อและนวัตกรรมการเรียน
4. งานวัดและประเมินผล
5. งานนิเทศภายใน
6. งานส่งเสริมวิชาการ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้เสนอแนะขอบข่ายของกรบริหารงานวิชาการแก่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาไว้ 8 ด้าน ดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำไปใช้
2. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. งานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
5. งานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อทางการศึกษา

6. งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้
7. งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. งานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552:6-7) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ที่กำหนดโดยมีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนา แหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล

สถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น

ครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ คือ กิจกรรมต่างๆในโรงเรียนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถในสถานศึกษาบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามที่วางไว้ โดยแต่ละสถานศึกษานั้นกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสามารถสรุปขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ 1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดและประเมินผล 4. การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอน 6. การพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ 7. การนิเทศและแนะแนวการศึกษา 8. การประกันคุณภาพการศึกษา 9. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ 10. การจัดงานวิชาการในสถานศึกษา 11. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารงานวิชาการ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ แล้วมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งในแต่ละด้านนั้นมีการซ้ำซ้อนจึงสังเคราะห์เหลือเพียง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดตามขอบข่ายของ กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 6 – 7 ; มิลเลอร์ (กิติมา ปรีดีดิลก , 2532 : 48 ; อ้างอิงจาก Miller. 1965 : 175) ; กิติมา ปรีดีดิลก , 2532 : 57 – 58 ; กมล ภูประเสริฐ , 2544 : 9 – 18 ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2553 : 3 – 4 ; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ , 2553 : 30 ; ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2545 : 5 – 6 ; และ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545. รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ประเด็น แหล่งข้อมูล	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนฯ	การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	การพัฒนา แหล่งการเรียนรู้	การนเทศการศึกษา	การแนะแนวการศึกษา	การพัฒนากระบวนการประกัน คุณภาพ	ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ประสานความร่วมมือ ในการพัฒนา	ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ	หมายเหตุ
กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 6-7	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
มิลเลอร์ (กิติมา ปรีดีดิลก, 2532 : 48 ; อ้างอิงจาก Miller. 1965 : 175)	/	/	/										
กิติมา ปรีดีดิลก, 2532 : 57 – 58	/	/	/	/	/								แผนปฏิบัติ งานด้าน วิชาการ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น แหล่งข้อมูล	ประเด็น												หมายเหตุ
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนฯ	การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	การพัฒนา แหล่งการเรียนรู้	การนิเทศการศึกษา	การแนะแนวการศึกษา	การพัฒนากระบวนการประกัน คุณภาพ	ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	ประสานความร่วมมือ ในการพัฒนา	ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ	
กมล ภูประเสริฐ , 2544 : 9 -18	/	/	/	/			/		/				
ปรียาพร วงศ์อนุตร โรจน์ , 2553 : 3 – 4	/	/	/		/								การวางแผน,การจัดห้องสมุด
รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ , 2553 : 30	/	/	/		/								
ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2545 : 5 -6	/		/		/		/						งานบริหารหลักสูตร
สำนักงานปฏิรูป การศึกษา ,2545	/	/	/	/	/	/				/			งานวิจัยเพื่อพัฒนา
ความถี่ของข้อมูล	8	7	8	4	6	2	3	1	2	2	1	1	

จากตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้จากการแจกแจงความถี่ของข้อมูลในด้านต่างๆที่มีความสำคัญ ที่มาสังเคราะห์เป็นกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งในแต่ละด้านนั้นมีการเข้าซ้อนจึงสังเคราะห์เหลือเพียง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามความถี่ของข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือก 4 ด้านดังกล่าวนี้เพื่อศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยมีรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

2.3.1. ด้านหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการเรียนการสอน หากหลักสูตรไม่มีความหมายชัดเจนระบบการจัดการเรียนการสอนก็ย่อมไม่ประสบความสำเร็จหรือเกิดความล่าช้า ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ ฟารามาส บินมุฮัมมัด (2546 : 20, อ้างใน เฉลิมพล และชัน, 2550 : 18) ได้กล่าวเปรียบเทียบไว้ว่า “ผู้ที่ละหมาคก็ต้องรู้พื้นฐานของการละหมาค ผู้ที่จะถือศีลอดก็ต้องรู้หลักเงื่อนไข และข้อห้ามในการถือศีลอด” อัลกุรอานเป็นหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม และสมบูรณ์ที่สุด ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴾

ความว่า : “และมัน (อัลกุรอาน) เป็นการแจกแจงทุกสิ่งทุกอย่าง และเป็นการชี้ทางที่ถูกต้อง และเป็นการเมตตาแก่หมู่ชนผู้ศรัทธา” (ยูซุฟ: 111)

ดังนั้นความครอบคลุมทุกอย่างองค์ความรู้ของอัลกุรอานคงจะปฏิเสธไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นทางโลกหรือทางธรรมก็ตาม หากได้ศึกษาอัลกุรอานจะพบว่าหลายๆองค์การได้ชี้ให้เห็นถึงศาสตร์ต่างๆที่ได้ระบุไว้ในอัลกุรอานอย่างน่าอัศจรรย์ (สะชัน, 1993 : 426)

ซอลิฮะห์ หะยีสะมะแอ (2551 : 18) ได้สรุปไว้ว่า การศึกษาอิสลามเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายและครอบคลุมในทุกรูปแบบและวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนโดยตรง การถ่ายทอดความรู้ การชี้แนะ การอบรม การจัดเกลา การปลูกฝังบ่มนิสัย การเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพและศักยภาพของมนุษย์หรือผู้เรียนสู่การเป็นมนุษย์ที่มีความรอบรู้ มีความศรัทธา มีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ในอิสลาม

Mahmoud Ayed Rasdan (1992 อ้างถึงใน ซอลิฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551 : 96) ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “On teaching and Teacher’s Qualities : Western and Islamic Perspectives” ว่าในทัศนะของอิสลาม การแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ไม่เพียงแต่ความสุขของส่วนบุคคลหรือปัจเจกบุคคลและความต้องการของชาติเท่านั้น เป้าหมายสูงสุดของความรู้คือการตระหนักในเกียรติยศและคุณธรรมของมนุษย์บนโลกนี้และความโปรดปรานตลอดกาลในโลกหน้า ในอิสลามถือเป็นความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ความสำเร็จนี้เป็นคู่แฝดสามารถกระทำได้

โดยผ่านความรู้ที่ถูกต้องและการกระทำที่ถูกต้องซึ่งเรียกว่า อะมัลศอลิฮ์หรือการทำงานที่ประเสริฐ (A'mal Salih) การทำความดีที่ดีที่สุดสามารถพิจารณาโดยใช้เกณฑ์สองประการดังนี้ 1. ความบริสุทธิ์ใจและแรงจูงใจเบื้องหลังการงานที่กระทำ 2. ความถูกต้อง เทียบตรงและดีเยี่ยมของการกระทำ ซึ่งเกี่ยวกับเกณฑ์สองประการนี้ ท่านเราะซูล ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า “การทำความดีต่างๆนี้จะมีค่าและได้รับการพิจารณาโดยความตั้งใจของการทำงานนั้น และสำหรับแต่ละคนจะได้รับการตอบแทนตามที่เขาดังใจ” และท่านเราะซูล ﷺ ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า “อัลลอฮ์ ﷻ ทรงรักเมื่อหนึ่งในพวกท่านกระทำการสิ่งใด ทำในลักษณะที่ดีเยี่ยมและสมบูรณ์ที่สุด”

การกำหนดหลักสูตรจะเป็นการบอกแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดความชัดเจนและเที่ยงตรง ในการจัดการเรียนการสอนก็จำเป็นต้องรู้และเข้าใจเรื่องหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาในอิสลามมีลักษณะหน้าที่ในการทำหน้าที่การผลิตและสร้างมนุษย์มุสลิม รู้จักศาสนาและพระเจ้าของเขา มีอัลลาคอัลกุรอาน แต่ก็มุ่งผลิตมนุษย์ที่รู้จักการดำเนินชีวิตพร้อมที่จะลิ้มรสความโปรดปรานของชีวิตที่สูงส่งในสังคมที่อิสระและสูงส่ง พร้อมที่จะให้และสร้างสังคม ตลอดจนพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยผ่านการทำงานที่มีความเฉพาะเจาะจงที่เป็นการอนุญาตให้สามารถกระทำได้นั้นคือ หลักสูตรการศึกษาในระบบการศึกษาอิสลาม (ซอลิฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551 : 143 -144)

Rosnani Hashim (2001 อ้างถึงในซอลิฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551: 143 - 144) ได้เน้นย้ำว่าการจะทำให้การศึกษาเป็นอิสระจากการเป็นลัทธินิยมการแยกอาณาจักรออกจากศาสนจักร (Secularism) และแนวความคิดการแยกการศึกษาออกเป็นสองส่วนเอกเทศจากกันระหว่างรายวิชาทางด้านศาสนาและรายวิชาทางโลก (dualism) มโนทัศน์อิสลามจะต้องถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาอิสลาม ดังนี้

1. ทศนะอิสลามต่อผู้สร้าง
2. การสร้างมนุษย์และเป้าหมายของมนุษย์เพื่อการภักดีและการเป็นคอลีฟะห์ (ตัวแทนของพระเจ้า) เพื่อส่งเสริมความดีและห้ามปรามความชั่ว และเผยแพร่ศาสนาอิสลาม
3. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าผู้สร้าง
4. ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน เพื่อสร้างความยุติธรรมความเอกภาพของจิตใจ คุณค่าและศักดิ์ศรี สร้างอัลลาค (จริยธรรมที่สูงส่ง) เป็นต้น
5. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นคอลีฟะฮ์
6. การพัฒนาตนเอง
7. เป้าหมายการมีชีวิตของมนุษย์

8. การพัฒนาจริยธรรมอิสลามเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่มีวิญญูณ เช่นเดียวกับอิสลาม ดังนั้นหน้าที่ของครูมุสลิมจะต้องสอนมโนทัศน์อิสลามที่กล่าวมาข้างต้นให้แก่ นักเรียนมุสลิม โดยมีต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชาที่สอนด้วยการใช้วิธีการที่มีวิญญูณ

การศึกษาในอิสลามวางอยู่บนรากฐานของแนวความคิดอิสลาม โดย คำนึงถึงแนวทางการดำเนินชีวิตและแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ ตลอดจนคำนึงถึงเป้าหมายของการศึกษา ที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการอิสลาม ตามทัศนะของอับดุลเราะมาน อัลนะฮฺละวี (Al-Nahlawi, อ้างถึงใน ฮาเระ เจ๊ะโค, 2557 : 208 - 211) เห็นว่าหลักสูตรคำนึงถึงหลักต่างๆ ดังนี้

1. ระบบและการพัฒนาหลักสูตรจะต้องให้ความสนใจธรรมชาติของตัว มนุษย์ เพื่อให้อยู่ในสภาพที่บริสุทธิ์และไม่ไขว้เขว

2. หลักสูตรควรคำนึงถึงการบรรลุถึงเป้าหมายสุดท้ายของการศึกษา อิสลาม รวมทั้งให้ความสนใจต่อเป้าหมายของการศึกษาอิสลาม

3. หลักสูตรควรมีการจัดระบบอย่างเป็นลำดับขั้นตามพัฒนาการของ ผู้เรียน ควรมีการจัดระบบหลักสูตรเฉพาะที่ยืดความแตกต่างของเพศ (ชาย-หญิง) โดยคำนึงถึงความแตกต่างของบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินชีวิตในสังคม

4. หลักสูตรควรให้ความสำคัญแก่สังคม เช่น สุขภาพ พลานามัย ความ สงบสุข การบริหารและการศึกษา หลักสูตรยังจะต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม บรรยากาศ เช่น ภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศที่อาจทำให้เกิดความแตกต่างในการดำเนินชีวิต แบบเกษตรกรรม แบบอุตสาหกรรม หรือธุรกิจการค้า

5. หลักสูตรควรมีอย่างเป็นระบบและเป็นองค์ประกอบอย่างครบถ้วน ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาการศึกษา ภาษาหลักและสาขาวิชาของการศึกษาโดยผสมสัมพันธ์กัน และให้ความสำคัญกับเป้าหมายสุดท้ายของการศึกษาในอิสลาม ยึดหลักพื้นฐานซึ่งมองว่าจักรวาล ทั้งหมดเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ﷻ และมนุษย์ทุกคนเป็นบ่าวของพระองค์ ดำเนินชีวิตอย่าง สอดคล้องกับความต้องการและหลักซารีอะฮ์ของพระองค์ จากหลักการนี้เหตุการณ์ทุกอย่างและ สภาพการดำรงชีวิตถือว่าเป็นสหวิชาการ ความหมายคือในหลักสูตรการศึกษาในอิสลามจะไม่สามารถที่จะแบ่งขั้วระหว่างศาสตร์ทางธรรมและศาสตร์ทางโลก

6. หลักสูตรต้องเป็นจริงหมายถึง หลักสูตรสามารถดำเนินไปได้ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความสะดวกอันหลากหลายของประเทศ

7. วิธีการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลักสูตรควรมีความ ยืดหยุ่น หมายถึง วิธีการสามารถที่จะปรับให้มีความเหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ในท้องถิ่น

ต่างๆได้ รวมทั้งความแตกต่างทางปัจเจกบุคคล เช่น ความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพของนักเรียนในการตอบรับ การจัดระเบียบและการวิเคราะห์เนื้อหา

8. หลักสูตรต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุถึงพฤติกรรมและอารมณ์เชิงบวก

9. หลักสูตรควรให้ความสำคัญกับลำดับพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ หรือความเฉลียวฉลาด รวมถึงปัญหาต่างๆที่ประสบในทุกๆระดับของพัฒนาการ เช่น การเจริญเติบโตของภาษา วุฒิภาษาทางสังคม และความพร้อมด้านศาสนา

10. หลักสูตรควรให้ความสนใจต่อปัจจัยต่างๆของพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามที่รวบรวมอยู่ในหลักการทุกอย่างสำคัญลักษณะ คุณธรรมและจริยธรรมอิสลาม ทั้งในการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลหรือความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน

หลักพื้นฐาน 10 ประการที่ได้กล่าวโดยอสังกะยะวิชัยข้างต้นจะครอบคลุมทั้งทางด้านเทคนิคแนวทางของหลักสูตรและหลักการต่างๆทั่วไปของหลักสูตร แนวทางของหลักสูตรนี้ หมายถึง แนวทางปรัชญา จิตวิทยา และสังคมวัฒนธรรม ส่วนหลักการทั่วไปของหลักสูตรคือ หลักของความเกี่ยวข้องกัน พื้นฐานของการยึดหยุ่นพื้นฐานของความต่อเนื่อง พื้นฐานของการปฏิบัติ หรือประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำว่า “หลักสูตร” แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “curriculum” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน ว่า “currere” หมายถึง “running course” หรือ เส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง ต่อมาได้นำศัพท์นี้มาใช้ในทางการศึกษาว่า “running sequence of course or learning experience” (Armstrong, 1989 : 2 อ้างถึงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553 : 5) เป็นการเปรียบเทียบหลักสูตรเสมือนสนามหรือลู่วิ่งให้ผู้เรียนจะต้องฝ่าความยากของวิชา หรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อความสำเร็จ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร ดังนี้

Good (1973:157 อ้างถึงใน นิตยา เปลื้องนุช, 2554 : 4) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อสำเร็จหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหนึ่ง

2. หลักสูตร หมายถึง เค้าโครงสร้างทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป

3. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถานศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552:43) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ทั้งกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่นๆที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็น หลักในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละ ระดับแต่ละประเภท

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545 : 26) ได้ให้ความหมายดังนี้

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์หนึ่งในทางการศึกษา
2. หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน หรือใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน
3. หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่เป็นกระบวนการนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพของผลผลิต

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 25) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการ ศึกษา เป็นต้น
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรม ฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร คือ แนวทางในการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามมาตรฐานสากล มาตรฐานหลักสูตร แกนกลาง และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

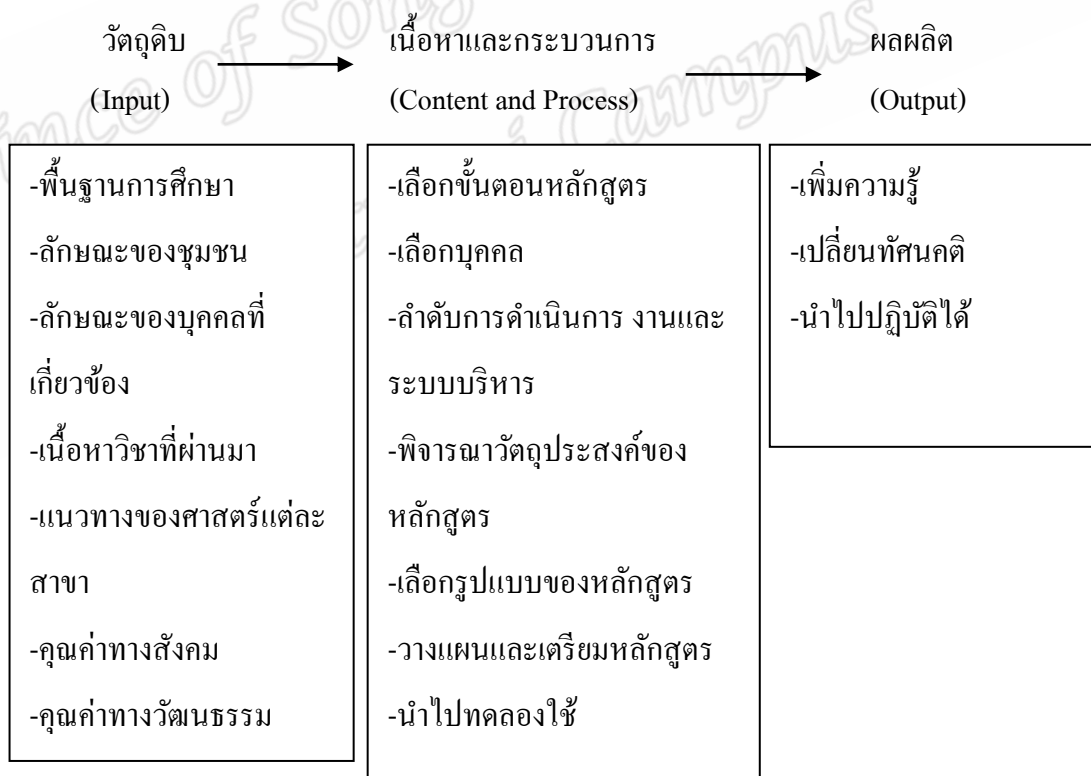
2. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการพัฒนาหลักสูตรได้

นิตยา เปลื้องนุช (2554 : 8) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นระบบ (Curriculum as a system) เป็นกระบวนการโดยการส่งวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการแล้วจึงได้ผลผลิตที่สมบูรณ์

Input → Content and Process → Output

ในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนนั้น พิจารณาในแง่ของระบบ จากองค์ประกอบทั้ง 3 ควบคู่กันไป ทั้งตัวป้อน เข้าไปสู่กระบวนการ และผลผลิตที่ออกมาว่าจะเป็นอย่างไ เป็นแนวคิดในการเข้าใจหลักสูตรเชิงระบบ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 : องค์ประกอบต่างๆในระบบหลักสูตร

ที่มา : นิตยา เปลื้องนุช, 2554 : 8

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรจะประกอบด้วย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมิน

3. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการนำอุดมการณ์ จุดหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถกเถียงกันมาเรียบร้อยแล้วไปสู่ผู้เรียน ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ มีความสำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนใดๆ ทั้งหมด เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร ถึงแม้หลักสูตรจะสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากว่าการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะฉะนั้นการนำหลักสูตรไปใช้ จึงมีความสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องทำความเข้าใจกับวิธีการขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดตามความมุ่งหมายทุกประการ

ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ความหมายของคำว่า การนำหลักสูตรไปใช้ มีแตกต่างกันออกไป นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย คำนิยามดังนี้

โบแชมป์ (Beauchamp, 1975 : 164 อ้างถึงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553 : 262) ได้ให้ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ โดยกระบวนการที่สำคัญที่สุด คือการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีพัฒนาการเรียนการสอน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 263) ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ในอันที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย นับแต่การเตรียมบุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

สุนทร โคตรบรรเทา (2553 : 102) ได้ให้ความเห็นถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เป็นการนำเอาการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังไปสู่ความจริง กล่าวให้เข้าใจง่ายคือกิจกรรมหลักสูตรคือ กิจกรรมการเปลี่ยนแปลง

จากความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ ตามที่นักการศึกษาได้ให้ไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นับแต่การเตรียมบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้หลักสูตรเกิดผลต่อการใช้อย่างแท้จริง การนำหลักสูตรไปใช้ก็ควรจะเป็นวิธีการปฏิบัติการณ์ที่มีหลักเกณฑ์ และมีกระบวนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ พอที่จะมั่นใจได้ว่า หลักสูตรที่ได้สร้างขึ้นนั้น จะมีโอกาสนำไปปฏิบัติจริงๆอย่างแน่นอน นักการศึกษาต่างก็ให้ทัศนะซึ่งเป็นแนวคิดในการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

Beauchamp (1975: 164 -169 อ้างถึงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553: 264) กล่าวว่า สิ่งแรกที่ต้องทำคือ การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ครูผู้นำหลักสูตรไปใช้มีหน้าที่แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยใช้หลักสูตรเป็นหลักในการพัฒนาวิธีการสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เห็นผลตามเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร ผู้บริหาร ครูใหญ่ต้องเห็นความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ

চারু বাক্সী (2514 : 165-195 อ้างถึงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553 : 262) ได้สรุปชี้ให้เห็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ว่า ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. โครงการสอน เช่น การวางโครงการสอนแบบหน่วย (Unit Organization of Instruction, Teaching Unit) ประเภทของหน่วยการสอนมี 2 ประเภท คือ หน่วยรายวิชา (Subject Matter Unit) และหน่วยประสบการณ์ (Experience Unit)
2. หน่วยวิทยากร (Resource Unit) เป็นแหล่งให้ความรู้แก่ครู เช่น เอกสารคู่มือ และแนวการปฏิบัติต่างๆ
3. องค์ประกอบอื่นๆ ที่ช่วยในการสอน เช่น สถานที่และเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์การเรียนการสอน วิธีการสอน และวัดผลการศึกษา กิจกรรมร่วมหลักสูตร การแนะแนวและการจัดและบริหารโรงเรียน เป็นต้น

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารระดับกระทรวง กรม กอง ผู้บริหารระดับโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และบุคคลอื่นๆขอบเขตและงานของการนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง เพราะฉะนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง

งานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

งานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ การตีความหมายและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะดำเนินการในรูปของเอกสารประกอบหลักสูตร และวัสดุอุปกรณ์การสอน เช่น โครงการสอน ประมวลการสอน คู่มือครู เป็นต้น
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆภายในโรงเรียนเพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหาร โรงเรียนควรสำรวจปัจจัยและสภาพต่างๆของโรงเรียนว่า เหมาะสมกับสภาพการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่
3. การสอนซึ่งเป็นหน้าที่ของครูประจำการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูต้องสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม โดยผู้บริหารคอยให้ความสะดวกให้คำแนะนำและให้กำลังใจ

หน้าที่ของผู้บริหารและผู้สอนในการใช้หลักสูตร

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนมีหลายกลุ่ม แต่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและจะส่งผลกระทบต่อการทำงานให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรหรือไม่มี 2 กลุ่ม คือผู้บริหารและผู้สอน หน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารในการใช้หลักสูตรมีดังนี้

1. เป็นผู้นำในการใช้หลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงการแก้ไขหลักสูตร
2. ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักสูตรอย่างกระจ่าง สามารถควบคุมดูแลและให้คำแนะนำแก่ผู้สอนให้ดำเนินการจนบรรลุจุดหมายของหลักสูตร
3. กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตร
4. จัดหาวัสดุหลักสูตรที่ทันสมัยและให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนผู้สอน
5. ควบคุมดูแลติดตามผลการใช้หลักสูตรสนับสนุนส่งเสริมและนิเทศการใช้หลักสูตรและการสอน ให้กำลังใจ และช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

6. ประเมินผลการใช้หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสำหรับโรงเรียนของตน ส่วนหน้าที่ที่สำคัญของผู้สอนในการใช้หลักสูตรมีดังนี้

1. ใช้หลักสูตรตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ศึกษาและทำความเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตรทุกส่วน รวมทั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา และจัดการเรียนการสอนที่ได้รับมอบหมายได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ปฏิบัติตามแนวทางที่โรงเรียนกำหนด
4. ใช้วัสดุหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
5. วิเคราะห์หลักสูตร แปลและตีความหลักสูตรสู่แนวปฏิบัติและเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม

6. ประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การประเมินผล การใช้หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

ในฐานะผู้นำการใช้หลักสูตร ซึ่งนอกจากจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแล้วยังต้องทำหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรด้วย ในหน้าที่นี้งานแรกและเป็นงานที่สำคัญก่อนเริ่มงานอย่างอื่น ๆ ก็คือ การหาวิธีการที่จะทำให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกิจกรรมที่สามารถทำได้มีหลายวิธี เช่น อาจใช้วิธีชี้แจงให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร อาจเรียกประชุมชี้แจง หรือจัดบรรยาย อบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านหลักสูตรและแนวทางการปฏิบัติ รวมตลอดทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

ข้อเท็จจริงประการหนึ่งที่ทำให้การใช้หลักสูตรที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรและบางครั้งอาจจะล้มเหลวก็เนื่องจากว่า ผู้สอนซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่แปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติคือ ผู้สอนนั้นไม่เคยเห็นหลักสูตร ไม่เคยใช้หลักสูตรคิดว่าแบบเรียนในรายวิชาที่ได้รับมอบหมายให้สอนคือ หลักสูตร หากสอนเนื้อหาในแบบเรียนได้ครบถ้วนก็หมายความว่าสอนได้ครบตามหลักสูตรแล้ว ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจาก หนังสือหลักสูตรในโรงเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ วัสดุหลักสูตรมีไม่ครบถ้วนและมีจำนวนไม่เพียงพอ หรือมีแต่ไม่ทันสมัย ผู้สอนไม่รู้จักหรือไม่สนใจและไม่นำไปใช้ ขาดการกระตุ้นหรือแรงช่วยในการจัดทำวัสดุหลักสูตร ฯลฯ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้บริการและสนับสนุนในการจัดทำวัสดุหลักสูตรด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะต้องให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาจิตวิญญาณและคุณธรรม จริยธรรม วิธีการสอนใหม่ๆ ควรจะมีการสำรวจ ครูควรจะเป็นบุคคลที่สร้างสรรค์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ความสมดุลในรูปแบบหรือวิธีการสอน ควรมีการผสมผสานระหว่างผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง การประเมินการศึกษา

การประเมินจะต้องขนานอย่างใกล้ชิดกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของหลักสูตร และครอบคลุม จุดประสงค์ทางด้านจิตวิญญาณและคุณธรรมจริยธรรม หากไม่เช่นนั้นหลักสูตรจะต้องมีการ ทบทวนประสิทธิภาพการสอนที่นำเสนอ วิธีการสอน และประเภทการประเมินที่ใช้

ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้

1. ปัญหาด้านครู

1.1 ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และขาดหลักสูตรกับ เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร ฯลฯ ซึ่งทำให้การสอนของครูไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.2 ครูไม่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ยังคงยึดถือวิธีสอนแบบ “ยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง” ในการสอน

1.3 ครูไม่มีเวลาศึกษาหลักสูตรก่อนสอน

2. ปัญหาด้านผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรน้อย ทำให้ไม่สามารถ สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีเท่าที่ควร

2.2 ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการนิเทศและทำให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแก่ครู และ/หรือนิเทศน้อยไม่ทั่วถึงและไม่ต่อเนื่อง

2.3 ผู้บริหารไม่ได้ให้การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของคณะครู เช่น การจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรประเภทต่าง ๆ และการจัดหาจัดทำวัสดุอุปกรณ์การเรียน การสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู การจัดครูเข้าสอนไม่เหมาะสม การไม่ได้สนับสนุน การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เป็นต้น

3. ปัญหาด้านศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์นิเทศการใช้หลักสูตรในโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง ศึกษานิเทศก์ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างถ่องแท้ และไม่มีความรู้ความสามารถ ในการนิเทศและให้คำแนะนำแก่ครูที่ดีเท่าที่ควร

4. ปัญหาด้านหน่วยงานส่วนกลาง ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

4.1 ส่งเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบล่าช้า และไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน

4.2 ขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยเฉพาะกับผู้ปกครองทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

4.3 ขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนการใช้หลักสูตร

4.4 การฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังไม่ทั่วถึง และ/หรือไม่ตรงกับความต้องการของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4. ปัญหาการบริหารหลักสูตร

สันติ บุญภิรมย์ (2552:19-20) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการ ยังมีจุดอ่อนและข้อบกพร่องในด้านหลักสูตร ดังนี้

1. ขาดการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา

2. การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียนและระดับสูงไม่เพียงพอ และที่สำคัญผู้บริหารให้ความสนใจกับงานอื่นๆของสถานศึกษามากกว่างานวิชาการ

3. สถานศึกษาให้ความร่วมมือกับบุคคล ครอบครั้ว ชุมชนและองค์กร สังคมอื่นๆในการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการน้อย สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำเสนอผลการวิจัย เรื่อง กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาในอนาคต และประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมการศึกษาของประเทศไทย เกี่ยวกับ ปัญหาด้านหลักสูตร คือ การพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากครูผู้ใช้หลักสูตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในอย่างถ่องแท้ในสาระของหลักสูตร หลักสูตรไปไม่ถึงมือผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา การขาดแคลนงบประมาณในการบริหารหลักสูตร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 : 2)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและพบปัญหา ดังนี้

ฟาริต เตมะหมัด (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยในด้านหลักสูตรพบว่า โรงเรียนควรบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความกระชับและชัดเจนความซ้ำซ้อนของเนื้อหาให้หมดไป จัดให้มีการสลับคาบเรียนระหว่างวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ควรจัดอบรมความรู้เพิ่มเติมให้กับครู การประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรจัดในรูปแบบของป้ายนิเทศหรือการเผยแพร่

เอกสารตามสถานที่ต่างๆที่มีความสำคัญต่อชุมชน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านหลักสูตรระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย

มูฮามัดรุษานี บากา (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบูรณาการสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยในด้านหลักสูตร พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแยกกันนั้น จะประสบปัญหา คือ

1. การจัดเวลาเรียนมากเกินไป
2. งบประมาณไม่เพียงพอในการจ้างบุคลากร
3. นักเรียนไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่น
4. โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด

5. นักเรียนเรียนหนักและไม่มีความสุขในการเรียนรู้

กษิรา วาระรัมย์ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการวิจัยในด้านหลักสูตร พบว่า ควรอบรมการจัดทำหลักสูตรแก่ครู ควรจัดทำเอกสารคู่มือครูในการจัดหลักสูตร ควรดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน และควรจัดทำแผนบริหารหลักสูตร

วิศิษฐ์ ปัดกันภัย (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง ผลการวิจัยในด้านหลักสูตร คือ อบรมครูอาจารย์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอบรมครูอาจารย์เรื่องเทคนิคการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา จัดอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบในการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มพูนศักยภาพทั้งในด้านหลักสูตร เทคนิควิธีการนิเทศ และด้านการวัดผลและการประเมินผล อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอนการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้และประเมินผลปลายภาคเรียนและปลายปี

จากการศึกษาข้างต้นจะพบปัญหาด้านการบริหารหลักสูตร ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการทำหลักสูตร ขาดการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและประเมินการใช้หลักสูตร และไม่สามารถบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย

สรุปจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ที่สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ ผู้มีบทบาทการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรต้องเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อม ความรู้

ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ศึกษาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาหลักสูตร ควรจัดทำเอกสารคู่มือครูในการจัดหลักสูตร ควรดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียน และควรจัดทำแผนบริหารหลักสูตร ตลอดจนการดำเนินการติดตาม และประเมินหลักสูตร ก่อนใช้ ระหว่างใช้และหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงส่งเสริมการวิจัยหลักสูตร เพื่อนำผลมาประเมินและปรับปรุง พัฒนาต่อไป

2.3.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายการจัดการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการหนึ่งในการปรับตัวกับสังคม สามารถดำเนินชีวิตและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น การเรียนรู้ไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมที่จัดในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังเกิดในสภาพแวดล้อมทั่วไป ผู้เรียนจะเริ่มเรียนรู้จากสภาพภายในบ้านและขยายไปเรื่อยๆเมื่อได้ผู้โรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใหญ่ที่สุด มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543:71) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์

Bloom (1976 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553:71) กล่าวถึง การเกิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 3 ประการ จึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง เช่น ความคิดรวบยอด
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อเจตคติ ค่านิยม
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย เพื่อให้เกิดทักษะ และความชำนาญ (Psychomotor Domain) เช่น การว่ายน้ำ เล่นกีฬา

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 15) ได้กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้หมายถึง การที่โรงเรียนจัดมวลประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ตามความคาดหวัง

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 66) ได้ให้ความหมายว่า กระบวนการเรียนรู้หมายถึง การที่ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปเป็นอย่างอื่น เช่น เปลี่ยนจากการไม่รู้เป็นรู้ หรือเปลี่ยนจากการชอบเป็นไม่ชอบ การเรียนรู้เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากประสบการณ์ตรงที่ได้ที่ยัง ไม่มีการเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสไว้ว่า

﴿كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ﴾

ความว่า : “ แต่ละชีวิตย่อมถูกค้ำประกันกับสิ่งที่มันชวนขายไป ”

(อัลมุดศซซหฺ : 38)

กระทรวงศึกษาธิการ (2552:10) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญ ในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมี คุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วย เหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะที่ สำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยมี หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้น คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณา การ โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ กับสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานความรู้ต่างๆให้ สมดุลกัน
4. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรม
5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ แบบ กัลยาณมิตร แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายใน สถานศึกษา

7. ส่งเสริมให้มีการวิจัย (การวิจัยในชั้นเรียน) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

8. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา มีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและ ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม

9. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ จัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และอื่นๆ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งหวัง ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตร อีกทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน และอนาคต กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. กระบวนการสร้างความรู้
3. กระบวนการคิด
4. กระบวนการทางสังคม
5. กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา
6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
7. กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง
8. กระบวนการจัดการ
9. กระบวนการวิจัย
10. กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
11. กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย (อ้างในนิลวรรณ วัฒนา, 2556: 38)

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ เกิดการยอมรับ เห็นคุณค่า และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

2. แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้

นักวิชาการได้กล่าวถึง แนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ พิมพันธุ์ เตชะกุลปต์ (2544 : 7) กล่าวว่า คือ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยใช้กระบวนการทางปัญญา กระบวนการทางสังคม ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีสอนหลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือ พัฒนาปัญหา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่าง หลากหลายวิธี ส่วนสมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ (2544:1) ได้กล่าวถึง หลักสำคัญของการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Learners Need and Interests)

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) ในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructionism) กล่าวคือ ให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ใน สภาพความเป็นจริง (Experiential Learning) สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Inquiry)

4. เป็นการพึ่งพาตนเอง (Autonomy) เพื่อให้เกิด ทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้ (Met cognition) กล่าวคือ รู้วิธีการของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นเพียงการจดจำเนื้อหา

5. เน้นการประเมินตนเอง (Self-Evaluation) ซึ่งแต่เดิมครูผู้สอนจะ เป็นผู้ประเมิน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจน รู้จุดเด่น จุดด้อยและพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริงและใช้เพิ่มสะสมผลงานช่วย

6. เน้นความร่วมมือ (Cooperation) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นใน การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีการหนึ่งที่ใช้ก็คือ การเรียนแบบร่วมมือในรูปแบบต่างๆ

7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ซึ่งอาจจัดได้ทั้งในรูปแบบเป็น กลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

ทิสนา แหมมณี (2550 : 120) ได้สรุปว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆอันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในมาตรา 24 ไว้ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
  2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
  3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
  4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา
  5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
  6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และพบปัญหา ดังนี้

มุสลิฮะฮ์ สุหลง (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการวิจัยในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูมีความเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คืออยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 64.76 เพราะโรงเรียนมีการกำกับดูแลติดตามให้ครูทำตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ ครูได้พัฒนาวิชาชีพ โดยให้ไปฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น สภาพการปฏิบัติของครูพบว่า

1. วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การศึกษาพื้นฐานความรู้ของนักเรียนก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. ครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ร่วมกับฝ่ายวิชาการมากที่สุด
3. กิจกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ นำมาจากคู่มือครู
4. วิธีการสอนที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ การบรรยาย
5. ครูดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเชื่อมโยงและบูรณาการกับวิชาอื่นๆ

6. ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูนั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ มีสิ่ง值得พัฒนาคิดเป็นร้อยละ 35.23 คือให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งให้ผู้ปกครอง สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษา

ฟาฏิมะฮ์ แวะสะมาแอ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย สำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยในด้านการจัดการเรียนรู้พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลาม โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย สำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ประโยชน์ต่อครู คือ ครูไม่ต้อง เสียเวลาในการจัดเตรียมการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลาม เพราะเนื้อหาในแบบฝึกทักษะ ภาษาไทยๆ นี้ ส่วนใหญ่มีการบูรณาการอิสลามสมบูรณ์แล้ว นำมาใช้แล้วได้ผลดีสอดคล้องต่อ ความต้องการของท้องถิ่น ผลดีต่อนักเรียน คือ เด็กเรียนรู้ได้ง่าย เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ทำให้ นักเรียนสนใจที่จะเรียนมากขึ้น ส่งผลให้เด็กอ่านหนังสือได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี นอกจากได้ความรู้ภาษาไทยแล้ว ยังเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กได้เข้าใจ วัฒนธรรมของตนเองทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แบบเรียนมีเนื้อหาอ่านสนุก เด็กเรียน แล้วมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ อับดุลสุโกกร ดินอะ (2553 : ออนไลน์) กล่าวว่า การศึกษาในอิสลาม หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถและทักษะของบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิตในทุกแง่ ทุกมุม หรือกระบวนการสร้างบุคคลให้สามารถปรับตัว ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่จนสามารถเป็นดวงประทีปส่องนำชีวิตเป็นประดุจของ ความสำเร็จ และเป็นกุญแจแห่งอารยธรรม

จากการศึกษาข้างต้นพบว่าครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดี โรงเรียนมีการกำกับดูแลติดตาม ครูทำตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพ โดยให้ไปฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหา

สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญกับสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขและ แก้ปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และค่านิยมที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อ ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมา มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ต่างๆ แบบกัลยาณมิตร เช่น แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันตาม ความเหมาะสมและส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความ ถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการ ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อ การเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้อให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความ ร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

นอกจากนี้ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานที่ 2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิดได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการและมีความสุขในการเรียนรู้ ครู คณาจารย์ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเตรียมการสอนและสื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

ดังนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ คือ เก่ง ดี มีสุข การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (เอกรินทร์ สัมมาสาธิต, 2546: 263 – 264)

1. การจัดการเรียนการสอนจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยมุ่งจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น

2. การจัดการเรียนการสอนจะต้องสนองตอบความต้องการ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถเฉพาะของบุคคล นำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. การจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักวางแผนการทำงานก่อนการลงมือปฏิบัติจริง สามารถปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการประเมินผลระหว่างการทำงานตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

4. การจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การสร้างความรู้ และการปฏิบัติกิจกรรม

อิมานอัลฆอซาลีได้นำเสนอหน้าที่ของผู้เรียน ดังนี้ (อัลฆอซาลี, อังถึงใน ฮาเร๊ะ เจ๊ะ โด, 2557 : 165 - 168)

1. ต้องหลีกเลี่ยงมารยาทและนิสัยที่ไม่ดี เนื่องจากการแสวงหาความรู้เป็นอิบาอะฮ์เพื่อใกล้ชิดกับพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ หากว่าการละหมาด จะต้องทำความสะอาดภายนอกร่างกาย ดังนั้นก่อนที่จะแสวงหาความรู้ จำเป็นจะต้องทำความสะอาดภายในจิตใจเสียก่อน

2. ลดการคิดฟุ้งซ่านเกี่ยวกับทางโลก หรือต้องมีสมาธิในการเรียน ความคิดฟุ้งซ่านจะเป็นอุปสรรคในการบรรลุถึงแก่นแท้ของการเรียน เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ไม่ได้สร้างสองจิตใจในคนๆเดียวกัน

3. ไม่มีพฤติกรรมอวดดีต่อครูและวิชาความรู้ หนึ่งในเครื่องหมายของการอวดดี คือ การเลือกที่จะเรียนกับครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเท่านั้น หิกมะฮฺคือ สิ่งที่ย้ายไปจากคนมุมิน ด้วยเหตุนี้ไม่ว่าจะได้รับความรู้จากที่ไหนก็ต้องเอามาให้ได้

4. ผู้เรียนจะต้องหลีกเลี่ยงความเห็นที่ขัดแย้ง (Controversial) ความเห็นเหล่านี้จะทำให้สมองอ่อนแอลง และเบี่ยงเบนต่อการเรียนรู้

5. ไม่ละทิ้งวิชาความรู้ที่มีเกียรติ หากมีเวลาพอที่จะเรียนรู้ในวิชาดังกล่าวให้ถ่องแท้ แต่หากไม่มีเวลาพอเขาจะต้องเรียนรู้วิชาที่สำคัญที่สุดอย่างลึกซึ้ง ส่วนความรู้อื่นๆควรศึกษาในภาพรวมและเป้าหมายของมันก็เพียงพอแล้ว เพราะแต่ละวิชามีความสัมพันธ์กันและเชื่อมต่อกัน การที่บุคคลหนึ่งไม่รู้ในวิชาใดอาจทำให้เขาต่อต้านวิชาดังกล่าว

พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ﴾

ความว่า : “ และโดยที่พวกเขา (พวกปฏิเสธศรัทธา) มิได้รับการชี้แนะทางด้วยอัลกุรอาน ดังนั้นพวกเขาจึงกล่าวว่า นี่คือการโกหกแต่ดั้งเดิม ”

(อัล-อะหมฺกัฟ : 11)

6. ไม่ควรเรียนวิชาที่ยากพร้อมๆกันในเวลาเดียวกัน แต่ควรศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากวิชาที่สำคัญที่สุดก่อน หากไม่มีเวลาพอ เขาจะต้องเก็บเกี่ยวสิ่งที่สำคัญๆเท่านั้น

7. วิชาความรู้ต่างๆที่เรียบเรียงอย่างเป็นระบบนั้น บางวิชาอาจเป็นบทนำสู่บทเรียนของอีกวิชาหนึ่ง ดังนั้น ก่อนที่จะเริ่มเรียนแต่ละวิชา ควรเรียนรู้ถึงบทนำของวิชาเสียก่อน

8. ให้รู้บรรทัดฐานเพื่อลำดับความสำคัญของแต่ละวิชาบรรทัดฐานในที่นี้คือ เกียรติและหลักฐานที่เข้มแข็งของวิชาดังกล่าว เช่น วิชาศาสนามีเกียรติกว่าเมื่อเทียบกับวิชาการแพทย์ เพราะวิชาศาสนา คือ การมีชีวิตที่อมตะ ขณะที่วิชาการแพทย์มีผลต่อมนุษย์ในโลกนี้เท่านั้น เป็นต้น

9. การเรียนจะต้องมีเป้าหมาย เช่น การเรียนสำหรับโลกนี้ก็เพื่อประดับจิตวิญญาณเพราะประโยชน์จากความรู้ ส่วนเพื่ออาชีวะฐานั้นผู้เรียนจะได้ใกล้ชิดกับพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ

10. ให้รู้ถึงสถานะของวิชาที่มีต่อเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อจะไม่ไปให้ความสำคัญกับวิชาความรู้ที่สำคัญน้อยกว่า เช่น เมื่อไม่สามารถจะผสมเข้ากันระหว่างความรู้ทางโลกกับความรู้อะลิตได้แล้ว ดังนั้น จึงเลือกวิชาความรู้อะลิตไว้ เพราะวิชาดังกล่าวถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญกว่า

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการที่สำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆตามที่ต้องการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า

4. บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากครูเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการบริหารครู ดังนี้ (คุชฎี มัชฌิมากิโร, 2553 : 168-171)

1. บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการสนับสนุนสิ่งที่เกี่ยวข้องบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ 3) การวิจัยในชั้นเรียน 4) การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ 5) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน 6) การเผยแพร่ผลงาน และ 7) การให้ขวัญและกำลังใจ

2. บทบาทในกาสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมนิเทศเพื่อพัฒนาความรู้ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้ 1) การปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 2) การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 3) การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และ 4) การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

3. บทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ 1) การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับ ติดตาม และ

ประเมินผล 2) การวางแผนกำกับ ติดตาม และประเมินผล 3) การดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 4) การสรุปผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับสายสมร ชวนิมิ (2544 : 13 – 14 อ้างถึงใน อับดุนหาดี อะละมาด, 2556 : 64) ที่ได้เสนอบทบาทของครูในการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิรูปการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูเป็นผู้ชี้แนะให้นักเรียนเกิดความรู้ด้วยตนเองมากกว่าการเป็นผู้สอนด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นให้นึก ครูใช้กิจกรรม วิธีการหรือให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ เห็นแนวทางในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆอย่างกว้างขวาง
2. ฝึกให้คิด ให้ผู้เรียนคิดตั้งคำถาม แสวงหาคำตอบอย่างมีเหตุผล
3. สะกดให้ปฏิบัติ ให้ผู้เรียน เรียนรู้เองจากการปฏิบัติจริง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

นอกจากนี้ สันติ บุญภิรมย์ (2553:26) ได้ทดลองวิธีการปรับให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยการใช้หลักการวิเคราะห์ Swot Analysis

- S Strength คือ จุดเด่นหรือจุดแข็งซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน
- W Weakness คือ จุดด้อยหรือจุดอ่อนซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน
- O Opportunity คือ โอกาสซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก
- T Treat คือ ปัญหาและอุปสรรคซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550:15) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในลักษณะใดจึงจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จะพิจารณาได้จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้น 3 ลักษณะดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิม
2. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นต้องเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะค่อนข้างถาวร
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นจะต้องเนื่องมาจากประสบการณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารและครูต้องเข้าใจว่าผู้เรียนทุกคนมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เท่าเทียมกัน ดังนั้น ครูผู้สอน จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ต้องพยายามออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละวัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.3.4 ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน

1. ความหมายสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน

สื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมาย ดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 207) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งตีพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งตีพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งตีพิมพ์คือ สื่อประเภท โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์ (2545 : 5-6) ได้ให้ความหมายของสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาว่า การจัดเอกสารวัสดุสิ่งพิมพ์หรือเอกสารคู่มือ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง สื่อการเรียนรู้ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ การใช้สื่อสารดาวเทียม โทรทัศน์หรือวิทยุ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยสอน และสิ่งใหม่ๆ ซึ่งรวมถึงวิธีการหรือกระบวนการต่างๆที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

น้ำทิพย์ ภาววิน (2550 : 5) ได้กล่าวว่า ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อการประมวลผลสารสนเทศ โดยใช้คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ในการแปลงข้อมูล จัดเก็บ ประมวลผล ส่งต่อและสืบค้นข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552:32) กำหนดการจัดการเกี่ยวกับ สื่อการเรียนรู้เนื่องจากเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นระยะๆและสม่ำเสมอในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบที่น่าสนใจเข้าใจง่ายและน่าสนใจ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า สื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน หมายถึง สิ่งวัสดุอุปกรณ์หรือวิธีการต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจและความซาบซึ้งอันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

2. เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการศึกษา อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล และประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหารการศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนวและบริการ การทดสอบวัดผล การพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารโทรคมนาคมมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยเรื่องการเรียนรู้ ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ หลายด้าน มีระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ระบบสนับสนุนการรับรู้ ข่าวสาร เช่น การค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ใน World Wide Web เป็นต้น

2. เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษามัยใหม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผน การดำเนินการ การติดตาม และประเมินผลซึ่งอาศัยคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามามีบทบาทที่สำคัญ

3. เทคโนโลยีสารสนเทศกับการสื่อสารระหว่างบุคคล ในเกือบทุกวงการ ทั้งทางด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องอาศัยสื่อสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล เช่น การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยใช้องค์ประกอบที่สำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น การใช้โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เทลคอนเฟอเรนซ์ เป็นต้น

3. ความสำคัญของการเรียนการสอน

อิสลามได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อเป็นสื่อกลางทำให้เกิดความเข้าใจง่ายและชัดเจนในเนื้อหา ดังปรากฏในแบบอย่างของท่านเราะซูล ﷺ ที่ได้ใช้สื่อในการสอนแก่บรรดาเศาะหาบะฮะฮ์ ﷺ ซึ่งครั้งหนึ่งที่ท่านเราะซูล ﷺ กำลังสอนบรรดาเศาะหาบะฮะฮ์ ﷺ ท่านเราะซูล ﷺ ได้ใช้กิ่งไม้วาดภาพลงบนพื้นดินเป็นสื่อในการสอน ดังมีรายงานหะดีษที่ว่า

((خط النبي ﷺ خطا مربعًا، وخط خطا في الوسط خارجا منه ، وخط خطا صغارا إلى هذا الذي في الوسط من جانبه الذي في الوسط ، فقال : " هذا الإنسان ، وهذا أجله محيط به أو قد أحاط به ، وهذا الذي خارج أمله ، وهذه الخطط الصغار الأعراض ، فإن أخطأه هذا نحشه هذا ، وإن أخطأه هذا نحشه هذا))²

ความว่า “ ท่านเราะซูล ﷺ ได้ขีดเป็น 4 เหลี่ยม แล้วลากเส้นขวางจากตอนกลางออกไปนอกสี่เหลี่ยม ต่อจากนั้นท่านก็ขีดเส้นเล็กๆ อีกเส้นเข้าไปติดกับเส้นใหญ่ส่วนที่อยู่ตรงกลาง แล้วกล่าวว่านี่คือมนุษย์ และนี่ (สี่เหลี่ยม) คือ การกำหนดช่วงชีวิตของเขา ล้อมรอบเขาจากทุก ๆ ด้าน และนี่คือ (เส้นที่อยู่นอกสี่เหลี่ยม) คือความหวังของเขา ส่วนเส้นเล็ก ๆ คือความทุกข์ยากของเขา (ซึ่งอาจจะพบกับเขาก็ได้) หากเส้นใดพลาดไป เส้นอื่นก็จะเข้ามาสวม

² หะดีษบันทึกโดย บุคอรี , 1987 หะดีษหมายเลข 6493

รอยอีก (เพราะมีหลายเส้นเล็ก ๆ) แต่ถ้าเส้นอื่น ๆ ผิดพลาดเส้นที่
สามก็จะเข้าสวมรอย (เป็นวัฏจักรเช่นนี้ตลอดไป) ”

จากหะดีษข้างต้นแสดงถึงการใช้สื่อของท่านเราะซูล ﷺ บ่งบอกถึงความสำคัญ
ของการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนหรือใช้อธิบายอะไรบางอย่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่าย ทำ
ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความตระหนักรู้ในเนื้อหา เพราะฉะนั้นสื่อการเรียนการสอนมีคุณค่า
มากทั้งทางด้านวิชาการ ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และทางด้านเศรษฐกิจการศึกษาตามที่ จำเนียร
ศิลปะวานิช (2538 : 254 - 255 อ้างถึงใน มุฮัมมัดนาเซ สามะ , 2551 : 47 - 49) ได้อธิบายถึงคุณค่า
ของสื่อการเรียนการสอนอาจพิจารณาได้ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. คุณค่าด้านวิชาการ

1.1 ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเรียนได้ดีกว่าได้มากกว่าที่
ไม่ใช่สื่อการสอน

1.2 ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของสื่อ การสอนช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจ
ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้กว้างขวางและเป็นแนวทางให้เข้าใจสิ่งอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และยังช่วย
ส่งเสริมด้านความคิดและการแก้ปัญหาอีกด้วย

1.3 ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า สื่อการสอนให้ประสบการณ์ที่เป็นจริงแก่
ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างถูกต้อง ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากและจำได้
นาน

1.4 สื่อการสอนบางชนิด เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง จะช่วยเร่งทักษะในการ
เรียนรู้

2. คุณค่าทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้

2.1 สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและต้องการเรียนในสิ่ง
ต่าง ๆ มากขึ้น เช่นการอ่าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ การแก้ปัญหาและความซาบซึ้งใน
คุณค่า

2.2 สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดเป็นอย่างเดียวกันทั้งมี
เจตคติของผู้เรียนด้วย

2.3 สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและช่วยทำให้กระทำกิจกรรม
ด้วยตนเอง

3. คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจการศึกษา

3.1 สื่อการสอนช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าได้เร็วและมากขึ้น ส่วนนักเรียนที่ฉลาดก็จะเรียนรู้ได้มากขึ้นไปอีก

3.2 การสอนโดยอธิบายเพียงอย่างเดียว เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและเด็กจะลืมได้ง่าย ถ้าใช้สื่อการสอนจะช่วยขจัดความสิ้นเปลือง และยังช่วยให้ครูที่สอนคืออยู่แล้วสอนได้ดียิ่งขึ้น

3.3 สื่อการสอนช่วยขจัดปัญหาเรื่องสถานที่ เวลา และระยะทาง เช่น สามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาศึกษาได้ สามารถนำสิ่งที่อยู่ไกลเกินไปมาศึกษาได้ สามารถทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วหรือช้าเกินไปให้ช้าลงจนสามารถศึกษาได้ และสามารถนำสิ่งที่เล็กหรือใหญ่เกินไปมาศึกษาได้

จากคุณค่าหรือประโยชน์จากการใช้สื่อข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สื่อนั้นเปรียบเสมือนตัวละครที่ได้สะท้อนจากตัวบทมาเป็นการแสดงซึ่งทำให้ผู้ชมได้ชมได้สัมผัส ได้ความเพลิดเพลิน สุดท้ายผู้ชมได้บทสรุปจากการแสดงได้ข้อคิดหลาย ๆ อย่าง โดยที่ไม่มีคามเบื่อหน่ายแต่อย่างใด เช่นกันกับการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินได้รับประสบการณ์โดยตรง สามารถแก้ปัญหาทั้งทางด้านวิชาการ ด้านจิตวิทยา และด้านเศรษฐกิจการศึกษาได้มาก

3. สื่อการเรียนการสอนของท่านเราะซูล ﷺ

ผู้ใดได้ศึกษาในสุนนะฮ์ของท่านเราะซูล ﷺ เกี่ยวกับการใช้สื่อในการเรียนการสอนของท่านนั้น แน่แน่นอนเป็นที่ประจักษ์สำหรับเขาว่าท่านเราะซูล ﷺ นั้นได้ใช้สื่อต่าง ทั้งในด้านการมองและการฟัง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงหรือสามารถให้ผู้เรียนนั้นเข้าใจถึงความหมายอย่างลึกซึ้ง ถ้ามีการศึกษาค้นคว้าถึงการใช้สื่อต่างๆของท่านเราะซูล ﷺ นั้น ไม่นึกว่าวิธีการใช้สื่อของท่านเราะซูล ﷺ นั้นจะออกมาในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งจะนำพาให้ผู้เรียนนั้นเข้าใจได้อย่างง่ายดาย จากการศึกษาในสุนนะฮ์ของท่านเราะซูล ﷺ พบว่า การใช้สื่อของท่านนั้น มีดังต่อไปนี้ (อิบราฮีม ฌรงค์รักษาเขต อ้างถึงในมุฮัมมัดรฺยูยานี บากา ,2554 :25)

1. การใช้นิ้วมือเป็นสื่อการสอน

((عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله ﷺ : " كافل
اليتم ، له أو لغيره ، أنا وهو كهاتين في الجنة " وأشار مالك
بالسبابة والوسطى))³.

ความว่า : จากท่านอาบิฮุร็อยเราะฮะ ﷺ กล่าวว่า ท่านเราะซูล ﷺ
กล่าวว่า “ ผู้อุปการะเด็กกำพร้า ที่อยู่ในความดูแลของเขา หรืออยู่ใน
ความดูแลผู้อื่นนั้น ฉันและเขาจะได้อยู่ในสวรรค์เช่นนี้ และท่านได้ชู
นิ้วชี้กับนิ้วกลางขึ้น ”

จากหะดีษข้างต้นจะเห็นได้ว่าท่านเราะซูล ﷺ ได้นำเสนอการใช้สื่อการเรียนการ
สอนโดยการชูนิ้วชี้กับนิ้วกลางแสดงถึงความใกล้ชิด เพื่อต้องการแสดงให้บรรดาเศาะหาบะฮะ
ได้เห็นถึงความใกล้ชิดกัน พร้อมได้อธิบายประกอบ โดยมุ่งเน้นให้เศาะหาบะฮะฮะ ﷺ มีความเข้าใจ
เพิ่มมากขึ้นและติดอยู่ในความทรงจำได้นาน

2. ใช้สองมือ

ได้มีรายงานจากท่านเราะซูล ﷺ ว่าท่านเราะซูล ﷺ นั้นเคยใช้สองมือของท่าน
ประกอบการบรรยายต่อบรรดาเศาะหาบะฮะฮะ ﷺ เพื่อช่วยต่อการเข้าใจ

((أخذ رسول الله صلى الله عليه وسلم حريرا بشماله وذهبا بيمينه ثم
رفع بهما يديه فقال ان هذين حرام على ذكور أمتي حل لاناثهم))⁴

ความว่า “ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ถือฝ่าใหมไว้ในมือซ้ายและ
ทองคำไว้ในมือขวา หลังจากนั้นท่านก็ยกสองมือ แล้วท่านกล่าวว่า
“แท้จริงทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับประชาชาติของฉันที่เป็น
ชาย และเป็นสิ่งที่ไม่อนุมัติสำหรับสตรีของพวกเขา ”

³ หะดีษบันทึกโดย มุสลิม, 2000 หมายเลขหะดีษ 2983 ; และอิบนุ มาญะฮ์, 1984 หมายเลขหะดีษ 3679

⁴ หะดีษบันทึกโดย อิบนุ มาญะฮ์, 1975 : หมายเลขหะดีษ 3726

จากอะดิษข้างต้นแสดงถึงการจัดการเรียนการสอนของท่านเราะซูล ﷺ ด้วยการเลือกใช้สื่อที่หลากหลาย ง่ายต่อการเข้าใจและเป็นวัสดุที่หาง่ายตามธรรมชาติ ซึ่งผู้ที่เป็นครูควรนำเอาสิ่งเหล่านี้มาปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน (Hassan bin Ali al-Bashari , 2000 : 128 -134)

3. ประเภทสื่อการเรียนการสอน

ธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราล้วนแล้วเป็นสิ่งถูกสร้างจากอัลลอฮ์ ﷻ เพื่อให้บ่าวใช้เป็นสื่อในการคิดถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์ ﷻ สิ่งถูกสร้างในโลกนี้มีมากมายจนนับไม่ถ้วนที่สามารถนำมาใช้เป็นที่รวมทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือสถานที่ที่เป็นประวัติศาสตร์ นั้นแสดงว่าสื่อที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้มีรูปแบบที่หลากหลายและสามารถเลือกตามความเหมาะสมของผู้เรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอด ซึ่งเหล่านั้นปรากฏอยู่ในอัลกุรอานคัมที่อัลลอฮ์ ﷻ ใช้สัตว์ชนิดหนึ่งที่มีชื่อว่านกเพื่อที่จะสะท้อนถึงความอนุภาพเหนือทุกสิ่งทุกอย่างและพระเจ้าซึ่งอำนาจอยู่ในพระหัตถ์ของอัลลอฮ์ ﷻ ในโองการที่ว่า

﴿ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُبْسِكُنَّ إِلَّا الرِّيحُ مِنْهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بِصِيرٍ ﴾

ความว่า : “ พวกเขามิได้มองไปดูนกที่ (บิน) อยู่เบื้องบนพวกเขาตอกหรือ? มันก้าวปีกและหุบปีก (ของมัน) ไม่มีผู้ใดจะไปดึงมันไว้ได้นอกจากพระเจ้าทรงกรุณาปรานี แท้จริงพระองค์ทรงมองเห็นทุกอย่าง ” (อัลมุลก : 19)

แสดงถึงความสามารถของอัลลอฮ์ ﷻ ความมีอำนาจในทุกสิ่งทุกอย่างในที่นี้ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ใช้สัตว์ชนิดหนึ่งคือ นก เป็นสื่อบ่งบอกถึงความสามารถอันสูงส่ง และเพื่อให้บ่าวนั้นสามารถเห็นได้ชัดเจนและความเข้าใจง่ายมากขึ้นและอีกหลายโองการที่กล่าวถึงการใช้สื่อที่หลากหลาย ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 210 - 211) ได้แบ่งประเภทสื่อการสอนออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

สื่อการสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์ แบ่งความสามารถและลักษณะ มีดังนี้

1. โสตทัศนวัสดุ ได้แก่

- 1.1 ภาพ เช่น ภาพเขียน ภาพถ่าย ภาพที่ตัดมา
- 1.2. วัสดุฉายเส้น ได้แก่ การ์ตูนฉายเส้น แผนภูมิ แผนสถิติ โปสเตอร์
- 1.3 วัสดุมีทรง ได้แก่ หุ่นจำลอง ของจริง

2. เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่

- เสียง
- 2.1. เครื่องเสียง เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่น แผ่นเสียง เครื่องขยายเสียง
- 2.2. เครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉาย फिल्मสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์

3. กิจกรรมโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่

- 3.1. การศึกษานอกสถานที่
- 3.2. การจัดนิทรรศการ
- 3.3. การจัดสถานการณ์จำลอง

4. การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อเพื่อการเรียนรู้มีหลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณสมบัติและลักษณะการนำไปใช้แตกต่างกัน รวมทั้งมีข้อจำกัดในการใช้ไม่เหมือนกันด้วย ในการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้นั้นครูผู้สอนต้องคำนึงว่าสื่อที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้นั้นมีเพียงใด ดังที่ อัลบัม คาคี (อ้างถึงใน อิบราฮิม ณรงค์รักษาเขต, 2546 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อการสอนนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับนักเรียน ดังนั้นความเหมาะสมและความสอดคล้องของสื่อกับผู้เรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อ ซึ่งหลักเกณฑ์และข้อควรคำนึงในการเลือกใช้สื่อการสอนนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 39, 2546 : 13 ; ถวัลย์ มาศจรัส, 2545 : 104 ; กรมวิชาการ, 2546 : 276 – 277 ; จริยา เหนียนเฉลย, 2546 : 18 – 19 ; หลักสูตรอิสลามศึกษาพหุวัฒนธรรม, 2547 : 24) มีดังนี้ คือ

1. มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา
2. ความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ
3. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
4. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้นั้นต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจข้อสรุปได้อย่างถูกต้อง
5. ความเข้าใจ จะต้องช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง
6. ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นต้องช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียน
7. ต้องเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นจำนวนนักเรียน ความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน
8. มีความเหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของผู้สอนและมีความสะดวกในการ

ใช้งาน

9. ใช้การได้ดี มีความน่าสนใจและมีคุณภาพทางการผลิตในแง่ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

10. มีความประหยัด คຸ້ມกับราคาและการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้

11. สื่อนั้นต้องช่วยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการ

12. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการเรียนการสอนต้องมีความเหมาะสม

13. สื่อนั้นควรช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่นๆที่นักเรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมได้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา

ข้อควรคำนึงในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุด คือ ผู้สอนพึงศึกษาและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้แท้จริง

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้ใช้สื่อพึงปรากฏก่อนการนำสื่อไปใช้นั้นก็คือ แนวคิดเบื้องต้นในการนำสื่อไปใช้ซึ่ง ชัยน์ มูฮัมมัด ซาฮาตะฮ์ (มปป. : 180 -182) ได้กล่าวว่ถึงในส่วนตรงนี้ว่า การเลือกใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนนั้น มีแนวคิดเบื้องต้นก่อนที่จะเลือกใช้ ดังนี้ คือ

1. ผู้สอนต้องมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรมที่นำมาใช้ ควรศึกษาถึงคุณลักษณะและคุณสมบัติข้อดีข้อเสียต่างๆของสื่อ และประโยชน์ทางการศึกษาที่จะได้รับจากสื่อและนวัตกรรมประเภทนั้น

2. ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้สื่อและนวัตกรรมให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน และเข้าใจวิธีใช้สื่อประเภทนั้นๆ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการใช้สื่อในขณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ผู้สอนต้องมีความมั่นใจว่าสื่อที่นำมาใช้นั้นจะช่วยให้ผลการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นและสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. ผู้สอนจะต้องแน่ใจว่าสื่อที่นำมาใช้มีคุณค่าทางการจัดการศึกษาแน่นอนและต้องคำนึงถึงความประหยัด จะต้องแบ่งเบาภาระของผู้สอนทั้งค่าใช้จ่ายและเวลา

5. สื่อที่นำมาใช้ต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ

6. ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อ นวัตกรรมให้พร้อม

7. ผู้สอนและผู้เรียนต้องมีการตอบสนองที่ดีต่อสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนขณะที่มีการนำเสนอ

8. ผู้สอนควรมีการประเมินผลของสื่ออย่างต่อเนื่องทั้งก่อนใช้และหลังใช้ เพื่อประเมินผลประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับจากการใช้สื่อ และการประเมินต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้รับผลที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด

เมื่อมีหลักเกณฑ์และข้อควรคำนึงเบื้องต้นแล้วก็จะนำไปสู่ขั้นของการใช้ซึ่งอาจแบ่งเป็นขั้นตอนได้ (วราวุธ ลิ้มประเสริฐ, 2539 : 8 อ้างถึงใน เฉลิมพล และชัน , 2550 : 44 - 46) ดังนี้ คือ

1. ขั้นเตรียม

1. เตรียมห้องเรียนหรือสถานที่ให้เหมาะสมกับสื่อการสอนที่จะใช้สอน
  2. ครูควรทดลองใช้สื่อการสอนก่อน ว่าได้ผลตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาในบทเรียนหรือไม่
  3. เตรียมนักเรียนให้มีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้สื่อการสอน
- วิธีการใช้ตลอดจนข้อควรระวัง

2. ขั้นใช้ เป็นการนำสื่อการสอนมาใช้โดยการปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการควรใช้ให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อการสอนด้วยตนเองให้มากที่สุด

3. ขั้นการติดตามผลการใช้ เมื่อนักเรียนใช้สื่อการสอนไปแล้วครูควรติดตามผลการเรียนว่านักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ การติดตามผลอาจใช้วิธีสังเกต อภิปราย ซักถาม ทำรายงาน ตลอดจนการทดสอบ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า สื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น เป็นสิ่งที่นำความรู้จากผู้สอน ไปสู่ผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู อาจารย์ ได้ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนและพัฒนาการสอนให้หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3.5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. ความหมายการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมทางวิชาการด้านอื่นๆ เพราะการวัดผลและการประเมินผลนั้นจะทำให้ทราบถึงการเรียนการสอนที่ดำเนินมา บรรลุจุดมุ่งหมายหรือได้ผลมากน้อยเพียงใด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 166) ได้อธิบายว่า การวัดผล และการประเมินผลเป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน กล่าวคือ การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลข ให้กับวัตถุ สิ่งของ หรือบุคคล ตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ ประกอบด้วย

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่างๆ เช่น จากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์หรือการทดสอบ
2. เกณฑ์การพิจารณา เพื่อจะใช้เป็นแนวทางหรือหลักในการพิจารณาว่า เก่ง - อ่อน พอใจ - ไม่พอใจ ผ่าน - ไม่ผ่าน โดยนำผลที่วัดได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. การตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2545 : 9) ได้อธิบายว่า การวัดผล และการประเมินผล การเรียนรู้ สถานศึกษาต้องจัดทำเกณฑ์ และแนวปฏิบัติ มีมาตรฐานเดียวกันต้องวัดผลนักเรียนทั้งระดับชั้นและระดับ โรงเรียน เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ แสดงว่าการวัดและการประเมินผลมีความหลากหลาย และเป็นหน้าที่ของโรงเรียนกับเกณฑ์คุณภาพการวัดและประเมินผล

รุจิ ภู่อสาระ (2551:146) กล่าวว่า Assessment หมายถึง การพิจารณาพฤติกรรม หรือคุณลักษณะของผู้เรียน หรือกลุ่มของผู้เรียน การพิจารณาดังกล่าว ครุนำมาใช้ตัดสินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน อันเนื่องมาจากการสอนของครู และเพื่อนำมาใช้พิจารณาขยายผลการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ Measurement เป็นส่วนหนึ่งของ Assessment ที่เป็นการวัดเชิงปริมาณเกี่ยวกับความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการที่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้ ดังนั้น ความหมายของ Assessment จึงกว้างกว่า Measurement เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียนซึ่งไม่อาจใช้ Measurement วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความหมายของ Assessment จึงสามารถวัดผู้เรียนตามธรรมชาติในด้านข้อมูลเชิงคุณภาพได้ เช่น ความสามารถทางคณิตศาสตร์ สามารถวัดได้โดย Measurement (การให้คะแนน) แต่ทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นมักจะวัดในเชิงคุณภาพ (การวิจารณ์) ซึ่งเรียกว่าเป็น Assessment การประเมินผล (Evaluation) เป็นการรวบรวมผลจาก Assessment แต่มีการเพิ่มเติมการตัดสินเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการในตัวเด็ก จากเหตุผลนี้ Assessment จึงเป็นการกระทำก่อนที่จะมีการประเมินผล ดังนั้นการประเมินผล จึงมุ่งที่จะตัดสินเกี่ยวกับธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงในตัว

ผู้เรียน นอกจากนั้น ยังสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรได้ถ้าจำเป็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความแตกต่างระหว่างการวัดผล (Assessment) และการประเมินผล (Evaluation)

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552 : 99) กล่าวว่า การวัดผล (Measurement) เป็น กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบ ลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถของสมองด้านต่างๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้นเป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์และการเรียนของผู้เรียน ใน ด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการ พิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับกรวัดเป็นอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบแต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลายๆทาง โดยอาศัยข้อมูลจากการสังเกตการ ตรวจสอบผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะ ประกอบด้วยผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่างๆเกณฑ์การพิจารณาและการตัดสินใจ เป็นการชี้ขาด หรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความแตกต่างระหว่างการวัดและการประเมินผล

การวัดผล	การประเมินผล
<ul style="list-style-type: none"> ● การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนหรือไม่ ● สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคืออะไร ● การเปลี่ยนแปลงนั้นมีมากหรือน้อย ● ผู้เรียนในชั้นเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ● ความแตกต่างของผู้เรียนมีอะไรบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนทั้งหมดเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ ● ประสิทธิภาพการเรียนรู้มีความเหมาะสมหรือไม่ ● วิธีการสอนแบบใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด ● ประสิทธิภาพเรียนรู้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือไม่

ที่มา : รุจิ ภู่อาระ (2551 : 146)

พินิจ ฟองศรี (2551 : 3) ได้กล่าวว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึงการกำหนดค่าเป็นตัวเลขหรือเป็นสัญลักษณ์ให้กับสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามวิธีการหรือเครื่องมือที่กำหนดให้ทั้งในเชิงปริมาณโดยตรง เช่น การนับจำนวนและความถี่ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เช่น ตลับเมตร เครื่องชั่งน้ำหนัก เทอร์โมมิเตอร์ วัดส่วนสูง น้ำหนัก อุนหนุมิ ฯลฯ หรือใช้เครื่องมือทางสังคมศาสตร์ เช่น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายให้ออกเป็นตัวเลข

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 173) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัด มาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบอย่างครอบคลุมเพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม ส่วน การวัดผล คือ การค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่างๆ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตามหน่วยวัดของเครื่องมือต่างๆที่เรียกว่า ข้อมูล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินหรือชี้ขาดคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำผลมาจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อแสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

1. หลักการวัดผลและการประเมินผล

ในศาสนาอิสลามมนุษย์นั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบตัวเองอยู่เสมอในเรื่องพฤติกรรมหรือความประพฤติปฏิบัติตนเกี่ยวกับความดีและความชั่ว เพราะ ศาสนาอิสลามเชื่อว่าหลังสิ้นชีวิตไป มนุษย์ทุกคนจะต้องถูกสอบสวนอย่างแน่นอนดังวจนะของท่านเราะซูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالْأَمِيرُ رَاعٍ ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ زَوْجِهَا وَوَلَدِهِ ، فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ))⁵

ความว่า : “ ท่านทั้งหลายมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบและท่านทั้งหลายจะถูกสอบสวนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ผู้นำมีหน้าที่ต้อง

⁵ หะดีษบันทึก โดยอัลบุคอรีห์ หมายเลข : 893 และมุสลิม, หมายเลข : 1829

รับผิดชอบ สามีนี้น้ำที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวในบ้านของเขาและภรรยา มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในบ้านของสามีและลูกๆของเขา ดังนั้นท่านทั้งหลายมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบและท่านทั้งหลายจะถูกสอบสวนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน”

เฉลิมพล และชัน (2549 : 48 อ้างถึง ชัยน์ มุฮัมมัด ซาฮาตะฮ์, มปป. : 191 ; เกษมศักดิ์ เริงโกสม, 2541 : 23 – 24 ; เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2545 : 5 – 9) การวัดผล คือ กระบวนการที่จะค้นหาหรือตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะบ่งชี้ผลผลิตหรือคุณลักษณะที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผลประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายๆประเภทประกอบกันอย่างมีระบบ ซึ่งการวัดผลนั้นอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งปริมาณหรือตัวเลขตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การวัดผลทางการศึกษาก็เป็นกระบวนการที่พยายามระบุระดับของลักษณะในตัวบุคคลหรือสิ่งของตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยประกอบด้วยมาตรการวัด เครื่องมือ และหน่วยการวัด ส่วนการประเมินคือ กระบวนการรวบรวมข้อมูลและจัดเตรียมข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจการกระทำกับวัตถุประสงค์ หรือการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่วัดได้จากสิ่งต่างๆที่ทำการประเมินซึ่งพิจารณาจากผลของการวัดด้านต่างๆและพิจารณาหลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการใช้วิจารณ์ญาณและความรู้สึกนึกคิดของผู้ประเมินมาประกอบการตัดสินใจ อีกทั้งเป้าหมายสูงสุดของการทดสอบ การได้ค่าคะแนนที่ต้องการอย่างมั่นคงซึ่งจะต้องควบคุมความคลาดเคลื่อน โดยการลดอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อนต่างๆ ที่กระทบต่อภาวะการทดสอบให้เหลือน้อยที่สุด ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับการพัฒนาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการเพื่อที่จะทราบว่า การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ ประสพผลสำเร็จเพียงใด และหลังจากได้รับการประเมินแล้วจะมีการนำข้อมูลที่ได้มาเป็นผลสะท้อนเพื่อแก้ไขกระบวนการให้เหมาะสม

นิตยา มัสเยาะ (2545 : 31) กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลนั้นจะได้รายละเอียดหลายด้าน ถ้าจะทำให้การวัดผลเกิดคุณค่า ก็ต้องนำผลที่ได้ทั้งหลายมาพิจารณาสรุปหรือประเมินผลการประเมินผลจะต้องเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการวัดผลเป็นประการสำคัญ กล่าวคือ ถ้าผลการวัดถูกต้อง การประเมินผลมักเชื่อถือได้และตรงกับความจริงในทางตรงกันข้าม ถ้าการวัดผลผิดพลาด การประเมินผลย่อมผิดพลาด ทั้งการวัดผลและการประเมินผลจึงสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันอย่างมากรจนในบางครั้งใช้คำทั้งสองแทนกันได้การวัดผลและประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียน

การสอนและเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นที่ท่านศาสดาได้ทำการประเมินเสาะหาบะหะห์ของท่าน ดังในหะดีษที่ว่า

((أتدرون من المسلم؟ قالوا : الله ورسوله أعلم . قال : المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده . أتدرون من المؤمن؟ قالوا : الله ورسوله أعلم . قال : المؤمن من آمنه المؤمنون على أنفسهم وأموالهم))⁶.

ความว่า “ ท่านเราะซูล ﷺ ได้ถามบรรดาเสาะหาบะหะฮ์ว่า พวกท่านรู้ไหม ใครคือมุสลิม ? พวกเขาตอบว่า อัลลอฮ์และเราะซูลของพระองค์เท่านั้นที่รู้ ท่านเราะซูล ﷺ กล่าวว่า มุสลิมคือผู้ที่ทำให้มุสลิมปลอดภัยจากลิ้นและมือของเขา ท่านเราะซูล ﷺ ถามต่ออีกว่า พวกท่านรู้ไหมใครคือมูมิน ? บรรดาเสาะหาบะฮ์ ﷺ ตอบว่า อัลลอฮ์และเราะซูลของพระองค์เท่านั้นที่รู้ ท่านเราะซูล ﷺ กล่าวว่า มูมิน คือ ผู้ที่ทำให้มูมินอื่นได้รับการคุ้มครองในชีวิตและทรัพย์สินของเขา ”

จากหะดีษ ท่านศาสดาได้ทำการประเมินความรู้ของเสาะหาบะฮ์ก่อนที่จะทำการสอน โดยตั้งคำถามก่อนที่จะสอนว่า ใครคือมุสลิม จากนั้นเมื่อผู้เรียนคือ เสาะหาบะฮ์ไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นจึงค่อยบอกว่า มุสลิม คือ ผู้ที่ทำให้มุสลิมปลอดภัยจากลิ้นและมือของเขา ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดผลและประเมินผลรวมทั้งให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อีกด้วย เพราะการวัดผลและประเมินผล เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจแล้วกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดและการประเมินผลของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน จัดเอกสารวัดผลเครื่องมือวัดผลให้เพียงพอ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูปรับปรุงเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน พร้อมทั้งติดตามและตรวจสอบเอกสารการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย (เฉลิมพล และชัน, 2549 : 49, อ่างในอนันเนาะ มามู, 2543 : 42 ; วีระศักดิ์ โพธิวงค์, 2544 : 16) ทั้งนี้ชัยน์ มุฮัมมัด ซาฮาตะฮ์ (มปป. : 191) ยังได้เสนอกระบวนการวัดผลและการประเมินผลว่ามีกระบวนการดังนี้ คือ

⁶ บันทึกหะดีษ โดย ตีรมิซีย, 1983 หะดีษหมายเลข 2873

1. กำหนดสิ่งที่จะวัดหรือคุณลักษณะที่จะวัด ความรู้ ความจำหรือทักษะ
2. พิจารณาและกำหนดสิ่งที่จะวัด นักเรียน ผู้ปกครอง
3. กำหนดลักษณะข้อมูลที่ต้องการ
4. พิจารณาและกำหนดเครื่องมือปริมาณ และเวลาวัด
5. รวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่เตรียมไว้
6. วิเคราะห์ข้อมูล

7. รวบรวมผลการวัดเพื่อนำผลมาเป็นแนวทางแก้ไขพัฒนาจุดอ่อนจุดแข็งของระบบ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของนักเรียน หลักสูตร กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเหล่านี้เรียกว่า กระบวนการประเมินผลจากความหมายและกระบวนการของการวัดและการประเมินผลทำให้เข้าใจได้ว่าการวัดผลและการประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พิจารณาหาจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียน องค์กรประกอบ เนื้อหา จุดประสงค์กิจกรรม วิธีสอนและการประเมินผลหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาต่อไป
2. ศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจำ หรือทักษะเพื่อจัดตำแหน่งของผู้เรียนให้เหมาะสม
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัยและทักษะพิสัยเพื่อหาข้อบกพร่อง จุดเด่นจุดด้อยของการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถหาทางป้องกัน แก้ไขและปรับปรุงต่อไป
4. ช่วยให้โรงเรียนได้รับรู้ถึงอุปสรรคและปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นอย่างแท้จริง และหาทางแก้ไขปรับปรุง
5. การวัดผลและประเมินผลจะช่วยให้สามารถรับรู้ถึงประเด็นปัญหาทางสังคมและจิตใจของผู้เรียน เพื่อที่ครูและทางโรงเรียนจะได้หาทางช่วยเหลือต่อไป
6. การประเมินผลจะเป็นตัวช่วยในการกำจัดอุปสรรคและปัญหาที่คอยขัดขวางความสำเร็จ
7. การวัดผลและประเมินผลจะทำให้สามารถรับทราบถึงความต้องการ ความถนัดความสามารถและความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น
8. การวัดผลและประเมินผลจะช่วยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งจะนำไปสู่ การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

อย่างไรก็ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 40 – 42 , 2546 : 14 ; ถวัล มาศจรัส, 2545 : 105) ยังได้อธิบายในส่วนของ การวัดและการประเมินผลในโรงเรียนว่ามีวัตถุประสงค์อีก 2

ประการ คือ ปรับปรุงการเรียนการสอนและประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน การประเมินผลเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนนั้นก็เพื่อจะได้ทราบความสามารถของผู้เรียน ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลัก ข้อมูลที่ได้มานำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนการประเมินผลเพื่อตัดสินนั้นเป็นการวัดผลการสอบปลายปีเพื่อพิจารณาในการสอบว่า ผ่านหรือไม่ผ่านสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษานั้น ต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งสถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินทั้งในระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา และระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประเมินความมั่นใจเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้เรียน แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

1. การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดหมายสำคัญคือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้น การวัดและประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือตัวผู้เรียน ผู้สอนและพ่อแม่ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่างๆ ที่จะสะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าความสำเร็จของตน ครู ผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่มสามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปี และช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

3. การประเมินคุณภาพระดับเขตพื้นที่หรือระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับเขตพื้นที่หรือระดับชาติ

ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดต่อไป ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน จะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

การวัดผลและการประเมินผลเป็นการคุณลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบว่าผู้เรียนได้ความรู้ เกิดทักษะ เจตคติ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์หรือไม่ ซึ่งการวัดผลและการประเมินผลก็จะให้คำตอบที่ชัดเจนในกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา ดังนั้นการประเมินผลจะต้องมีหลักการ ขั้นตอนที่ชัดเจน ต้องให้บุคคลหลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินรวมทั้งนักเรียนด้วย ต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อจะได้นำไปสู่การพัฒนาความก้าวหน้าของผู้เรียนต่อไป การวัดและประเมินผลนั้นมีหลายวิธี ดังนั้นสถานศึกษา ผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสาระการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง ซึ่งวิธีการเหล่านั้นสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม

เฉลิมพล และชัน (อ้างถึงใน สุชิน เพ็ชรภักย์, 2544 : 217 – 218 ; สำลี รักสุทธี และคณะ, 2545 : 123) ดังนี้ คือ

1. การประเมินตามสภาพความเป็นจริง (Authentic Assessment) การประเมินวิธีนี้เป็นการประเมินที่สามารถจะตรวจสอบทักษะ เชี่ยวชาญ ไหวพริบ กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบระเบียบวินัย ผลงาน ชิ้นงาน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมได้ (ค่อนข้าง) จริง ดังเช่นที่ท่านเราะซูล ﷺ ได้ทำการประเมินกับชายคนหนึ่งซึ่งเดินเข้ามาละหมาดในมัสยิด ขณะที่ท่านเราะซูล ﷺ กำลังนั่งอยู่ด้านใน เมื่อชายคนนั้นละหมาดเสร็จก็ให้สลามแก่ท่านเราะซูล ﷺ ท่านเราะซูล ﷺ รับสลามแล้วท่านก็ให้ชายคนนั้นกลับไปละหมาดใหม่ ชายคนนั้นจึงไปละหมาด เมื่อละหมาดเสร็จท่านเราะซูล ﷺ ก็ให้กลับไปละหมาดอีก ท่านทำเช่นนั้น 3 ครั้ง ชายคนนั้นจึงบอกกับท่านเราะซูล ﷺ ให้สอนวิธีการละหมาดแก่เขา ท่านเราะซูล ﷺ จึงสอนวิธีที่ถูกต้องให้ แล้วกล่าวว่า “ หากท่านทำเช่นนี้ การละหมาดของท่านจะสมบูรณ์ ”

การประเมินดังกล่าวจะพิจารณาจากสภาพการปฏิบัติจริง เกณฑ์การประเมินจึงอยู่ในข่ายของความเข้าใจเนื้อหา กระบวนการทำงาน การแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการ เทคนิคการตัดสินใจ ภาวะผู้นำ กระบวนการจัดกระทำข้อมูล การบูรณาการ การเชื่อมโยง ทักษะการใช้ภาษาประสิทธิภาพการนำเสนอ และประสิทธิภาพมวลรวม

2. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นการเก็บรวบรวมเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนที่บ่งบอกถึงความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์เชิงสมรรถนะเฉพาะด้านที่ได้มีการคัดสรรมาแล้ว แฟ้มสะสมงานเป็นตัวบ่งชี้ถึงสมรรถนะจุดเด่น จุดด้อย ความสำเร็จ ความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นคำตอบให้

รู้ว่าผู้เรียนอยู่จุดไหน ผลงานจะกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ตนเอง คุรุจักสภาพจริงของนักเรียน เพื่อจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

3. การประเมินตนเอง (Self-Assessment) การประเมินตนเอง เป็นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง เพื่อเขาจะได้รวบรวมความคิด ความรู้สึก ผลงานของตนให้คนอื่น ๆ ได้รับรู้ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้คนอื่น ได้มีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของเขา ซึ่งจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจ หรือแก้ไขตนเองต่อไป

4. การประเมินกระบวนการกลุ่มกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เข้าใจกระบวนการกลุ่มทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องมีการประเมินกระบวนการกลุ่มเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เรียนได้นำไปพัฒนากระบวนการกลุ่มต่อไป

5. การประเมินโดยกลุ่มเพื่อนกระบวนการเรียนรู้ควรให้กลุ่มเพื่อนประเมินกันเองด้วย เพราะเพื่อนหรือนักเรียนนั้นจะเข้าใจและรู้สภาพของกันและกันได้ดีกว่าบุคคลกลุ่มอื่น ซึ่งในการประเมินโดยกลุ่มเพื่อนมีเกณฑ์การพิจารณา คือ ความคิดสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความมีน้ำใจต่อกลุ่มเพื่อน การช่วยเหลือกลุ่ม ศักยภาพในการทำงาน ตรงต่อเวลา การเคารพสิทธิหน้าที่ และการให้เกียรติผู้อื่น

6. การสังเกต การสังเกตเป็นการประเมินตามสภาพความเป็นจริงอีกประการหนึ่ง เพราะเป็นการประเมินขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้ ซึ่งการสังเกตอาจจะเตรียมการหรือไม่ก็ได้ หรือสังเกตตามกรอบที่กำหนดไว้หรือไม่ต้องมีกรอบก็ได้

7. การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่จะสอบถาม สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับความรู้ พฤติกรรม ทักษะ กระบวนการ ผลงาน ความเป็นไปของผู้เรียน การสัมภาษณ์ถือเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้รู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ท่านไม่ได้สังเกตด้วยตัวเองนั้น หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นๆเป็นอย่างไร ดังที่ท่านเราะซูล ﷺ ได้ปฏิบัติกับบิลาล โดยท่านเรียกบิลาลเข้ามาหา แล้วถามบิลาลว่า

((يا بلال بم سبقتني إلى الجنة إني دخلت البارحة الجنة فسمعت خشخشتك

أمامي , فقال بلال : يا رسول الله ما أذنبت قط إلا صليت ركعتين ولا أصابني

حدث قط إلا توضأت عنده , فقال رسول الله ﷺ ((بهذا))⁷.

⁷ บันทึกหะดีษโดย อิบน์กุษัยมะฮฺ , หะดีษหมายเลข 1209

ความว่า “ นี่บิดาล ด้วยเหตุผลใดที่ท่านเข้าสวรรค์ก่อนฉัน ฉันได้เข้าไปในสวรรค์เมื่อวาน และได้ยินเสียงท่านอยู่ก่อนหน้าฉันแล้ว ” บิดาลจึงกล่าวตอบว่า “ โอ้ท่านศาสนทูตแห่งอัลลอฮ์ (ข้ามิได้ทำสิ่งใดหรอก) นอกจากว่าก่อนการอาซานข้าเพียงทำละหมาด สองร็อกอฮัด ก่อนทุกครั้งและเมื่อเสียน้ำละหมาดข้าก็จะรีบเอาน้ำละหมาดทุกครั้ง” ท่านเราะซูล ﷺ จึงกล่าวว่า “ ก็ด้วย (การกระทำดังกล่าว) นั่นเอง ”

จากหะดีษดังกล่าวจะเห็นได้ว่าท่านเราะซูล ﷺ ใช้การสัมภาษณ์ในการประเมินการกระทำของบิดาล ซึ่งถือเป็นวิธีการประเมินที่ดีอีกรูปแบบหนึ่ง

8. การเขียนรายงาน การเขียนรายงานหรือเสนอข้อมูลของตนเอง ด้วยการเขียนรายงานให้ครูหรือผู้ประเมินทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งข้อมูลอาจได้มา 2 ลักษณะเหมือนการสัมภาษณ์เพียงแต่การเขียนรายงานไม่มีคนคอยตั้งคำถามเท่านั้นเอง ดังนั้นข้อมูลที่ได้อาจขึ้นอยู่กับจริยธรรมของผู้รายงานด้วย

การวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ให้คุณใช้พัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2545 : 24)

1. หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553:167-168) ได้กล่าวถึง ผู้บริหาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในเรื่อง

ก. ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล

ข. ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่สอบและการเก็บ

คะแนนสอบแต่ละครั้ง

ค. มาตรฐานในการสอบวัดผล

ง. การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่ผู้ปกครอง

2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์

เครื่องโรเนียว ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

3. พยายามส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล โดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

4. การจัดการสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5. ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไป หรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นกระบวนการที่ให้ครูใช้พัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน อีกทั้งยังทำให้ครู อาจารย์ ทราบว่า ผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พอจะสรุปได้ดังนี้

สมบูรณ์ ประเสริฐสังข์ (2543) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี พบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ ด้านการดำเนินงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านงานทะเบียนนักเรียน และด้านการวางแผนงานวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ สามอันดับแรกของแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากครูก่อนจัดทำแผนงานวิชาการ ควรให้ครูเข้าสอนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการทุกขั้นตอนควรมีการติดตามการปฏิบัติงานตามปฏิบัติการปฏิบัติงาน

2.2 ด้านการดำเนินงานวิชาการ ควรติดตามการเข้าสอนของครูตาม ตารางสอนให้มากกว่านี้ควรมีมาตรการที่เข้มงวดกับครูที่บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการ เรียนการสอน รวมถึงสอบประเมินผลนักเรียน ควรมีการจัดอบรมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการสอน ให้มากกว่านี้

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรสนับสนุนให้ครูทุกคนทำแผนการ สอนเป็นรายวิชาควรสนับสนุนให้ครูแต่ละหมวดวิชาไปศึกษาดูงานใน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการทำแผนการสอนเป็นรายวิชา

2.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ควรส่งเสริมให้ครูได้ไป ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดประเมินผล การพัฒนาครูทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ควรควบคุมและติดตามการสอนในช่วงโมงกิจกรรมของ ครู

2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ควรจัดให้มีการสัมมนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ มีประสิทธิภาพควรจัดประชุมคณะกรรมการวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการสอนของ ครู การประเมินผลของนักเรียนเพื่อให้หัวหน้าหมวดวิชาพิจารณานำไปแก้ไขและพัฒนาในหมวด วิชาเป็นประจำทุกปีการศึกษา ควรให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล

2.6 ด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ ควรนำข้อเสนอแนะของครู และนักเรียนไปพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ ควรเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน ส่งข้อเสนอแนะการประเมินผลการจัดการงานวิชาการทุกปีการศึกษา ควรให้หัวหน้าหมวดวิชานำ ปัญหาที่รับทราบจากการประชุมในหมวดวิชามาเสนอเพื่อหาวิธีแก้ไขในการประชุมคณะกรรมการ วิชาการ

วีระศักดิ์ รัชย์โพธิวงศ์ (2544) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บริหารได้พัฒนาการ บริหารงานวิชาการในภาพรวม อยู่ในเกณฑ์มากถึง 7 ด้าน ซึ่งได้แก่

1. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การเรียนการสอน
3. วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน
4. การวัดผลและการประเมินผล
5. ห้องสมุด

6. การนิเทศภายใน และ

7. การประชุมอบรมทางวิชาการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่มีคะแนนสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. การพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผล ด้วยวิธีที่หลากหลาย 3. การส่งเสริมบริการวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน 4. การส่งเสริมให้มีการเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5. การส่งเสริมกิจกรรมให้เด็กรักการอ่าน 6. การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และ 7. การสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสร่วมประชุมอบรมทางวิชาการจากหน่วยงานอื่นๆ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่พบว่ามีคะแนนแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิศิษฐ์ ปัดกันภัย (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีแนวทางพัฒนาในแต่ละด้าน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ คือ อบรมครูอาจารย์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอบรมครูอาจารย์เรื่องเทคนิคการสอน ด้านการนิเทศการศึกษาจัดอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มพูนศักยภาพทั้งในด้านหลักสูตร เทคนิควิธีการนิเทศ และด้านการวัดผลและการประเมินผล อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอนการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้และประเมินผลปลายภาคเรียนและปลายปี

แสงเดือน มาลีรักษ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ยกเว้นด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานหลักสูตรและการนำไปใช้และงานห้องสมุดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้น ด้านงานวัดผลและประเมินผล งานประชุมอบรมทางวิชาการและงานการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย”

3. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการมากเป็นลำดับแรกคือ การร่วมกันวางแผนการใช้หลักสูตรตลอดจนจัดทำเอกสารหลักสูตรให้แก่ครูอย่างเพียงพอ และมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการเป็นลำดับสุดท้ายคือการจัดห้องสมุดให้อำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์และบุคลากร

บุญเหลือ ปิ่นเจริญ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า

1. อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. อาจารย์ผู้สอนที่อยู่ในวิทยาลัยครูและโรงเรียนสร้างครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี ลงมา และมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฟาริต เตะมาหมัด (2550) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งรายด้านและโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้นงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่พบว่ามีผลการดำเนินงานในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการมีดังนี้

2.1 งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า โรงเรียนควรบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความกระชับและขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาให้หมดไปจัดให้มีการสลับคาบเรียนระหว่างวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ความจัดอบรมความรู้เพิ่มเติมให้กับครู การประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรจัดในรูปแบบของป้ายนิเทศหรือการเผยแพร่เอกสารตามสถานที่ต่างๆที่มีความสำคัญต่อชุมชน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านหลักสูตรระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย

2.2 งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าควรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการกระตุ้นความคิดและฝึกให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ยกเว้นกลุ่มวิชาศาสนาที่เกี่ยวข้องกับหลักศรัทธาและอัลกุรอาน พัฒนามาตรฐานการจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาศาสนาให้ทัดเทียมกับวิชาสามัญ จัดทำประวัติการเรียนรู้และทำการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.3 งานวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าควรจัดให้มีคณะกรรมการวัดผลประเมินผล เน้นการวัดจากสภาพจริงของผู้เรียน ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนางานวัดผลอย่างสม่ำเสมอ วัดผลเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินด้วยกิจกรรมที่มุ่งเสริมองค์ความรู้แก่ผู้เรียน

2.4 งานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า ควรเร่งสร้างความตระหนักแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพในระดับหน่วยงานภายในสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพและจัดสรรความรับผิดชอบ โครงการและกิจกรรมต่างๆให้แก่บุคลากรตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

2.5 งานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าควรจัดตั้งสื่อเพื่อส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ใช้สื่อ จัดให้มีบุคลากรเพื่อดูแลงานสื่อ มีการจัดทำทะเบียนและดูแลโรงเรียนควรจัดฝึกอบรมให้ครูสามารถผลิตสื่อบางอย่างใช้เอง

2.6 งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ควรให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มากที่สุด ห้องสมุด สหกรณ์ แปลงเกษตร บริการสืบค้นข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ จัดทัศนศึกษาภาคการศึกษาละ 1 ครั้งต่อห้องเรียน

2.7 งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรจัดให้งานวิจัยเป็นขอบข่ายของงานวิชาการ ตั้งคณะกรรมการวิจัย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ กำหนดให้ผู้บริหารและครูมีผลงานวิจัย จัดประกวดและมอบรางวัลให้กับผู้วิจัยและผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างในการทำวิจัย

2.8 งานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ พบว่า ควรสนับสนุนให้ครูสอนศาสนาให้มีความรับผิดชอบต่องานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ดำเนินการสำรวจความต้องการด้านวิชาการของชุมชน สนับสนุนให้ครูสอนศาสนาได้ออกเทศนาต่อชุมชนในวาระต่างๆเชิญผู้นำชุมชนด้านต่างๆเข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ จัดบริการความรู้แก่ชุมชน จัดนิทรรศการทางวิชาการให้แก่ชุมชน จัดกิจกรรมต่างๆร่วมกัน เช่น การจัดอบรม ศึกษาดูงาน

มูฮัมมัดนาเซ สามะ (2552) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษา ด้านการวางแผนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษาที่มีตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่และวุฒิการศึกษาสามัญ และศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษาที่มีเพศและวุฒิการศึกษาสามัญ และศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่มีตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ต่างกันมีทัศนะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดคือด้านสื่อการเรียนการสอน งบประมาณมีไม่เพียงพอในการที่จะผลิตสื่อให้มีความหลากหลาย และทันสมัย จากปัญหาดังกล่าวได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขคือ ควรจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องให้เพียงพอต่อความต้องการและให้มีการอบรมการผลิตสื่อและวิธีการใช้สื่ออย่างถูกวิธี

อัสมาวาตี คอเลาะ (2554) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ทั้งในภาพรวมและแต่ละชั้นพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละชั้น โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ชั้นการวางแผน ชั้นการนำ และชั้นการควบคุม

2. กระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ที่รับผิดชอบหลักสูตรต่างกัน โดยภาพรวมมีทัศนะไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาแต่ละชั้นพบว่า หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการที่รับผิดชอบหลักสูตรต่างกันมีทัศนะต่อกระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารในชั้นการวางแผนแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และกระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคำถามการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่าผู้นิเทศยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการนิเทศงานวิชาการและขาดคู่มือและเครื่องมือเกี่ยวกับการนิเทศที่ทันสมัย จากปัญหาดังกล่าวได้รับข้อเสนอแนะในการแก้ไข คือ ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศหรือให้ผู้นิเทศที่มีความชำนาญแนะนำเกี่ยวกับการนิเทศและจัดทำคู่มือที่เหมาะสมและทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

สมปอง เส็งคอนไพร (2555) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

นิลวรรณ วัฒนา (2556) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประเภทการทำงาน และที่ตั้งโรงเรียนพบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตาม สถานภาพและรูปแบบการจัดชั้นเรียน พบว่า มีสภาพปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาปัญหา พบมากที่สุดด้านบุคลากรขาดความรู้ในการบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงาน การขาดงบประมาณในการพัฒนา มีข้อเสนอแนะ คือ การจัดอบรม การทำคู่มือการปฏิบัติงาน การพัฒนาหลักสูตร การติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษานิเทศก์ และการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน มาสนับสนุนการบริหาร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญของการจัดการศึกษาในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งมีสำคัญที่ขาดมิได้อยู่ 4 ด้าน ด้วยกันคือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งในงานวิจัยส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญกับขอบข่ายทั้ง 4 ด้านดังกล่าว โดยได้นำมาตั้งไว้เป็นประเด็นต้นๆเพื่อศึกษาวิจัย รวมถึงงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่างานหลักทั้ง 4 ด้านนี้ มีปัญหาอยู่ในระดับต้นๆ ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก็ควรคำนึงถึงประเด็นหลักใน 4 ด้านนี้ให้มากเพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสายสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 3,413 คน จาก 65 โรงเรียน (ที่มา: สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ข้อมูลสำรวจ ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2556)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการคำนวณ

โดยใช้สูตรของยามานะ (พิสนุ พองศรี, 2554: 112)

$$n = \left(\frac{N}{1 + Ne^2} \right)$$

เมื่อ	n	แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทนจำนวนประชากร
	e	แทนความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ แทน 0.05

แทนค่าใช้สูตร

$$n = \left(\frac{3,413}{1 + 3,413(.05^2)} \right)$$

$$n = 358.02$$

$$\approx 358$$

ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 358 คน ถือเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูรับผิดชอบฝ่ายวิชาการทั้งหมด 130 คน โดยการเจาะจงและสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างตัวแทนครูผู้สอนทั่วไปจำนวน 260 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อแบบไม่ใส่คืนตามสัดส่วนของแต่ละขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 44 คน ขนาดกลาง 92 คน และขนาดเล็ก 124 คน อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าและรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน และตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 4 คน ต่อโรง จากทั้งหมด 65 โรง ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้มีสัดส่วนที่มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำอยู่ 32 คน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด จำแนกเป็นครูฝ่ายวิชาการจำนวน 130 คนและครูผู้สอนทั่วไป จำนวน 260 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 390 คน

3.1.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 9 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง กำหนดเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1. ผู้บริหารต้องมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าวุฒิปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี ขึ้นไป หรือ

2. ผู้บริหารต้องมีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าวุฒิปริญญาโท แต่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี แสดงตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร
ขนาดใหญ่	1. ส่งเสริมศาสน์	1
	2. สมบูรณ์ศาสน์อิสลาม	1
	3. อัลอิสลามียะห์วิทยามูลนิธิ	1
ขนาดกลาง	1. เตรียมศึกษา	1
	2. ศาสน์สามัคคี	1
	3. พีระยานาวินคลองหินวิทยา	1
ขนาดเล็ก	1. นูรุลฮิดายะห์อัลอิสลามียะห์	1
	2. ปยุตประชากรักษ์	1
	3. อิสลามนิติวิทย์	1
รวมทั้งสิ้น		9

จากตารางที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้นและตามขนาดของโรงเรียนคือ ขนาดใหญ่ 3 โรง โรงละ 1 คน เป็น 3 คน ขนาดกลาง 3 โรง โรงละ 1 คน เป็น 3 คน และขนาดเล็ก 3 โรง โรงละ 1 คน เป็น 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **แบบสัมภาษณ์** เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อนำไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้
3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. แบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

3.3 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

3.3.2 กำหนดกรอบแนวคิด และขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามนิยามศัพท์

3.3.3 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์ โดยแบบสอบถามดัดแปลงคำถามมาจากวิทยานิพนธ์ของ วรรณรัตน์ ทายิดา (2551: 156-167) และ อับคนหาดี อะละมาด (2555: 176-180) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.60 - 1.00 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3.3.4 เสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.5 เสนอเครื่องมือต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ตามนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.66 ผลการวิเคราะห์ทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 0.66 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3.3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1970 อ้างถึงใน ภัทราพร เกษสังข์, 2549 : 138-139) ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด เท่ากับ .977 ซึ่งแสดงว่าใช้ได้

3.3.7 ปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือเป็นแผนภูมิ ดังภาพประกอบที่ 2 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2. ได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามจำนวน 65 โรงๆละ 6 ชุด รวมทั้งหมด 390 ชุด โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ และสัปดาห์ที่ 3-4 ลงไปเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง บางส่วนให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยมีการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นระยะๆจนได้ครบจำนวนแบบสอบถาม 390 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. ประสานงานนัดวัน เวลา เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในโรงเรียน ขนาดเล็ก 3 โรง โรงละ 1 คน ขนาดกลาง 3 โรง โรงละ 1 คน และขนาดใหญ่ 3 โรง โรงละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 โรง 9 คน โดยได้บันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในเครื่องอัดเสียงและทำการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 กำหนดการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	วัน เดือน ปี	เวลา
ขนาดใหญ่	1. ส่งเสริมศาสน์	นายมาหะมะ ยูนุ	ผู้อำนวยการ	8/11/58	10.00 -11.00
	2. สมบูรณ์ศาสน์อิสลาม	นางสาวอามีเนาะ บิรู	ผู้อำนวยการ	8/11/58	14.00 – 15.00
	3. อัลอิสลามียะห์ วิทยามูลนิธิ	นายมาหะมัด คาโอ๊ะ	ผู้อำนวยการ	10/11/58	09.00 – 10.00
ขนาดกลาง	1. เตรียมศึกษา	นางฮัซนะห์ บัตยกุล	ผู้อำนวยการ	10/11/58	15.30 – 16.30
	2. ศาสน์สามัคคี	นางสาวมารีนา เซมะ	ผู้อำนวยการ	10/11/58	13.30 – 14.30
	3. พีระยานาวินคลองหินวิทยา	ดร.มุฮัมมัดอัสมี อาบูบากา	ผู้จัดการ/ ผู้อำนวยการ	10/11/58	11.00 – 12.00
ขนาดเล็ก	1. นูรุลฮิดายะห์อัลอิสลามียะห์	นางสาวตอฮีเราะห์ ดาหะยอ	ผู้จัดการ	9/11/58	11.00 – 12.00
	2. ปุยุคประชารักษ์	นางสาวต่วนรอฮานี ดาตุ	ผู้อำนวยการ	9/11/58	16.30 – 17.30
	3. อิสลามนิติวีทซ์	นายมะกอรี เจะแวน	ผู้อำนวยการ	9/11/58	14.00 – 15.00

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณผลด้วยคอมพิวเตอร์

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

3.5.2 วิเคราะห์ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายด้านและรวบรวมกำหนดผลช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (วรณรัตน์ ทยิตดา, 2551: 41)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเรียงตามลำดับ โดยใช้สถิติทดสอบที (t -test) และการทดสอบเอฟ (F-test) หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

3.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จากแบบสอบถามตอนที่ 3 และจากการสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และประมวลผลความคิดเห็นที่ได้สรุปเป็นผลการวิจัย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณผลด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติตามหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test)
5. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้ความแปรปรวนทางเดียว หากพบมีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แสดงเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล และแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเปรียบเทียบ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเป็นรายด้าน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

4.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอด้วยวิธีการแจกแจงความถี่

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน นำเสนอในตาราง ตั้งแต่ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	190	48.7
30 -50 ปี	191	49.0
51 ปี ขึ้นไป	9	2.3
รวม	390	100.0
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	359	92.1
สูงกว่าปริญญาตรี	31	7.9
รวม	390	100.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	135	34.6
ระหว่าง 5-10 ปีประสบการณ์ตั้งแต่	206	52.8
11 ปีขึ้นไป	49	12.6
รวม	390	100.0
4. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็กไม่เกิน 500 คน	186	47.7
ขนาดกลางตั้งแต่ 501-1,500 คน	138	35.4
ขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป	66	16.9
รวม	390	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 อายุ 30-50 ปี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดร้อยละ 2.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 92.1 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 และประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และที่ปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ขนาดเล็กไม่เกิน 500 คน จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 ขนาดกลางตั้งแต่ 501-1,500 คน จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 และขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9

ตอนที่ 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและ
ประเมินผล ผู้วิจัยขอนำเสนอในรูปตารางตั้งแต่ตารางที่ 6 – 10

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี โดย
ภาพรวมและรายด้านดังนี้

จำแนก รายด้าน	ปัญหาการดำเนินงานวิชาการ	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านหลักสูตร	3.51	.799	มาก
2	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	3.49	.800	ปานกลาง
3	ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน	3.48	.843	ปานกลาง
4	ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.67	.826	มาก
โดยภาพรวม		3.54	.730	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรมีการดำเนินงาน
อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.51$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง
($\bar{X} = 3.49$) ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$)
และด้านการวัดผลและประเมินผลมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.67$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตร

ข้อที่	ด้านหลักสูตร	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	จัดหาเอกสารหลักสูตร คู่มือครูและเอกสารประกอบหลักสูตรให้แก่ครูในโรงเรียน	3.55	.895	มาก
2	ศึกษาหลักสูตรเพื่อกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.59	.890	มาก
3	จัดประชุมเพื่อวางแผนโดยผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง	3.60	1.11	มาก
4	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตร	3.39	.853	ปานกลาง
5	เปิดโอกาสให้นักครูและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน	3.35	.903	ปานกลาง
6	ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น	3.49	1.03	ปานกลาง
7	มีการแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดด้อยของหลักสูตรเมื่อพบว่าหลักสูตรมีปัญหา	3.51	1.00	มาก
8	มีการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.51	1.05	มาก
9	มีการเพิ่มเติมสาระและกระบวนการต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตร	3.50	1.06	ปานกลาง
10	มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท	3.66	1.76	มาก
รวม		3.51	.799	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 10 มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมา

คือ ข้อ 3 จัดประชุมเพื่อวางแผน โดยผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกับครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้งอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 เปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้าน กระบวนการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	มีการแก้ปรับปรุงและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้มีคุณภาพ	3.59	1.00	มาก
12	ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน	3.61	.902	มาก
13	มีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้ เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.36	.836	ปานกลาง
14	จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระ ต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน	3.47	1.12	ปานกลาง
15	ครูผู้สอนมีการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันโดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย	3.50	.939	ปานกลาง
16	จัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาของหลักสูตร	3.54	.973	มาก
17	เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องกระบวนการ จัดการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.16	1.00	ปานกลาง
18	การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมี ความหลากหลาย	3.56	.937	มาก
19	กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา	3.62	2.24	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
20	จัดห้องเรียนสถานที่อุปกรณ์ตามความพร้อมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.36	.957	ปานกลาง
21	มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.60	1.03	มาก
รวม		3.49	.800	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 19 กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมาคือ ข้อ 12 ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.61$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 17 เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ เรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 1 ครั้งอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน

ข้อที่	ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
22	ได้จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้	3.54	.957	มาก
23	ได้นำนักเรียนค้นคว้าข้อมูลโดยใช้สื่อ เทคโนโลยีการเรียนการสอน ควบคู่กับการปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้นำ	3.57	.891	มาก
24	กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนที่จะส่งเสริมการพัฒนา และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาอย่างชัดเจน	3.59	2.75	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
25	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตและพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเหมาะสมเพื่อการศึกษา	3.44	.901	ปานกลาง
26	จัดให้มีการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี	3.41	.971	ปานกลาง
27	จัดให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาใช้ในสถานศึกษา	3.41	.949	ปานกลาง
28	จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีอยู่ตามสภาพจริงอย่างคุ้มค่า	3.60	1.76	มาก
29	จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง	3.34	.929	ปานกลาง
30	กระตุ้นให้ครูเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการคิดให้เกิดการเรียนรู้	3.44	1.03	ปานกลาง
31	มีการประเมินร่วมกับครูเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการศึกษาในปลายภาคเรียน	3.45	.913	ปานกลาง
รวม		3.48	.843	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อเทคโนโลยี การเรียนการสอนอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 28 จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีอยู่ตามสภาพจริงอย่างคุ้มค่าอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาคือ ข้อ 24 กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนที่จะส่งเสริมการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาอย่างชัดเจนอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.59$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 29 จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี ด้าน การวัดผลและประเมินผล

ข้อที่	ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
32	กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านการวัด และประเมินผล	3.62	.912	มาก
33	จัดให้มีหลักฐาน เอกสารการศึกษาที่สอดคล้องกับ ระเบียบการวัดและประเมินผลการศึกษา อย่างครบถ้วน	3.67	.914	มาก
34	จัดให้มีระบบด้านการวัดและประเมินผลที่มี ประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัด กระบวนการเรียนรู้ได้	3.59	.889	มาก
35	จัดให้มีการวัดผลในทุกๆชั้นเป็นระยะและต่อเนื่อง อย่างสม่ำเสมอ	3.68	.951	มาก
36	จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน การเรียนการสอน	3.70	.971	มาก
37	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ เนื้อหาของหลักสูตร	3.64	.985	มาก
38	รายงานผลการเรียนแก่นักเรียนผู้ปกครอง อย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.66	.981	มาก
39	มีการจัดทำเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียน	3.68	1.01	มาก
40	ครูผู้สอนมีการตรวจสอบความรู้ความสามารถ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.67	.952	มาก
41	มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.68	1.00	มาก
42	กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล	3.70	1.03	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระดับการดำเนินงาน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
43	จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผล	3.72	1.07	มาก
รวม		3.67	.826	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 43 จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ ข้อ 36 จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.70$) กับข้อ 42 กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.70$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 34 จัดให้มีระบบด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.59$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเป็นรายด้าน

ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันเป็นรายด้าน ผู้วิจัยขอนำเสนอผลปรากฏดังตารางที่ 11-14

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
ที่มี อายุ ต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี
การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเรียงตามลำดับ

ปัญหาการบริหารงาน วิชาการ	อายุ						F	Sig.	คู่ที่ ต่าง
	ต่ำกว่า 30 ปี (n=190)		30-50 ปี (n=191)		51 ปีขึ้นไป (n=9)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านหลักสูตร	3.55	.794	3.49	.784	3.31	1.20	.619	.539	-
2. ด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้	3.49	.754	3.49	.827	3.27	1.18	.346	.708	-
3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การ เรียนการสอน	3.47	.916	3.50	.752	3.36	1.14	.139	.871	-
4. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	3.69	.867	3.66	.749	3.39	1.41	5.41	.583	-
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.55	.746	3.53	.688	3.33	1.20	.382	.683	-

จากตารางที่ 15 พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุทุกด้าน **ไม่มี**
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับความเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเรียงตามลำดับ

ปัญหาการบริหารงาน วิชาการ	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี (n =359)		สูงกว่าปริญญาตรี (n =31)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักสูตร	3.49	.791	3.84	.837	-2.35	.019
2. ด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้	3.47	.797	3.74	.808	-1.85	.064
3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การ เรียนการสอน	3.45	.836	3.80	.877	-2.20	.028
4. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	3.64	.815	3.97	.907	-2.11	.035
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.51	.721	3.84	.775	-2.39	.017

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความเห็นของครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันในด้านหลักสูตรและสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการทั้งสองด้านดังกล่าวนี้สูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนด้านที่เหลือพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มี **ประสบการณ์การทำงาน** ต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเรียงตามลำดับ

ปัญหาการบริหารงาน วิชาการ	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.	คู่ที่ แตกต่าง
	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		11 ปีขึ้นไป				
	(1)		(2)		(3)				
	(n =135)		(n =206)		(n =49)				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านหลักสูตร	3.48	.797	3.53	.784	3.57	.877	.258	.772	-
2. ด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้	3.40	.774	3.53	.794	3.57	.886	1.42	.241	-
3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การ เรียนการสอน	3.44	.987	3.43	.706	3.81	.886	4.42	.013	(1,3) (2,3)
4. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	3.58	.785	3.71	.779	3.73	1.08	1.11	.330	-
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.47	.746	3.55	.681	3.67	.864	1.34	.263	-

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์การทำงานทุกด้านในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมีความแตกต่างกัน จึงใช้การเปรียบเทียบ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' Method) พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ มีความแตกต่างกัน

ระหว่างต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และระหว่าง 5-10 ปี กับ ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเรียงตามลำดับ

ปัญหาการบริหารงาน วิชาการ	ขนาดของโรงเรียน						F	Sig.	คู่ที่ แตกต่าง
	ขนาดเล็ก (n =186)		ขนาดกลาง (n =138)		ขนาดใหญ่ (n =66)				
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.			
1. ด้านหลักสูตร	3.47	.802	3.75	.779	3.52	.836	.673	.511	-
2. ด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้	3.44	.783	3.56	.804	3.48	.840	1.02	.361	-
3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การ เรียนการสอน	3.50	.943	3.48	.722	3.42	.788	.203	.816	-
4. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	3.71	.789	3.63	.852	3.64	.880	.374	.688	-
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.53	.746	3.56	.703	3.51	.748	.134	.875	-

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี**

4.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ได้จากการ
ตอบแบบสอบถามปลายเปิดของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยแยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ
ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน
และด้านการวัดผลและประเมินผล

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
ด้านหลักสูตร	
1. การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นบางครั้งไม่ตรงกับ สภาพของท้องถิ่นนั้นๆจึงทำให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ไม่เต็มที่ (ความถี่ 59)	1. ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตาม สภาพของแต่ละท้องถิ่น
2. หลักสูตรมากเกินไป จนทำให้นักเรียนเรียนมาก แต่ไม่ได้เกิดผล (ความถี่ 43)	2. ให้ความสำคัญกับชุมชน
3. หลักสูตรแกนกลางไม่ค่อยเอื้อต่อการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา (ความถี่ 39)	3. ควรแบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญ ของเด็กนักเรียน
4. บ้างโรงเรียนยังใช้หลักสูตรอิสลามแบบเดิมยังไม่ บูรณาการ (ความถี่ 35)	4. อยากให้มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการ พัฒนาแต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา
5. หลักสูตรในวิชาสามัญและศาสนาไม่เป็นในทาง เดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาที่นำมาบูรณาการ ในวิชาสามัญ (ความถี่ 25)	5. ควรแก้ไขหลักสูตรแกนกลางฯ
6. หลักสูตรไม่หยุดนิ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (ความถี่ 25)	6. หลักสูตรแกนกลางฯต้องให้ความสะดวก แก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตร สถานศึกษา
7. หลักสูตรการศึกษาไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนในโรงเรียนเอกชน (ความถี่ 20)	7. ควรจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการและ สนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียน
	8. ควรให้ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและ ศาสนาร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน

<p>8. หลักสูตรให้มีความกะทัดรัดกว่านี้ (ความถี่ 19)</p> <p>9. หลักสูตรบางรายวิชาอาจมีความยากในบางเรื่อง เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างกันในการรับข้อมูล บางครั้งการสอนไม่อาจสอดคล้องกับหลักสูตรที่นักเรียนเรียน (ความถี่ 15)</p> <p>10. ครูบางคนยังไม่เข้าใจหลักสูตร (ความถี่ 12)</p> <p>11. ยังไม่มีโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามความต้องการของชุมชน (ความถี่ 12)</p> <p>12. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรตลอดจนการนำหลักสูตรไปใช้ (ความถี่ 10)</p> <p>13. จำนวนชั่วโมงเรียนในบางรายวิชามีมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องเจอวิชานั้นทุกวันหรือบ่อยเกินไป (ความถี่ 8)</p>	<p>โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการ</p> <p>9. ให้ใช้หลักสูตรที่อ่าน ออกเขียนได้</p> <p>10. หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง</p> <p>11. หลักสูตรต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ</p> <p>12. สำรวจความต้องการของคนในชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการสอนต่อไป</p> <p>13. ให้ความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตรสำหรับคุณครูที่ยังขาดความเข้าใจ</p> <p>14. ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรของตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>15. ปรับชั่วโมงเรียนให้น้อยลง</p>
<p>ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้</p> <p>1. นักเรียนใช้เวลาในการเรียนมากเกินไปจนทำให้นักเรียนขาดทักษะการดำรงชีวิต (ความถี่ 45)</p> <p>2. ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ความถี่ 35)</p> <p>3. ด้านการจัดการเรียนรู้บ้างโรงเรียนมีการแบ่งช่วงเวลาเรียนออกเป็นสองภาค (ความถี่ 32)</p> <p>4. สภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ความถี่ 25)</p> <p>5. การจัดการเรียนรู้โดยส่วนใหญ่เป็นการบรรยายของครูมากกว่าที่จะให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ (ความถี่ 20)</p> <p>6. นักเรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ</p>	<p>1. ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง</p> <p>2. ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง</p> <p>3. ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากกว่านี้</p> <p>4. ควรวิเคราะห์แนวข้อสอบโอเน็ตเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้</p> <p>5. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>6. ให้ครูจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้</p> <p>7. ให้มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อ</p>

<p>เรียนรู้ที่ครูผู้สอน ได้เตรียมไว้ ซึ่งบางครั้งมีหลากหลายรูปแบบแต่ความร่วมมือยังไม่ค่อยดีนัก (ความถี่ 17)</p> <p>7. นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนามีความแตกต่างกับนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล เป็นเด็กที่มาจากหมู่บ้าน การจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะไม่ทันเหตุการณ์ ไม่กล้าแสดงออก คิดเองไม่เป็น (ความถี่ 15)</p> <p>8. ปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ (ความถี่ 15)</p> <p>9. สอนเนื้อหาความรู้ในบทเรียน ไม่ครบตามเป้าหมาย เพราะทางโรงเรียนมีกิจกรรมเยอะพอสมควรทำให้เรียนไม่ทัน(ความถี่ 14)</p> <p>10. ครูหลายท่านยังใช้เทคนิคเดิมๆ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพราะ ขาดการสนับสนุนทางด้านให้ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาตนเองในด้านการสอน (ความถี่ 12)</p> <p>11. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นทฤษฎี นักเรียนไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (ความถี่ 11)</p> <p>12. บุคลากรมีการย้าย เข้า – ออกบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่อง (ความถี่ 9)</p> <p>13. ครูผู้สอนนั้นไม่ตรงตามวุฒิจึงทำให้การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามหลักสูตร (ความถี่ 6)</p>	<p>เปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆนอกห้องเรียน</p> <p>8. ครูจะต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่ล่อเยี่ยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน</p> <p>9. จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน</p> <p>10. ต้องปรับกิจกรรมให้ลดลงเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้</p> <p>11. จัดวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p> <p>12. สนับสนุนส่งเสริม จัดอบรมครูทุกๆปีทุกกลุ่มสาระและให้ได้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน</p> <p>13. ส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง</p> <p>14. มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม</p> <p>15. จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆเพื่อให้ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด</p>
<p>ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน</p> <p>1. ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นคอมพิวเตอร์ โดยสื่อและเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน (ความถี่ 59)</p> <p>2. ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และขาดการส่งเสริม การพัฒนาทางด้านสื่อ เทคโนโลยี</p>	<p>1. ให้จัดเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อนักเรียน</p> <p>2. ควรจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย</p> <p>3. ควรส่งเสริมการให้ความรู้เพิ่มเติมในการใช้สื่อ เทคโนโลยี</p> <p>4. ควรให้มีการจัดสรรจำนวนคอมพิวเตอร์</p>

<p>(ความถี่ 54)</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. สื่อ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ มิใช่เพียงพอต่อการสืบค้นในการจัดการเรียนการสอน (ความถี่ 48) 4. ความสะดวกและเวลาในการใช้สื่อเทคโนโลยี (ความถี่ 37) 5. สื่อน้อยเกินไป เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนควรจัดสรรให้เพียงพอ (ความถี่ 29) 6. ทาง โรงเรียนยังขาดแคลนสื่อ เทคโนโลยีอีกจำนวนมากและอีกหลายประเภท (ความถี่ 24) 7. โรงเรียนมีสื่อ เทคโนโลยีการเรียนการสอน แต่ขาดสภาพคล่องในการใช้อินเตอร์เน็ต มีห้องไม่เพียงพอ ความเร็วของอินเทอร์เน็ตที่ใช้น้อย ครูไม่สามารถใช้ได้ทั่วถึง (ความถี่ 19) 8. ด้านสื่อการสอน บางที่ทาง โรงเรียนผลิตสื่อไม่ทันทำให้เด็กได้รับความรู้ไม่เต็มที่ ถ้าเป็นวิชาวิทยาศาสตร์เด็กไม่ค่อยได้ทดลองทำให้ขาดการเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติการ (ความถี่ 15) 9. ทักษะของผู้รับใบอนุญาตที่มีต่อเทคโนโลยียังไม่ดีพอ ยังไม่เห็นความสำคัญ (ความถี่ 10) 	<p>ให้เพียงพอต่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. ขอความอนุเคราะห์สนับสนุนเรื่อง สื่อ เทคโนโลยี 6. โรงเรียนควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อเทคโนโลยี 7. การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนควรพัฒนาไปตามศักยภาพของผู้เรียนและความทันสมัยของเทคโนโลยี 8. ครูควรผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น 9. จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครู โรงเรียนเอกชนในจังหวัด เพื่อหาข้อมูลและร่วมกันแก้ปัญหา
<p>ด้านการวัดผลและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เนื่องจากการวัดและประเมินผลในปัจจุบันนี้ให้นักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมิน จึงทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรไม่มีมาตรฐานและคุณภาพ (ความถี่ 47) 2. ความเที่ยงตรงแม่นยำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (ความถี่ 43) 3. การวัดผลและประเมินผลวิชาศาสนาที่บูรณาการในหลักสูตรของวิชาสามัญ ยังไม่เป็นแนวทางเดียวกัน (ความถี่ 39) 4. ระบบการวัดและประเมินผลยังไม่สมบูรณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินตามสภาพจริง 2. ควรให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนาที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ 3. ควรให้ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนามีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อได้ข้อสรุปที่เป็นไปในทางเดียวกัน 4. มีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอให้เป็นปัจจุบัน 5. เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

<p>(ความถี่ 30)</p> <p>5. การวัดและประเมินผลควรเป็นไปตามสภาพของนักเรียน (ความถี่ 24)</p> <p>6. การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อยในบางรายวิชา เช่น วิชาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เป็นต้น (ความถี่ 17)</p> <p>7. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนไม่มีคุณภาพ คือ ไม่สามารถประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง (ความถี่ 15)</p> <p>8. การซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน (ความถี่ 12)</p> <p>9. การวัดและประเมินผลไม่ตรงกับจุดประสงค์และไม่ตรงตามแผนการสอน (ความถี่ 10)</p> <p>10. การวัดและประเมินผลในปัจจุบันข้อมูลที่ครูใช้ สอนกับข้อสอบ โอเน็ต ยังไม่ตรงกันทำให้นักเรียนมีผลคะแนน โอเน็ตที่ไม่สูงมากนัก (ความถี่ 10)</p> <p>11. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำเนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับวิชาสนามมากกว่าสามัญ (ความถี่ 8)</p> <p>12. โรงเรียนขาดมาตรการในการจัดการนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล (ความถี่ 5)</p>	<p>เพื่อวัดผลและประเมินผลให้ดีขึ้น</p> <p>6. การวัดและการประเมินผลควรแยก ระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่า</p> <p>7. ควรให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้</p> <p>8. ให้มีวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์</p> <p>9. ผลิตเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>10. ให้มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้ง</p> <p>11. ต้องพยายามหาข้อสอบ โอเน็ตหรือข้อสอบอื่นให้นักเรียนฝึกทำข้อสอบบ่อยๆ</p> <p>12. ควรปลูกฝังความสำคัญของการศึกษากาวิชาสามัญ</p> <p>13. รายงานผลการเรียนแก่นักเรียนผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง</p>
---	--

จากตารางที่ 15 พบว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้

1. **ด้านหลักสูตร** มีปัญหามากที่สุดคือ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นบางครั้งไม่ตรงกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆจึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เต็มที่ รองลงมาคือ หลักสูตรมากเกินไป จนทำให้นักเรียนเรียนมากแต่ไม่ได้เกิดผล และน้อยที่สุดคือ จำนวนชั่วโมงเรียนในบางรายวิชามีมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องเจอวิชานั้นทุกวันหรือบ่อยเกินไป

แนวทางการพัฒนา ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญ ของเด็กนักเรียน มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการพัฒนาแต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหลักสูตรแกนกลางฯ ต้องให้ความสะดวกแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการ และสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียน ให้ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและศาสนา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการ ให้ใช้หลักสูตรที่อ่าน ออกเขียนได้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร สำรวจความต้องการของคนในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการสอนต่อไป ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรของตนเองอย่างต่อเนื่องและปรับชั่วโมงเรียนให้น้อยลง

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีปัญหามากที่สุดคือ นักเรียนใช้เวลาในการเรียนมากเกินไปจนทำให้นักเรียนขาดทักษะการดำรงชีวิต รองลงมาคือ ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และน้อยที่สุด คือครูผู้สอนนั้นไม่ตรงตามวุฒิจึงทำให้การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามหลักสูตร

แนวทางการพัฒนา ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากกว่านี้ ควรวิเคราะห์แนวข้อสอบโอเน็ตเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ ให้ครูจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆนอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับกิจกรรมให้ลดลงเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จัดวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งสนับสนุนส่งเสริม จัดอบรมครูทุกๆปีทุกกลุ่มสาระและให้ได้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆเพื่อให้ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด

3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน มีปัญหามากที่สุดคือ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ โดยสื่อและเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน รองลงมาคือ ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และขาดการส่งเสริม การพัฒนาทางด้านสื่อ เทคโนโลยี น้อยที่สุด คือ ทักษะคิดของผู้รับใบอนุญาตที่มีต่อเทคโนโลยียังไม่ดีพอ ยังไม่เห็นความสำคัญ

แนวทางการพัฒนา จัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนควรพัฒนาไปตามศักยภาพของผู้เรียนและความทัน ครูควรผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครู โรงเรียนเอกชนในจังหวัดเพื่อหาข้อมูลและร่วมกันแก้ปัญหา

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีปัญหามากที่สุดคือ จากการจัดและประเมินผลในปัจจุบันให้นักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมิน จึงทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรไม่มีมาตรฐานและคุณภาพ รองลงมาคือ ความเที่ยงตรง แม่นยำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ น้อยที่สุดคือ โรงเรียนขาดมาตรการในการจัดการนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล

แนวทางการพัฒนา ประเมินตามสภาพจริง ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนา ที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนามีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อได้ข้อสรุปที่เป็นไปในทางเดียวกัน มีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอให้เป็นปัจจุบัน เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพื่อวัดผลและประเมินผลให้ดีขึ้น การวัดและการประเมินผลควรแยกแยะระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่าให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้ ให้มีวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ ผลิตเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้ง พยายามหาข้อสอบ โอนเน็ตหรือข้อสอบอื่นให้นักเรียนฝึกทำข้อสอบบ่อยๆ ควรปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาภาควิชาสามัญ และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยแยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นบางครั้งไม่ตรงกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เต็มที่ รองลงมาคือ หลักสูตรมากเกินไป จนทำให้นักเรียนเรียนมาก แต่ไม่ได้เกิดผล และน้อยที่สุดคือ จำนวนชั่วโมงเรียนในบางรายวิชามีมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องเจอวิชานั้นทุกวันหรือบ่อยเกินไป

การจัดหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดย ภาพรวม การจัดหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน มีความหลากหลาย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“หลักสูตรนั้นมีความหลากหลายแต่ส่วนใหญ่จะยึดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 บางโรงเรียนมีการใช้แบบบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษา บาง โรงเรียนก็ยังใช้ระบบเก่าคือการแบ่งภาคเวลาเรียน ศาสนาเรียนช่วงเช้า สามัญเรียนช่วงบ่าย เนื่องจากบริบทของสภาพแต่ละโรงเรียน และบริบทของท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน โรงเรียนมีหลักสูตรเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง มีการจัดทำแผนการสอนเตรียมไว้ล่วงหน้า โรงเรียนมีการประชุมประจำปีเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการ เรียนรู้ ช่วงประมาณเดือนเมษายนของทุกปีมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2558)

โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญ ของเด็กนักเรียน มีการ พัฒนาแต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ต้องให้ ความสะดวกแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการและ

สนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียน ให้ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและศาสนา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการ ให้ใช้หลักสูตรที่อ่าน ออกเขียนได้ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ หลักสูตรควรเน้น โดยเฉพาะด้านการอ่านของนักเรียน ต้องเริ่มตั้งแต่ ระดับประถมศึกษา เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ปัจจุบันนี้ไม่ค่อยจะอ่านได้ มีความกล้าแสดงออก มากกว่า จึงทำให้มีปัญหาเมื่อขึ้นในระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้การบูรณาการหลักสูตรกับอิสลาม ศึกษา ก็เป็นสิ่งจำเป็นมากเหมือนกัน เพราะจำเป็นต่อการดำเนินในชีวิตประจำวัน มีการใช้ หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการเชิญวิทยากรจากชุมชนหรือท้องถิ่นมาบรรยาย ลงมือปฏิบัติให้นักเรียนทำ มีหลักสูตรด้านวิชาชีพ โดยเฉพาะกับนักเรียนที่จบไปแล้วไม่มีทุนเรียนต่อ สามารถนำการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้สอนไปปฏิบัติ เช่น ด้านอาหาร การทำขนม การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2558)

นอกจากหลักสูตรที่ควรเน้นด้านการอ่านของนักเรียนแล้ว ด้านการพูด การสนทนาก็เช่นกันควรเน้นด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอาเซียนซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“ หลักสูตรอาเซียนนั้นควรเน้นในด้านการพูด การสนทนาให้มาก เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในปัจจุบันและอนาคต หลายโรงเรียนมีการรับนักศึกษาฝึกสอนจากประเทศ อินโดนีเซียเข้ามาเพื่อสอนในด้านภาษาอังกฤษ มีการรับครูต่างชาติเข้ามาสอนในโรงเรียน มีการมอบทุนสำหรับนักเรียนเรียนดี ส่งนักเรียนเรียนต่อในระดับต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศแถบ ตะวันออกกลาง เช่น ประเทศอียิปต์ จอร์แดน ซูดาน ซาอุดีอาระเบีย และอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีประเทศ ในแถบกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน เป็นต้น ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2558)

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเรียนมากเกินไปจนทำให้นักเรียนขาดทักษะการดำรงชีวิต รองลงมาคือ ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูผู้สอน ส่วนใหญ่ไม่มีไม่ตรงตามวุฒิจึงทำให้การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามหลักสูตร

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต้องเน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ ควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีเทคนิคที่หลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน สิ่งสำคัญต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2558)

นักเรียนเป็นศูนย์กลางการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ควรส่งเสริมให้นักเรียนผู้ชายได้มีส่วนร่วม มีกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“ การจัดกระบวนการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนผู้หญิงมากกว่าที่จะให้ความสำคัญมากกว่านักเรียนผู้ชาย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2558)

ผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะ

สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2558)

การจัดโปรแกรมด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน

การจัดโปรแกรมด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับผู้เรียนดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า

“ โปรแกรมด้านการเรียนการสอนที่สำคัญมากที่สุด คือ โปรแกรมด้านวิทยาศาสตร์- คณิตศาสตร์ เพราะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนเมื่อจบไปสามารถที่จะต่อในระดับสูงได้และสามารถเลือกเรียนได้ในหลายสาขาวิชา เช่น สามารถเลือกเรียนแพทย์ วิศวกรรม หรืออื่นๆได้ รองลงมาก็ควรเป็นโปรแกรมห้องเรียนพิเศษด้านภาษา เพราะปัจจุบันนี้ภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญมากเช่นกัน โดยเฉพาะเรากำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพราะฉะนั้นแล้วจึงเป็นสิ่งที่จะต้องจำเป็นมาก ส่วนในอนาคตอยากให้มีโปรแกรมห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งบางโรงเรียนก็เริ่มมีขึ้นแล้ว ” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2558)

นอกจากด้านการจัดโปรแกรมด้านการเรียนการสอนแล้วกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพความเป็นจริงเช่นกันสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ มีการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การทำความสะอาดคูโบร์ มีการจัดกิจกรรมด้านภาษา เช่น การเข้าค่ายภาษาอังกฤษ มีการจัดกิจกรรมกีฬามูลด้อยสำหรับครูและนักเรียนร่วมกันเดือนละครั้งหรือทอมละครั้งแล้วแต่บริบทของแต่ละโรงเรียน และมีการเชิญตำรวจจราจรมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในด้านการจราจรสำหรับโรงเรียนที่อยู่ติดกับทางหลวง เพื่อเปิดโอกาสและให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพความเป็นจริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2558)

3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน

ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมีปัญหามากที่สุดคือ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ โดยสื่อและเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน รองลงมา คือ ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และขาดการส่งเสริม การพัฒนาทางด้านสื่อ เทคโนโลยี น้อยที่สุด คือ ทักษะของผู้รับใบอนุญาตที่มีต่อเทคโนโลยียังไม่ดีพอ ยังไม่เห็นความสำคัญ

สื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนในโรงเรียน

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม ควรจัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนควรบริการอำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนควรพัฒนาไปตามศักยภาพของผู้เรียนและความทันสมัยดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า

“ สื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน มีบ้างพอสมควร แต่ถ้าเพิ่มอีกเป็นการดีต่อการจัดการเรียนรู้ เพราะนักเรียนมีจำนวนมาก โรงเรียนได้ลงทุนติดตั้งสื่อ โปรเจกเตอร์ ทุกห้อง มีห้องคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และเป็นแหล่งการค้นคว้าหาข้อมูลสำหรับนักเรียน บางครั้งสื่อ เทคโนโลยีที่มีอยู่อาจใช้ไม่ทั่วถึง มีปัญหา ซ่อมแซมเป็นประจำ และเวลาไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2558)

นอกจากนี้ครูควรผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเพื่อหาข้อมูลและร่วมกันแก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“ ควรจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ควรเสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ป็นสื่อการเรียนรู้ ควรเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย ให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2558)

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผลในปัจจุบันให้นักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมิน จึงทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรไม่มีมาตรฐานและคุณภาพ รองลงมาคือ ความเที่ยงตรง แม่นยำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ น้อยที่สุดคือ โรงเรียนขาดมาตรการในการจัดการนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล

การวัดและประเมินผลในโรงเรียน

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม การวัดและประเมินผลอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า

“ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม มีการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2558)

นอกจากนี้ยังพบว่า เป็นข้อมูลให้ครูผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองด้วยซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“ครูผู้สอนใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ส่วนใหญ่จะยึดเกณฑ์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการวัดผลและประเมินผล 4 ครั้งต่อปี โดยแบ่งเทอมละ 2 ครั้ง กลาง

ภาคกับปลายภาคและยังพบว่าการวัดผลและประเมินผลที่สำคัญที่สุดคือ การวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง เพราะมันมีผลต่อนักเรียน มีผลต่อการเรียนในระดับต่อไป มีผลต่อการเลือกสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจตามความถนัด และเพื่ออนาคตของนักเรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2558)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนสายสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 3,413 คน จาก 65 โรงเรียน และการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของยามานะ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2554: 112)

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการดังนี้ เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูรับผิดชอบฝ่ายวิชาการทั้งหมด 130 คน โดยการเจาะจงและสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างตัวแทนครูผู้สอนทั่วไปจำนวน 260 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อแบบไม่ใส่คืนตามสัดส่วนของแต่ละขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 44 คน ขนาดกลาง 92 คน และขนาดเล็ก 124 คน อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าและรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน และตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 4 คน ต่อโรงเรียน จากทั้งหมด 65 โรงเรียน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้มีสัดส่วนที่มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำอยู่ 32 คน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมาก

ที่สุด จำแนกเป็นครูฝ่ายวิชาการจำนวน 130 คนและครูผู้สอนทั่วไป จำนวน 260 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 390 คน และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 9 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้ 1. แบบสอบถามแบบปลายเปิดและปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างเพื่อนำไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามจำนวน 65 โรงๆละ 6 ชุด รวมทั้งหมด 390 ชุด โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ และสัปดาห์ที่ 3-4 ลงไปเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง บางส่วนให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยมีการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นระยะๆจนได้ครบจำนวนแบบสอบถาม 390 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และประสานงานนัดวัน เวลา เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

ในโรงเรียน ขนาดเล็ก 3 โรงเรียน 1 คน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน 1 คน และขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 โรงเรียน 9 คน โดยได้บันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในเครื่องอัดเสียงและทำการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และประมวลผลข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมคำนวณผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายด้านและรายรวมแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายและวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล เรียงตามลำดับ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test) หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จากแบบสอบถามตอนที่ 3 และจากการสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และประมวลผลความคิดเห็นที่ได้สรุปเป็นผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามวัตถุประสงค์วิจัยดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 30- 50 ปี ร้อยละ 49.0 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 92.1 ประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 52.8 และที่ปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ขนาดเล็กไม่เกิน 500 คน ร้อยละ

47.7 ขนาดกลางตั้งแต่ 501-1,500 คน ร้อยละ 35.4 และขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป ร้อยละ 16.9

5.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผลมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านหลักสูตร ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรมี 6 รายการอยู่ในระดับ มาก และอีก 4 รายการ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 รายการอยู่ในระดับ มาก และอีก 5 รายการ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมี 4 รายการอยู่ในระดับ มาก และอีก 6 รายการ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านการวัดผลและประเมินผล ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลทั้งหมด 12 รายการอยู่ในระดับ มาก

5.3 ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

5.3.1 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.3.2 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความเห็นของครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันในด้านหลักสูตรและสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการทั้งสองด้านดังกล่าวนี้สูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนด้านที่เหลือพบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.3.3 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์การทำงานทุกด้านในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันยกเว้น ด้านสื่อเทคโนโลยี การเรียนการสอนมีความแตกต่างกัน จึงใช้การเปรียบเทียบ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ มีความแตกต่างกันระหว่างต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และระหว่าง 5-10 ปี กับ ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

5.3.4 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.4 ผลการประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สรุปได้ดังนี้

5.4.1 ด้านหลักสูตร ผลปรากฏว่า การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นบางครั้งไม่ตรงกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆจึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เต็มที่ หลักสูตรมีมากเกินไป จนทำ

ให้นักเรียนเรียนมากแต่ไม่ได้เกิดผล และจำนวนชั่วโมงเรียนในบางรายวิชามีมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องเจอวิชานั้นทุกวันหรือบ่อยเกินไป

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ได้แก่ ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญของเด็กนักเรียน มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการพัฒนาแต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องให้ความสำคัญแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการและสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียน ให้ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและศาสนา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการ ให้ใช้หลักสูตรที่อ่านออกเขียนได้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร สำรวจความต้องการของคนในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการสอนต่อไป ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรของตนเองอย่างต่อเนื่องและปรับชั่วโมงเรียนให้น้อยลง

5.4.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏว่า นักเรียนใช้เวลาในการเรียนมากเกินไปจนทำให้นักเรียนขาดทักษะการดำรงชีวิต ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูผู้สอนนั้นมีไม่ตรงตามวุฒิจึงทำให้การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามหลักสูตร

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ได้แก่ ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากกว่านี้ ควรวิเคราะห์แนวข้อสอบโอเน็ตเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ ให้ครูจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆนอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับกิจกรรมให้ลดลงเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จัดวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สนับสนุนส่งเสริม จัดอบรมครูทุกๆปีทุกกลุ่มสาระและให้ได้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆเพื่อให้ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด

5.4.3 ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ผลปรากฏว่า ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อและเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และขาดการส่งเสริม การพัฒนาทางด้านสื่อ เทคโนโลยี และทัศนคติของผู้รับใบอนุญาตที่มีต่อเทคโนโลยียังไม่ดีพอ ยังไม่เห็นความสำคัญ

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ได้แก่ จัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนควรพัฒนาไปตามศักยภาพของผู้เรียนและความทันควรควรผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครู โรงเรียนเอกชนในจังหวัดเพื่อหาข้อมูล และร่วมกันแก้ปัญหา

5.4.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลปรากฏว่า การวัดและประเมินผล ในปัจจุบันให้นักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมิน จึงทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรไม่มีมาตรฐานและคุณภาพ ความเที่ยงตรง แม่นยำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และโรงเรียนขาดมาตรการในการจัดการนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ได้แก่ ควรประเมินตามสภาพจริง ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนา ที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนามีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อได้ข้อสรุปที่เป็นไปในทางเดียวกัน มีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอให้เป็นปัจจุบัน เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพื่อวัดผลและประเมินผลให้ดีขึ้น การวัดและการประเมินผลควรแยกแยะระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่าให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้ ให้มีวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ ผลิตเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่อง และติดตามผลการประเมินทุกครั้ง พยายามหาข้อสอบ โอนเน็ตหรือข้อสอบอื่นให้นักเรียนฝึกทำ ข้อสอบบ่อยๆ ควรปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาภาควิชาสามัญ และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

5.5 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน รายละเอียดปรากฏดังนี้

5.5.1 ด้านหลักสูตร สำหรับแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญ ของเด็กนักเรียน เน้นการอ่าน ออกเขียนได้ มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการพัฒนาตลอดเวลาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ต้องให้ความสะดวกแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการอิสลามศึกษาและสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ครูผู้สอนในวิชาสามัญและศาสนา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการ ให้ใช้หลักสูตรที่อ่าน ออกเขียนได้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรของตนเองอย่างต่อเนื่องและปรับชั่วโมงเรียนให้น้อยลง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตร มีการเพิ่มเติมสาระและกระบวนการต่างๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการส่งครูไป อบรม / สัมมนา เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ นอกพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียนทุกครั้ง

5.5.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ สำหรับแนวทางการพัฒนา ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรเน้นในเรื่องการอ่าน คิดวิเคราะห์ให้มาก ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง จัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆนอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียน มีการจัดอบรมครูทุกๆปีทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ครูมีการวางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากขึ้น

5.5.3 ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน สำหรับแนวทางการพัฒนา ได้แก่ จัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถ สืบค้นหาข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ผู้บริหารควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและพัฒนาให้

ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น มีการจัดอบรม/สัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนให้มากขึ้นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น มีการประเมินร่วมกับครูเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการศึกษาในปลายภาคเรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น E-book เป็นต้น ส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อทั้งด้านวิทยาศาสตร์และวิชาสามัญทุกกลุ่มสาระ ในการจัดการเรียนการสอนควรใช้สื่อการเรียนที่มีความหลากหลาย จัดให้เหมาะกับนักเรียน เพราะนักเรียนมีหลายบริบทที่แตกต่างกัน ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อันใดสักอย่างเป็นระบบ ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อันใดสักอันให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้อันใดสักอันเป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

5.5.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล สำหรับแนวทางการพัฒนา ได้แก่ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ต้องให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนาที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนาต้องมีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกัน ต้องมีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและให้เป็นปัจจุบัน มีการเข้าถึงกับนักเรียนที่มีปัญหาและถามถึงสภาพปัญหาด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ การวัดและการประเมินผลควรแยกแยะระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่า มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้ มีวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ ผลิตเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้งและรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาใน โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับนิลวรรณ วัฒนา (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการ ปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับจินดา ทรัพย์เมฆ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความ พึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้น พื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ใน ระดับมากเช่นกัน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังขาดการ บริหารและการจัดการการศึกษาที่ดี ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของงาน วิชาการ โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่แปรสภาพเป็นควบคู่สามัญผู้บริหารยึดกับ การบริหารและการจัดการศึกษาระบบเก่า ดั้งเดิมอยู่ ยังขาดความชำนาญในการบริหารด้านต่างๆ ยัง ไม่คุ้นเคยกับเทคนิคการบริหารในรูปแบบการบริหารงานใหม่ๆ ในยุคการปฏิรูปการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้าน การวัดผลและประเมินผลที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการบริหารและจัดการการศึกษา ทั้งหมดที่กล่าวมา น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในภาพรวมอยู่ในระดับมากด้วย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก และอยู่ใน ระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตร ให้เหมาะสมกับบริบท รองลงมาคือ จัดประชุมเพื่อวางแผน โดยผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกับครูเกี่ยวกับการ นำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง และเปิดโอกาสให้ครูและ ผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตร ขาดการตระหนักถึงความสำคัญ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นบางครั้งไม่ตรงกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เต็มที่ หลักสูตรมีมากเกินไป ทำให้นักเรียนเรียนมากแต่ไม่ได้เกิดผล และจำนวนชั่วโมงเรียนในบางรายวิชามีมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องเจอวิชานั้นทุกวันหรือบ่อยเกินไปซึ่งสอดคล้องกับสมปอง เส็งคอน ไพร (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ มาก และอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา รองลงมาคือ ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และ มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนใช้เวลาในการเรียนมากเกินไป ทำให้นักเรียนขาดทักษะการดำรงชีวิต ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนนั้นมีไม่ตรงตามวุฒิจึงทำให้การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามหลักสูตร และการจัดการการเรียนการสอนยังไม่ตามเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่ได้สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ แบบบูรณาการ โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม จัดเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญกับสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสาน ความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน

4. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรม

5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ แบบกัลยาณมิตร แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายใน สถานศึกษา

7. ส่งเสริมให้มีการวิจัย (การวิจัยในชั้นเรียน) เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้

8. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา มีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม

9. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ จัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ และอื่นๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับฟาริด เตมะหมัด (2550) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งรายด้านและโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้นงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่ พบว่ามีการดำเนินงานในระดับมาก

3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน พบว่าปัญหาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดย ภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ มาก และ

ระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีอยู่ตามสภาพจริง อย่างคุ้มค่า รองลงมาคือ กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนที่จะส่งเสริมการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาอย่างชัดเจน และจัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อและเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และขาดการส่งเสริม การพัฒนาทางด้านสื่อ เทคโนโลยี และทัศนคติของผู้รับใบอนุญาตที่มีต่อเทคโนโลยียังไม่ดีพอ ยังไม่เห็นความสำคัญ เพียงใด ดังที่ อัลบัซดาดี (อ้างถึงใน อิบราฮิม ณรงค์ รักษาเขต, 2546 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อการสอนนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับนักเรียน ดังนั้น ความเหมาะสมและความสอดคล้องของสื่อกับนักเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้ สื่อ ซึ่งหลักเกณฑ์และข้อควรคำนึงในการเลือกใช้สื่อการสอนนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 39, 2546 : 13 ; ถวัลย์ มาศจรัส, 2545 : 104 ; กรมวิชาการ, 2546 : 276 – 277 ; จริยา เหนียนเฉลย, 2546 : 18 – 19 ; หลักสูตรอิสลามศึกษาพหุวัฒนธรรม, 2547 : 24) มีดังนี้ คือ

1. มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา
2. ความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ
3. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
4. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้นั้นต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจข้อสรุปได้อย่างถูกต้อง
5. ความเข้าใจ จะต้องช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง
6. ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นต้องช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียน
7. ต้องเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นจำนวนนักเรียน ความสามารถ ความสนใจรวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียนของผู้เรียน
8. มีความเหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของผู้สอนและมีความสะดวกในการใช้งาน
9. ใช้การได้ดี มีความน่าสนใจและมีคุณภาพทางด้านการผลิตในแง่ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

10. มีความประหยัด คຸ້ມกับราคาและการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้

11. สื่อนั้นต้องช่วยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการ

12. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการเรียนการสอนต้องมีความเหมาะสม

13. สื่อนั้นควรช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่นๆที่นักเรียนอาจปฏิบัติ

เพิ่มเติมได้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับมุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษา ด้านการวางแผนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับสมปอง เสงัดอนไพพร (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ มาก เช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผล รองลงมาคือ จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล และจัดให้มีระบบด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า จากการวัดและประเมินผลในปัจจุบันให้นักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมิน จึงทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรไม่มีมาตรฐานและ

คุณภาพ ความเที่ยงตรง ความแม่นยำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และโรงเรียนขาดมาตรการในการจัดการนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึง ผู้บริหาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในเรื่อง

1.1. ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล

1.2. ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่สอบและการเก็บ

คะแนนสอบแต่ละครั้ง

1.3. มาตรฐานในการสอบวัดผล

1.4. การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่

ผู้ปกครอง

2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ เช่น

เครื่องพิมพ์ เครื่องโรเนียว ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

3. พยายามส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล โดย

การจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

4. การจัดตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5. ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไข

ต่อไป หรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป และยังสอดคล้องกับฟาริด เตมะหมัด (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งรายด้านและโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้นงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่พบว่าการดำเนินงานในระดับมาก สอดคล้องกับแสงเดือน มาลีรักษ์ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ยกเว้นด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานหลักสูตรและการนำไปใช้และงานห้องสมุดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และยังสอดคล้องกับ ฟาริด เตมะหมัด (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งรายด้านและโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้นงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอน ผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่พบว่ามีการดำเนินงานใน ระดับมาก

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของผู้บริหารและครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมมีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ และแนวทางการพัฒนาของการบริหารงานวิชาการแต่ละท่านมองประเด็นเป็นแนวทางเดียวกัน การ จัดทำหลักสูตรบางครั้งไม่ตรงกับสภาพของโรงเรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น หลักสูตรมีมากจนเกินไป จำนวนชั่วโมงเรียนบางรายวิชามีมากเกินไป นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ครูยังไม่มี ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับจรรยา วิชาชีพ (2555) ที่ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตาม กรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ ชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัด คุณภาพและจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ คุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเห็นไม่แตกต่างกัน โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้านมากกว่าครูที่มีระดับศึกษาปริญญาตรี

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ และแนวทางการพัฒนาของการบริหารงานวิชาการของแต่ละท่านมองประเด็นเป็นแนวทางเดียวกัน ไม่ว่าจะมึระดับการศึกษาอยู่ในระดับใดก็ตามซึ่ง ทักษิณี วงศ์ยี่น (2553) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการเป็นหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ควรมึหลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึง

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนซึ่งสอดคล้องกับมูฮัมมัดนาเซ สามะ

(2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษาที่มีตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ และวุฒิการศึกษาสามัญ และศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีประสพการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารทุกประเภทต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการ งานที่ควรจะมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะมีการติดตามและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงได้ดีขึ้น จึงทำให้เกิดความแตกต่างกันทางด้านประสพการณ์ในการทำงาน ครูที่มีประสพการณ์ในการทำงานนานจะเกิดความชำนาญ เคยชินกว่าครูที่เพิ่งจบใหม่ๆมีประสพการณ์น้อย ยังไม่เคยประสพกับปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึง หลักการบริหาร ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ ได้เหมาะสม

2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการ งานที่ควรจะมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี

3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะมีการติดตามและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผลจะไม่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับบุญเหลือ ปิ่นเจริญ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี ลงมา และมีประสพการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับนิลวรรณ วัฒนา (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และที่ตั้ง โรงเรียนพบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด ขนาดใดก็ตาม มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา สอดคล้องกับ มิลเลอร์ (Miller, 1965 อ้างถึงใน วรรณรัตน์ ทายิดา, 2551) กล่าวว่า วิชาการถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการบริหารวิชาการ ถ้าฝ่ายวิชาการอ่อนฝ่ายอื่นก็อ่อนตามหน้าที่ของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอน และการปฏิบัติตามโปรแกรมรวมทั้งการวัดผล การติดตามการสอนของครู อาจารย์และการเรียนการสอนของนักเรียน กรมสามัญศึกษา (2543) ได้กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของบริหารกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ทั้งในแง่การบริหารและการปฏิบัติงานของครู ผลงานทางวิชาการที่ได้รับผิดชอบ เป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียน คือการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่นักเรียน งานวิชาการมีขอบข่ายงานครอบคลุมถึงการพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ ทั้งนี้ต้องจัดทำเอกสาร หลักฐานที่เป็นปัจจุบันตรวจสอบได้ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการ ตลอดจนต้องมีการดำเนินงานประเมินและติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอซึ่งสอดคล้องกับวิศิษฐ์ ปัดกันภัย (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมืองระยอง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับจินดา ทรัพย์เมฆ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1. แนวทางการพัฒนาด้านหลักสูตร

แนวทางการพัฒนาด้านหลักสูตร พบว่า ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญของเด็กนักเรียน มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการพัฒนาแต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องให้ความสำคัญแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตร สถานศึกษาจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการและสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียน ให้ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและศาสนา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการ ให้ใช้หลักสูตรที่อ่านออกเขียนได้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร ตำรวจความต้องการของคนในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการสอนต่อไป ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรของตนเองอย่างต่อเนื่องและปรับชั่วโมงเรียนให้น้อยลง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตร มีการเพิ่มเติมสาระและกระบวนการต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการส่งครูไป อบรม / สัมมนา เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ นอกพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียนทุกครั้ง

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรการจัดการศึกษาที่ใช้ในบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่างกัน เพราะ ส่วนใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่แปรสภาพจากโรงเรียนในมาตรา 15 (2) จึงทำให้ระบบการบริหารจัดการด้านหลักสูตรมีความต่างกัน ยังใช้ระบบเก่าในการจัดการศึกษา ผู้บริหารยังขาดทักษะความสามารถในการบริหารจัดการด้านหลักสูตร ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการเรียนการสอน หากหลักสูตรไม่มีความชัดเจนระบบการจัดการเรียนการสอนก็ย่อมไม่ประสบความสำเร็จหรือเกิดความล่าช้า ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการยังมีจุดอ่อนและข้อบกพร่องในด้านหลักสูตร ดังนี้

1. ขาดการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา

2. การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนและระดับสูงไม่เพียงพอและที่สำคัญผู้บริหารให้ความสนใจกับงานอื่นๆของสถานศึกษามากกว่างานวิชาการ 3. สถานศึกษาให้ความร่วมมือกับบุคคล ครอบครัวยุวมชนและองค์กรสังคมอื่นๆในการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการน้อย สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้นำเสนอผลการวิจัยเรื่อง กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาในอนาคต และประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมการศึกษาของประเทศไทย เกี่ยวกับ ปัญหาด้านหลักสูตร คือ การพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากครูผู้ใช้หลักสูตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในอย่างถ่องแท้ในสาระของหลักสูตร หลักสูตรไปไม่ถึงมือผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา การขาดแคลนงบประมาณในการบริหารหลักสูตร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับฟาริด เตมะหมัด (2550) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยในด้านหลักสูตรพบว่า โรงเรียนควรบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความกระชับและขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาให้หมดไป จัดให้มีการสลับคาบเรียนระหว่างวิทยาศาสตร์และวิชาสามัญ ควรจัดอบรมความรู้เพิ่มเติมให้กับครู การประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรจัดในรูปแบบของป้ายนิเทศหรือการเผยแพร่เอกสารตามสถานที่ต่างๆที่มีความสำคัญต่อชุมชน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านหลักสูตรระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย สอดคล้องกับมูฮัมหมัดรยูานี บากา (2554) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบูรณาการสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยในด้านหลักสูตร พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแยกกันนั้น จะประสบปัญหา คือ 1. การจัดเวลาเรียนมากเกินไป 2. งบประมาณไม่เพียงพอในการจ้างบุคลากร 3. นักเรียนไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่น 4. โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด 5. นักเรียนเรียนหนักและไม่มีความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับกษิรา วาระรัมย์ (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการวิจัยในด้านหลักสูตร พบว่า ควรอบรมการจัดทำหลักสูตรแก่ครู ควรจัดทำเอกสารคู่มือครูในการจัดหลักสูตร ควรดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียน และควรจัดทำแผนบริหารหลักสูตร

2. แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ควรให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากกว่านี้ ควรวิเคราะห์แนวข้อสอบ โอนเน็ตเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ ให้ครูจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่นอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับกิจกรรมให้ลดลงเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จัดวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งสนับสนุนส่งเสริม จัดอบรมครูทุกๆปี ทุกกลุ่มสาระและให้ได้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆเพื่อให้ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนไม่วางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากเท่าที่ควร ยังไม่มีการจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่นอกห้องเรียนยังไม่มีความเท่าที่ควร ครูยังไม่มีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญกับสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน
4. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรม
5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
6. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ แบบกัลยาณมิตร แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา
7. ส่งเสริมให้มีการวิจัย (การวิจัยในชั้นเรียน) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา มีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม
9. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ จัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับมูลนิธิ สุธง (2557) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการวิจัยในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูมีความเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คืออยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 64.76 เพราะโรงเรียนมีการกำกับดูแลติดตามให้ครูทำตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ ครูได้พัฒนาวิชาชีพ โดยให้ไปฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น สภาพการปฏิบัติของครูพบว่า 1. วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การศึกษาพื้นฐานความรู้ของนักเรียนก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2. ครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ร่วมกับฝ่ายวิชาการมากที่สุด 3. กิจกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ นำมาจากคู่มือครู 4. วิธีการสอนที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ การบรรยาย 5. ครูดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเชื่อมโยงและบูรณาการกับวิชาอื่นๆ 6. ลักษณะการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ของครูนั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ มีสิ่งที่จะพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 35.23 คือให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งให้ผู้ปกครอง สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับ ฟาฎิมะฮ์ แวะสะมาแอ (2552) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย สำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยในด้านการจัดการเรียนรู้พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลาม โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ประโยชน์ต่อครูคือ ครูไม่ต้อง เสียเวลาในการจัดเตรียมการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลาม เพราะเนื้อหาในแบบฝึกทักษะภาษาไทยฯ นี้ ส่วนใหญ่มีการบูรณาการอิสลามสมบูรณ์แล้ว นำมาใช้แล้วได้ผลดีสอดคล้องต่อ ความต้องการของท้องถิ่น ผลดีต่อนักเรียน คือ เด็กเรียนรู้ได้ง่าย เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนมากขึ้น ส่งผลให้เด็กอ่านหนังสือได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ได้ความรู้ภาษาไทยแล้ว ยังเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กได้เข้าใจ วัฒนธรรมของตนเองทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แบบเรียนมีเนื้อหาอ่านสนุก เด็กเรียนแล้วมีความสุข

3. แนวทางการพัฒนาด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน

แนวทางการพัฒนาด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน พบว่า จัดสื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนควรพัฒนาไปตามศักยภาพของผู้เรียนและความทัน ครูควรผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเพื่อหาข้อมูลและร่วมกันแก้ปัญหา

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สื่อ เทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนยังไม่มีบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยีมากเท่าที่ควร การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนยังไม่ได้รับพัฒนาไปตามศักยภาพของผู้เรียนและความทัน การจัดอบรม /สัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดปัตตานียังไม่เพียงพอ ดังที่ อัลบัซดาดี (อ้างถึงใน อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2546 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อการสอนนั้นจะต้องให้สอดคล้องกับนักเรียน ดังนั้นความเหมาะสมและความสอดคล้องของสื่อกับผู้เรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อ ซึ่งหลักเกณฑ์และข้อควรคำนึงในการเลือกใช้สื่อการสอนนั้น(กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 39,

2546 : 13 ; ถวัลย์ มาศจรัส, 2545 : 104 ; กรมวิชาการ, 2546 : 276 – 277 ; จริยา เหนียนเฉลย, 2546 : 18 – 19 ; หลักสูตรอิสลามศึกษาฟัรฎูอื่นๆ, 2547 : 24) มีดังนี้ คือ 1. มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา 2. ความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่นๆ 3. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน 4. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้นั้นต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจข้อสรุปได้อย่างถูกต้อง 5. ความเข้าใจ จะต้องช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง 6. ประสิทธิภาพที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นต้องช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียน 7. ต้องเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นจำนวนนักเรียน ความสามารถ ความสนใจรวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน 8. มีความเหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของผู้สอนและมีความสะดวกในการใช้งาน 9. ใช้การได้ดี มีความน่าสนใจและมีคุณภาพทางการผลิตในแง่ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ 10. มีความประหยัด คำนึงกับราคาและการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้ 11. สื่อนั้นต้องช่วยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการ 12. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการเรียนการสอนต้องมีความเหมาะสม 13. สื่อนั้นควรช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่นๆที่นักเรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมได้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับฟาริดเตมะหมัด (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า งานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าควรจัดตั้งสื่อเพื่อส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ใช้สื่อ จัดให้มีบุคลากรเพื่อดูแลงานสื่อ มีการจัดทำทะเบียนและดูแล โรงเรียนควรจัดฝึกอบรมให้ครูสามารถผลิตสื่อบางอย่างใช้เอง สอดคล้องกับ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดคือด้านสื่อการเรียนการสอน งบประมาณมีไม่เพียงพอในการที่จะผลิตสื่อให้มีความหลากหลาย และทันสมัย จากปัญหาดังกล่าวได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขคือ ควรจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องให้เพียงพอต่อความต้องการและให้มีการอบรมการผลิตสื่อและวิธีการใช้สื่ออย่างถูกวิธี

4. แนวทางการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล

แนวทางการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ควรประเมินตามสภาพจริง ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนา ที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนามีการอบรม/ประชุม ในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อได้ข้อสรุปที่เป็นไปในทางเดียวกัน มีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอให้เป็นปัจจุบัน เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพื่อวัดผลและประเมินผลให้ดีขึ้น การวัดและการประเมินผลควรแยกระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่าให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้ ให้มีวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ ผลิตรุ่นมือที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้ง พยายามหาข้อสอบโอเน็ตหรือข้อสอบอื่นให้นักเรียนฝึกทำข้อสอบบ่อยๆ ควรปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาภาควิชาสามัญ และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ยังไม่มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในด้านการวัดผลและประเมินผล ยังขาดระบบด้านการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ ยังขาดการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ยังขาดวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์และ ผลิตรุ่นมือที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังที่ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2545) ได้อธิบายว่า การวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องจัดทำเกณฑ์ และแนวปฏิบัติ มีมาตรฐานเดียวกันต้องวัดผลนักเรียนทั้งระดับชั้นและระดับโรงเรียน เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ แสดงว่าการวัดและการประเมินผลมีความหลากหลาย และเป็นหน้าที่ของโรงเรียนกับเกณฑ์คุณภาพการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับสมบูรณ์ ประเสริฐสังข์ (2543) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ควรจัดให้มีการสัมมนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพควรจัดประชุมคณะกรรมการวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การสอนของครู การประเมินผลของนักเรียนเพื่อให้หัวหน้าหมวดวิชาพิจารณานำไปแก้ไขและพัฒนาในหมวดวิชาเป็นประจำทุกปีการศึกษา ควรให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล สอดคล้องกับฟาริด เตมะหมัด (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า งานวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าควรจัดให้มีคณะกรรมการวัดผลประเมินผล เน้น การวัดจากสภาพจริงของผู้เรียน ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนางานวัดผลอย่างสม่ำเสมอ วัดผล เป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินด้วยกิจกรรมที่มุ่ง เสริมองค์ความรู้แก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัย ขอเสนอกลยุทธ์ในการดำเนินการดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทตาม สภาพของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญ ของผู้นักเรียน มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการพัฒนาตลอดเวลา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน 2551 ต้องให้ความสำคัญแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดอบรม / สัมมนาบูรณาการหลักสูตรและสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียน ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและศาสนามี การจัดทำหลักสูตรร่วมกัน เน้นหลักสูตรที่อ่าน ออกเขียนได้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น ความ ยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร และมีการสำรวจความต้องการของ คนในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนต่อไป

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรเน้นใน เรื่องการอ่าน คิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง จัดการ เรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลง รับรู้สิ่งใหม่ๆนอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียน มีการจัดอบรมครูทุกๆปี ทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่ หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากขึ้น

3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน มีการจัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถ สืบค้นหาข้อมูลได้อย่างทั่วถึง อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและพัฒนาให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น มีการจัดอบรม/ สัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนให้มากขึ้นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น มีการประเมินร่วมกับครูเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการศึกษาในปลายภาคเรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น E-book เป็นต้น ส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อทั้งด้านวิทยาศาสตร์และวิชาสามัญทุกกลุ่มสาระ ในการจัดการเรียนการสอนควรใช้สื่อการเรียนที่มีความหลากหลาย จัดให้เหมาะกับนักเรียน เพราะนักเรียนมีหลายบริบทที่แตกต่างกัน

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ต้องให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนาที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนาต้องมีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกัน ต้องมีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและให้เป็นปัจจุบัน มีการเข้าถึงกับนักเรียนที่มีปัญหาและถามถึงสภาพปัญหาด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ การวัดและการประเมินผลควรแยกระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่า มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้ มีการเชิญวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ มีการผลิตเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้ง และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การนำนโยบายหรือกลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี การปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลการวิจัย ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีสามารถกำหนดเป็นมาตรการเพื่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การค้นคว้าวิจัยในเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีได้ประโยชน์อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ผู้วิจัยขอเสนอการวิจัยดังนี้

1. ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยหัวข้อลักษณะเดียวกันนี้
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดใกล้เคียง และเปรียบเทียบกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรัฐในจังหวัดใกล้เคียงเช่นกัน
3. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการ คุณลักษณะผู้นำต่อการบริหารวิชาการ ความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการ เป็นต้น
4. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
5. ควรศึกษาการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

บรรณานุกรม

หนังสือ :

กรมสามัญศึกษา.(2544). งานบริหารโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ.สำนักงานคณะกรรมการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ.ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 4 พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ:
 อรุณการพิมพ์.

กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์พับบลิเคชั่น.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวปฏิบัติของครูในสถานศึกษาเอกชนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ:
 องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ
 ภัณฑ์.

_____. (2552). คู่มือครูการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
 สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กิติมา ปริดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรพิทักษ์.

จำเนียร ศิลปวานิช. (2538). หลักและวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร : เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.

จรูณี แก้วเอียน. (2555). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติ
 สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ชุมศักดิ์ อินทร์รัชต์. (2545). **การบริหารงานวิชาการ**. ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ซอลีซะห์ หะยีสะมะแอ. (2551). **มนทัศน์การศึกษาในอิสลาม**. โครงการส่งเสริมการวิจัยและเขียนตำรา ตำราลำดับที่ 12 งบประมาณสนับสนุนการเขียนตำราจาก มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา. สงขลา : ชานเมือง.

ทิสนา แคมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.

ทัสนี วงศ์อิน. (2553). **การบริหารงานวิชาการ (เอกสารประกอบการสอน)**. กรุงเทพฯ: คณะบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

นิตยา เปลื้องนุช. (2554). **การบริหารหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 1. ทุนสนับสนุนการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2551: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). **ห้องสมุดมีชีวิต**. นนทบุรี : ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งโรจน์อินเตอร์กรุ๊ป.

_____. (2550). **การใช้ห้องสมุดยุคใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). **การพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : บริษัท แอคทีฟ พริน จำกัด.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). **การบริหารงานด้านวิชาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

_____. (2546). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ

_____. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ

พิชัย เสี่ยมจิตต์. (2542). การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี : คุรุศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิด วิธีและเทคนิคการ
สอน 1. กรุงเทพฯ : บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.

พิสณุ ฟองศรี. (2551). การประเมินการศึกษาแนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เทียม
ฝาการพิมพ์.

_____. (2554). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์
จำกัด.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 . ตอนที่ 74

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการ ภาควิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์
สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

_____. (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 4
สงขลา : บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด.

รุจิ ภูสาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
บุ๊กพอยท์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.

_____. (2525). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ธเนศวร
การพิมพ์.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการประเมินตามสภาพจริง.
พิมพ์ครั้งที่ 4. เชียงใหม่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชชัย. (2545). การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา : การศึกษาเพื่อคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่อง กรอบทิศทางการวิจัย
ทางการศึกษา. ฮาซัน พรินต์ติ้ง.

สันติ บุญภิรมย์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.

_____. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.

_____. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.

_____. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.

สายสมร ชูวนิมิ. (2544). วารสารวิชาการ โดยกรมวิชาการ ISSN 1513 – 0096 ปีที่ 4 ฉบับที่ 12
ธันวาคม 2554. ความหวังของการปฏิรูปการศึกษา.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2553). การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ : บริษัท ส.เอเซียเพรส
(1989) จำกัด.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 19 วิธีการเรียนรู้ : เพื่อการพัฒนาความรู้และทักษะ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

_____. (2550). 20 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
ค่านิยม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2546). **กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. แนวคิดสู่ปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : นึกพอยท์.

_____. (2546). **แนวปฏิบัติ : กระบวนการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : นึกพอยท์.

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต.(2546). **ประวัติการศึกษาอิสลาม**. วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อาลียุ ,แฮรี นูร์. (2557). **การศึกษาในอิสลาม**. แปลจาก Ilmu Pendidikan Islam โดย ฮาเร๊ะ เจ๊ะโด. ปัตตานี : ศูนย์อิกเราะมีเดีย.

ภาษาต่างประเทศ :

Armstrong, David G. (1989). **Developing and documenting the curriculum**. Needham Height. Mass : Allyn and Bacon.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of education/prepared under the auspices of Phi Delta Kappa**. New York : Macmillan.

Skilbeck, Malcolm. (1984). **School-Based Curriculum Development**. London: Harper & Row, Publishers.

Marsh.Colin and others. (1990). **Re conceptualizing School-Based Curriculum Development**. London: The Flamer Press.

บุคลากร :

ต่ออีระห์ คาหะยอ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนรูลือคายะห์อัลอิสลามียะห์ ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558

ถ้วนรอฮานี คาตู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนปุกุดประชารักษ์ ตำบลปุกุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558

มะกอรี เจ๊ะแวง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนอิสลามนิติวีย์ ตำบลปากู อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558

มาหะมัด ยูนู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนส่งเสริมศาสนา ตำบลตันหยงดालอ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2558

มารินา เซมะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนศาสน์สามัคคี ตำบลดอยง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558

มาหะมัด คาไอ๊ะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนอัลอิสลามียะห์วิทยา มูลนิธิ ตำบลคลองใหม่ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558

มุฮัมมาดอัสมิ อาบูบากา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนพีระยานาวิน คลองหินวิทยา ตำบลปากถ่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558

อามีเนาะ บิรู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนสมบูรณศาสตร์อิสลาม ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2558

ฮันนะห์ บัตยกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง เป็นผู้สัมภาษณ์, โรงเรียนเตรียมศึกษาวิทยา ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558

วิทยานิพนธ์ :

กษิรา วาระรัมย์. (2556). การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริพร ทาทราย. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 .ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

จินดา ทรัพย์เมฆ. (2549). ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

เฉลิมพล และชน. (2550). สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชาญ กลิ่นซ้อน. (2550). การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

- เขาวลิต จงมี . (2548). การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ. 2552. บทความวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปีที่ ๓ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- บุญเหลือ ปิ่นเจริญ. (2549). ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการในสถาบันสร้างครูเขตภาคเหนือแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย.
- ประเทือง สังข์นาค. (2545). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ฟาริด เตะมาหมัด. (2550). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฟาฎิมะฮ์ แวสะมาเอ. (2552). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย สำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มุสลีฮะฮ์ สุหลง. (2557). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มุฮัมมัดรูยานี บากา. (2554). การบูรณาการสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มุฮำมัดนาเซ สามะ. (2552). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วรรณรัตน์ ทายิดา. (2551). สภาพและปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

วิสิทธิ์ ปัดกันภัย. (2546). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

วีระศักดิ์ รัชย์โพธิวงศ์. (2544). การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมบูรณ์ ประเสริฐสังข์. (2543). ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(สาขาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

แสงเดือน มาลีรักษ์. (2547). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัปคนหาดี อะละมาด. (2556). สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอิสลาม
ประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อัสมาวาดี ดอละาะ. (2554). กระบวนการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารตามทัศนะของหัวหน้าฝ่าย
บริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สื่อออนไลน์ :

ซี กอติรัย. โรงเรียนเอกชนกับการบริหารงานวิชาการ (SWOT). สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 1, 2558. จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/44391>

สมปอง เส็งดอนไพร. (2555). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. สาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา.
OJED, Vol.7, No.1, 2012, pp. 167 – 1680. An Online Journal of Education
สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 1, 2558. จาก <http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

อับดุลสุโก ดินอะ. (2553). การศึกษามูรณาการ : แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
อิสลาม. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 1, 2558. จาก <http://www.oknation.net/blog/shukur>

Saifuddeen Abu Ni-nasreen. การศึกษาชายแดนใต้ 4 ตอน มารู้จักโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 1, 2558. จาก <http://muallimthai.com/?p=34>,
www.sarakadee.com , www.pundok.com,
<https://www.gotoknow.org/posts/184889>

Mohammed Alothaimeen. المكتبة المقروءة : الحديث : شرح رياض الصالحين المجلد الثالث .
สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 20, 2558. จาก <http://www.ibnothaimeen.com>
[/all/books/article_18181.shtml](http://www.ibnothaimeen.com/all/books/article_18181.shtml)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
ภาพผนวก
Pattani Campus

ภาพผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการ ..... วิทยาลัยอิสลามศึกษา 0807080289

ที่ มอ 751/ ..... วันที่ 11 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. ชัมชู สาอุ

ด้วยนางสาวออดี๊ะ เจ๊ะแวน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอุเซ็ง อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้แนบมาพร้อมนี้แล้ว เพื่อให้ท่านได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสำหรับแบบสอบถามและความตรงเชิงเนื้อหาสำหรับแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(นายยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการ.....วิทยาลัยอิสลามศึกษา โทร. 0807080289.....

ที่ มอ.751/.....วันที่ 11 พฤษภาคม 2558.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....

เรียน อาจารย์ ดร.อับดุลฮาติม เอ็งปียา

ด้วยนางสาวอาอิด๊ะ เจ๊ะแวน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาเครื่องมือการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้แนบมาพร้อมนี้แล้ว เพื่อให้ท่านได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสำหรับแบบสอบถามและความตรงเชิงเนื้อหาสำหรับแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(นายยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/ว

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต เรื่องเป็น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๒ ชุด

ด้วยนางสาวอาอิต๊ะ เจ๊ะแวน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนทั้งให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐ ๘๑๒๕ ๑๘๘๔๘

โทรสาร ๐ ๘๑๓๓๑ ๑

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล

อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทำการทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.แบบสอบถามเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอาอิด๊ะ เจ๊ะแวน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและ
การจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
นิเลาะ แวอุเซ็ง อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยู โชะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐ ๘๑๒๕ ๓๘๘๘๘

โทรสาร ๐ ๘๓๓๓ ๑๓๐๕

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวออดี๊ะ เจ๊ะแ้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและ
การจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
นิเลาะ แวอุเซ็ง อาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายยู โชะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐ ๘๑๒๕ ๓๘๘๔๘

โทรสาร ๐ ๗๓๓๓ ๑๓๐๕

ภาพผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

เลขที่แบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา

3. ผลการศึกษาจะปรากฏผลดี มีคุณค่าและเป็นประโยชน์สูงสุด หากท่านให้ความร่วมมือและกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นจริง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ผู้วิจัย

นางสาวอาอิชะ เจ๊ะแเว

รหัสนักศึกษา 5620420115

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สอบถามเพิ่มเติม 087-2978848

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. อายุ
  - ต่ำกว่า 30 ปี
  - 30-50 ปี
  - 51 ปี ขึ้นไป
2. ระดับการศึกษา
  - ปริญญาตรี
  - สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์การทำงาน
  - ต่ำกว่า 5 ปี
  - ระหว่าง 5-10 ปี
  - ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
- 3.ขนาดของโรงเรียน
  - ขนาดเล็กไม่เกิน 500 คน
  - ขนาดกลางตั้งแต่ 501-1,500 คน
  - ขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนต่อผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหลังข้อความตามที่ท่านเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ของท่าน ได้มีการปฏิบัติในระดับมากน้อยตามความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ปัญหาของผู้บริหารตามความคิดเห็นของท่าน	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1	จัดหาเอกสารหลักสูตร คู่มือครูและเอกสารประกอบหลักสูตรให้แก่ครูในโรงเรียน					
2	ศึกษาหลักสูตรเพื่อกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
3	จัดประชุมเพื่อวางแผนโดยผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกับครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง					
4	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตร					
5	เปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน					
6	ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น					
7	มีการแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดด้อยของหลักสูตรเมื่อพบว่าหลักสูตรมีปัญหา					
8	มีการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้					
9	มีการเพิ่มเติมสาระและกระบวนการต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตร					
10	มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท					

ข้อ	ปัญหาของผู้บริหารตามความคิดเห็นของท่าน	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
11	มีการแก้ปรับปรุงและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ					
12	ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน					
13	มีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้					
14	จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน					
15	ครูผู้สอนมีการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย					
16	จัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาของหลักสูตร					
17	เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
18	การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความหลากหลาย					
19	กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา					
20	จัดห้องเรียน สถานที่ อุปกรณ์ตามความพร้อมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
21	มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

ข้อ	ปัญหาของผู้บริหารตามความคิดเห็นของท่าน	ระดับ ปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน					
22	ได้จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้					
23	ได้นำนักเรียนค้นคว้าข้อมูลโดยใช้สื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ควบคู่กับการปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ					
24	กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนที่จะส่งเสริมการพัฒนาและใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาอย่างชัดเจน					
25	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตและพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เหมาะสมเพื่อการศึกษา					
26	จัดให้มีการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้ เทคโนโลยี					
27	จัดให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาใช้ในสถานศึกษา					
28	จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีอยู่ตามสภาพจริงอย่างคุ้มค่า					
29	จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่าง ต่อเนื่อง					
30	กระตุ้นให้ครูเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการคิดให้เกิดการเรียนรู้					
31	มีการประเมินร่วมกับครูเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการศึกษาในปลายภาค เรียน					

ข้อ	ปัญหาของผู้บริหารตามความคิดเห็นของท่าน	ระดับ ปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการวัดผลและประเมินผล					
32	กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านการวัดและประเมินผล					
33	จัดให้มีหลักฐาน เอกสารการศึกษาที่สอดคล้องกับระเบียบการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่างครบถ้วน					
34	จัดให้มีระบบด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้					
35	จัดให้มีการวัดผลในทุกๆชั้นเป็นระยะและต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ					
36	จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณี que ผู้เรียน ไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอน					
37	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร					
38	รายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
39	มีการจัดทำเอกสารและแบบฟอร์ม เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียน					
40	ครูผู้สอนมีการตรวจสอบความรู้ความสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน					
41	มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
42	กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล					
43	จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผล					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง โปรดแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านต่างๆในสภาพการณ์ปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1). **ด้านหลักสูตร** ท่านคิดว่า ปัญหาในปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา (ระบุเป็นข้อๆ)

.....

.....

.....

2). **ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้** ท่านคิดว่า ปัญหาในปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา (ระบุเป็นข้อๆ)

.....

.....

.....

3). ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ท่านคิดว่า ปัญหาในปัจจุบันของโรงเรียนเอกชน
ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา (ระบุเป็นข้อๆ)

.....

.....

.....

.....

4). ด้านการวัดผลและประเมินผล ท่านคิดว่า ปัญหาในปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา (ระบุเป็นข้อๆ)

.....

.....

.....

.....

ขอความกรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกตอนแล้ว
ด้วยความขอบคุณอย่างสูง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

(สำหรับผู้บริหาร)

คำชี้แจง

1.แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2.แบบสัมภาษณ์เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ชื่อ-นามสกุล.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา..... สัมภาษณ์เสร็จเวลา.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. อายุ ..... ปี

2. ระดับการศึกษา.....

3. ตำแหน่งบริหาร.....

4. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

5. ประสบการณ์การทำงาน(ระบุ).....

6. ขนาดของโรงเรียน.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านระบุความคิดเห็น และแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี (เพื่อ
สามารถใช้ในการปฏิบัติจริง)

1. ด้านหลักสูตร

1.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.2 ท่านคิดว่าควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมในด้านใดมากที่สุด อะไรบ้าง เพราะอะไร?
อย่างเช่น การบูรณาการหลักสูตรกับอิสลามศึกษา หลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น หลักสูตรด้าน
วิชาชีพ และหลักสูตรอาเซียน เป็นต้น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.3 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาในด้านหลักสูตรของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าควรจัด โปรแกรมด้านการเรียนการสอนในด้านใดมากที่สุด อะไรบ้าง เพราะอะไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน

3.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าควรจัดสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนในด้านใดมากที่สุด อะไรบ้าง เพราะอะไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนของโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไร?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

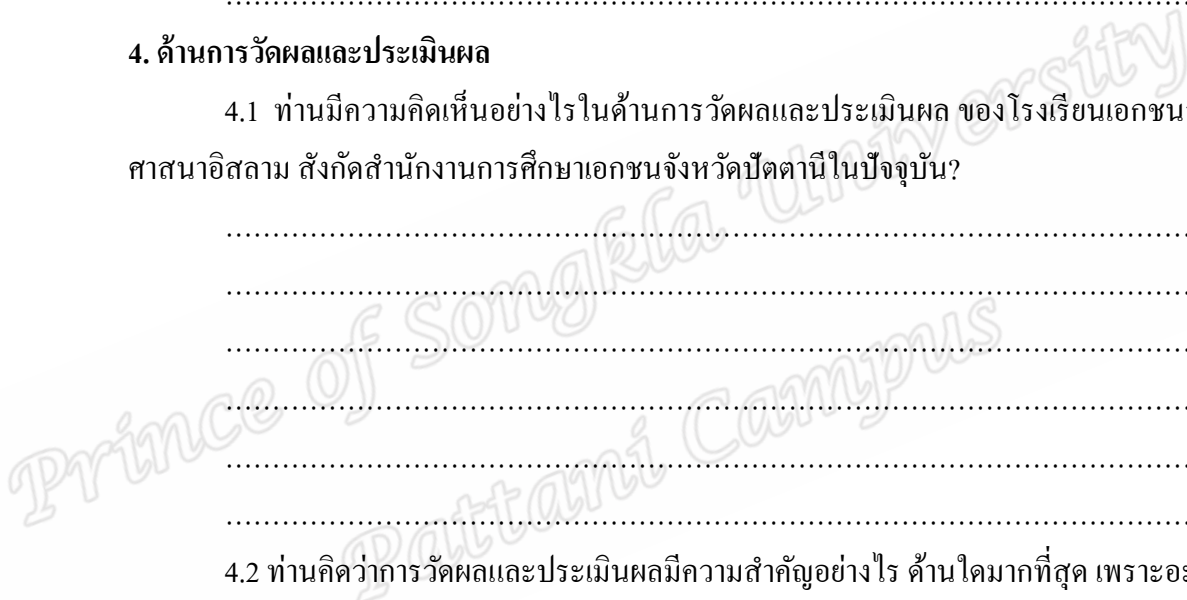
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

4.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในด้านการวัดผลและประเมินผล ของโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4.2 ท่านคิดว่าการวัดผลและประเมินผลมีความสำคัญอย่างไร ด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4.3 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาด้านวัดผลและประเมินผล ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Prince of Songkla University
Pattani Campus

การตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ IOC

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC		ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	1	2	3				1	2	3	
1	1	1	1	1		23	0	1	1	0.66
2	1	1	1	1		24	1	1	1	1
3	1	1	1	1		25	1	1	1	1
4	1	1	1	1		26	1	1	1	1
5	1	1	1	1		27	1	1	1	1
6	1	1	1	1		28	1	1	1	1
7	1	0	1	0.66		29	1	1	1	1
8	1	1	1	1		30	1	1	1	1
9	1	1	1	1		31	1	1	1	1
10	1	1	1	1		32	1	1	1	1
11	1	1	1	1		33	1	1	1	1
12	1	1	1	1		34	1	1	1	1
13	1	1	1	1		35	0	1	1	0.66
14	1	1	1	1		36	1	1	0	0.66
15	1	1	1	1		37	1	1	1	1
16	1	1	1	1		38	1	1	1	1
17	1	1	0	0.66		39	1	1	1	1
18	1	1	1	1		40	1	1	1	1
19	1	1	1	1		41	1	1	1	1
20	1	1	1	1		42	1	1	1	1
21	1	1	1	1		43	1	1	1	1
22	1	1	1	1						

แบบประเมินแนวทางการพัฒนา

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

1.แบบประเมินฉบับนี้ใช้ในการตรวจสอบสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

2.แบบตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี มี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ - นามสกุล .....

สาขาวิชาชำนาญการ.....

สังกัด.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

แบบตรวจสอบนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีใน 4 ด้าน คือ ด้าน หลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

การ บริหารงาน วิชาการ	มาตรการ/แนวทางการพัฒนา	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
			ปรับปรุง	ตัดทิ้ง
ด้านหลักสูตร	1.จัดหาเอกสารหลักสูตร คู่มือครูและเอกสารประกอบหลักสูตร ให้แก่ครูในโรงเรียน			
	2.ศึกษาหลักสูตรเพื่อกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน			
	3.จัดประชุมเพื่อวางแผนโดยผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูเกี่ยวกับการ นำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง			
	4.จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตร			
	5.เปิด โอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตร ตามความต้องการของชุมชน			
	6.ส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร			
	7.เข้าร่วมประชุมอบรมในเรื่องหลักสูตรเมื่อมีการจัดอบรมของ สำนักงานการศึกษาเอกชน			
	8.ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น			
	9.จัดครูเข้าสอน ได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและเหมาะสม กับหลักสูตร			
	10.ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจเมื่อมีการ ปรับเปลี่ยนหลักสูตร			
	11.โรงเรียนมีการจัดทำ โครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา			
	12.โรงเรียนมีการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปใช้ในการจัดกระบวนการ เรียนรู้			
	13.โรงเรียนมีการกำจัดข้อบกพร่องหรือจุดด้อยของหลักสูตรให้หมด ไป			
	14.โรงเรียนมีการเพิ่มเติมสาระและกระบวนการต่างๆให้สอดคล้อง กับหลักสูตร			

การบริหารงาน วิชาการ	มาตรการ/แนวทางการพัฒนา	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
			ปรับปรุง	ตัดทิ้ง
ด้านกระบวนการ จัดการ เรียนรู้	15. โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท			
	16. โรงเรียนมีการแก้ปรับปรุงและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ			
	17. ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน			
	18. ครูผู้สอนมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน			
	19. โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้			
	20. โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน			
	21. ครูผู้สอนมีการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย			
	22. โรงเรียนมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม			
	23. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
	24. จัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาของหลักสูตร			
	25. จัดหาตำรา เอกสารหนังสืออ่านเพิ่มเติมแก่ครูและนักเรียน			
	26. มีหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตร			
	27. จัดห้องเรียน สถานที่ อุปกรณ์ตามความพร้อมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
	28. กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา			
	29. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความหลากหลาย			
30. มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ภาคเรียนละ 1 ครั้ง				

การบริหารงาน วิชาการ	มาตรการ/แนวทางการพัฒนา	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
			ปรับปรุง	ตัดทิ้ง
ด้าน สื่อ เทคโนโลยี การเรียนการ สอน	31.จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อ ใช้ค้นหาหาความรู้			
	32.นำนักเรียนค้นหาข้อมูล ควบคุมกับการปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้ แนะนำ			
	33.กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนที่จะส่งเสริมการพัฒนาและใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาอย่างชัดเจน			
	34.สำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับงานสื่อและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาและทั่วถึง			
	35.ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตและพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเหมาะสมเพื่อการศึกษา			
	36.จัดให้มีห้องหรือมุมสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา			
	37.จัดทำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับครูและนักเรียนที่ หลากหลาย			
	38.จัดให้มีการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อ และการใช้เทคโนโลยี			
	39.จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่อ อย่างต่อเนื่อง			
	40.จัดให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาใช้ใน สถานศึกษา			
	41.จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีอยู่ตามสภาพจริงอย่างคุ้มค่า			
	42.ผู้บริหารเห็นความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน			
	43.ผู้บริหารให้ครูเตรียมพร้อมในการใช้สื่อก่อนนำไปสอน			
	44.ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการคิดให้เกิดการ เรียนรู้			
	45.ผู้บริหารมีการประเมินร่วมกับครูเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อ การศึกษาในปลายภาคเรียน			

การบริหารงาน วิชาการ	มาตรการ/แนวทางการพัฒนา	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ		
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
			ปรับปรุง	ตัดทิ้ง
ด้าน การวัดผล และ ประเมินผล	46.กำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล			
	47.กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล			
	48.กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านการวัดและประเมินผล			
	49.จัดอบรมให้มีความรู้แก่ครูในเรื่องการวัดและประเมินผล			
	50.จัดให้มีหลักฐาน เอกสารการศึกษาที่สอดคล้องกับระเบียบการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่างครบถ้วน			
	51.ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ			
	52.จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผล			
	53.จัดให้มีระบบด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้			
	54.จัดให้มีการวัดผลในทุกๆชั้นเป็นระยะและต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ			
	55.จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่คุณเรียนไม่ผ่านการประเมิน			
	56.มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
	57.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร			
	58.รายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง			
	59.โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารและแบบฟอร์ม เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน			
60.ครูผู้สอนมีการตรวจสอบความรู้ความสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน				

**แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา
ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง (content validity) ด้วยวิธีการหา IOC จากแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. หากพิจารณาเห็นว่า ข้อคำถามในเครื่องมือ สอดคล้อง/เหมาะสม กับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง โปรดให้คะแนนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง +1
2. หากพิจารณาเห็นว่า ข้อคำถามในเครื่องมือ ไม่สอดคล้อง/ไม่เหมาะสม กับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง โปรดให้คะแนนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง -1
3. หากพิจารณาเห็นว่า ข้อคำถามในเครื่องมือ ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง/ไม่แน่ใจว่าเหมาะสม กับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง โปรดให้คะแนนโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง 0

นิยาม	ข้อคำถาม	คะแนนค่ารวม เที่ยงตรงของเนื้อหา			ข้อเสนอแนะ
		+1	-1	0	
ด้านหลักสูตร	1. จัดหาเอกสารหลักสูตร คู่มือครูและเอกสารประกอบหลักสูตรให้แก่ครูในโรงเรียน				
	2. ศึกษาหลักสูตรเพื่อกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน				
	3. จัดประชุมเพื่อวางแผน โดยผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกับครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง				
	4. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์บูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น				
	5. เปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน				
	6. โรงเรียนขาดการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา				
	7. หลักสูตรควรให้ความสนใจต่อบัจจัยต่างๆของพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามที่รวบรวมอยู่ในหลักการ สัญลักษณ์ คุณธรรม และจริยธรรมอิสลาม ทั้งในการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลหรือความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน				

นิยาม	ข้อความ	คะแนนค่ารวม ที่ตรงของเนื้อหา			ข้อเสนอแนะ
		+1	-1	0	
ด้านหลักสูตร	8. โรงเรียนมีการบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติมสาระและกระบวนการต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตร				
	9. โรงเรียนมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท				
	10. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจเมื่อมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร				
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	11. โรงเรียนมีการปรับปรุงและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ				
	12. ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน				
	13. โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้				
	14. โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน				
	15. ครูผู้สอนมีการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย				
	16. จัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาของหลักสูตร				
	17. มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ภาคเรียนละ 1 ครั้ง				
	18. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความหลากหลาย				
	19. กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา				
	20. จัดห้องเรียน สถานที่ อุปกรณ์ตามความพร้อมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
21. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

นิยาม	ข้อความ	คะแนนค่ารวม ที่ตรงของเนื้อหา			ข้อเสนอแนะ
		+1	-1	0	
ด้านสื่อ เทคโนโลยี การ เรียน การสอน	22.จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้				
	23.นำนักเรียนค้นคว้าข้อมูล ควบคุมกับการปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ				
	24.กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนที่จะส่งเสริมการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาอย่างชัดเจน				
	25.ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตและพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา				
	26.จัดให้มีการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี				
	27.จัดให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาใช้ในสถานศึกษา				
	28.จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีอยู่ตามสภาพจริงอย่างคุ้มค่า				
	29.จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง				
	30.ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการคิดให้เกิดการเรียนรู้				
	31. ผู้บริหารมีการประเมินร่วมกับครูเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการศึกษาใน ปลายภาคเรียน				

นิยาม	ข้อความ	คะแนนค่ารวม เที่ยงตรงของเนื้อหา			ข้อเสนอ แนะ
		+1	-1	0	
ด้านการวัดผล และประเมินผล	32.กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านการวัดและประเมินผล				
	33.จัดให้มีหลักฐาน เอกสารการศึกษาที่สอดคล้องกับระเบียบการวัดและ ประเมินผลการศึกษาอย่างครบถ้วน				
	34.จัดให้มีระบบด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้				
	35.จัดให้มีการวัดผลในทุกๆชั้นเป็นระยะและต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ				
	36.จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมิน				
	37.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร				
	38.รายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง				
	39.โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารและแบบฟอร์ม เกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียน				
	40.ครูผู้สอนมีการตรวจสอบความรู้ความสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน				
	41.มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				
	42.กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล				
43.จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผล					

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

.....
 .....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต เรืองแป้น

สาขาชำนาญการ

บริหารการศึกษา

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสำนักงานบัณฑิตศึกษา

สถานที่ทำงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2. ดร.อับดุลฮากัม เอ็งปียา

สาขาชำนาญการ

บริหารการศึกษา

ตำแหน่ง

อาจารย์

สถานที่ทำงาน

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. ดร.ซัมซุ สาอู

สาขาชำนาญการ

บริหารการศึกษา

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำ

สถานที่ทำงาน

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1. นายมาหะมัด ยูนู
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนส่งเสริมศาสน์ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
2. นางสาวอามีเนาะ บีรู
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสมบูรณศาสน์อิสลาม อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
3. นางสาวตอฮีเราะห์ ดาหะยอ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนรุสอิดายะห์อัลอิสลามียะห์ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
4. นายมะกอรี เจะแเว
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนอิสลามนิติวิทย์ อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี
5. นางฮัซนะห์ ปัตยกุล
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนเตรียมศึกษาวิทยา อ.เมือง จ.ปัตตานี
6. นางสาวมารีนา เซมะมะ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนศาสน์สามัคคี อ.เมือง จ.ปัตตานี
7. ดร.มุฮัมมาดอัสมี อาบูบากา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนพีระยานาวินคลองหินวิทยา อ. โลกโพธิ์ จ.ปัตตานี

8. นายมาหะมัด คาโอ๊ะ

ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการโรงเรียน

สถานที่ทำงาน   โรงเรียนอัลอิสลามียะห์วิทยามูลนิธิ อ. ยะรัง จ.ปัตตานี

9. นางสาวต่วนรอฮานี คาคู

ตำแหน่ง   ผู้อำนวยการโรงเรียน

สถานที่ทำงาน   โรงเรียนปยุตประชารักษ์ อ. เมือง จ.ปัตตานี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายชื่อโรงเรียนทดลองความเที่ยงของเครื่องมือ

1. โรงเรียนพระยานาวินคลองหินวิทยา
ตำบลปากถ่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
2. โรงเรียนมุฮัมมาดียะห์
ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
3. โรงเรียนบ้านคอนวิทยามูลนิธิ
ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
4. โรงเรียนซอลีฮีซะห์
ตำบลทุ่งพลา อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
5. โรงเรียนมูลนิธิอาชีชสถาน
ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

**ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558**

ชื่อ-นามสกุล นายมะกอรี เจแเว
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนอิสลามนิติวีทย์ อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

ผู้วิจัย : ก่อนอื่นอยากให้ผู้อำนวยการช่วยเล่าประวัติส่วนตัวของท่านพอสังเขปได้ไหมคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ผมชื่อนายมะกอรี เจแเว เกิดที่ตำบลน้ำคำ ประมาณ 12 ปี แล้วย้ายมาที่ตำบลปากู อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี เริ่มเรียนระดับประถมตั้งแต่ ป.1 - 4 ที่โรงเรียนบ้านปากู แล้วผมก็ย้ายมาเรียนที่โรงเรียนบ้านปาแคปาลัส ห่างกันประมาณ 2 กิโลเมตร สมัยก่อนเรียนแบบระบบเปอร์เซ็นต์ จากนั้นเรียนต่อระดับ ปกศ.ต้นเทียบเท่า ม.6 แล้วเรียนต่ออนุปริญญาตรี และปริญญาตรีที่ วิทยาลัยครูยะลา อายุ 57 ปี ผมทำงานที่นี่ประมาณ 23 ปี ก่อนหน้านี้นี้เป็นวิทยากรที่โรงเรียนทุ่งยางแดงพิทยาคม เป็นโรงเรียนของรัฐบาล แต่ผมรู้สึกติดพันบรรยากาศของโรงเรียนปอเนาะมาก เลยย้ายมาที่นี่แล้วท่านบอกรอให้ผมมาสอนตั้งแต่ 10 โมง เลิกช่วงบ่ายครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการช่วยเล่าประวัติของโรงเรียนนี้พอสังเขปได้ไหมคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : โรงเรียนอิสลามนิติวีทย์ พัฒนามาจากระบบปอเนาะ แต่ก่อนมีชื่อว่า “ปอเนาะนูกะกุเลง” บนเนื้อที่ 6 ไร่ โดยมีนายอิสมาแอล สูดัง เป็นโต๊ะครูทำหน้าที่สอนตั้งแต่ พ.ศ. 2509 และในปี พ.ศ. 2535 ได้ขอจัดตั้งเป็นโรงเรียนในมาตรา 15 (2) ต่อมาในปีพ.ศ. 2537 ได้แปรสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในมาตรา 15 (1) ภายใต้การดูแลของมูลนิธิอัลอิสมาแอลลิยะห์อย่างเป็นทางการ มีนายมุหัมมัด สูดัง เป็นผู้รับใบอนุญาตและผู้ลงนามแทนมูลนิธิ มีนายชากี สูดัง เป็นผู้จัดการและนายมะกอรี เจแเว เป็นผู้อำนวยการจนถึงปัจจุบันครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันนี้คะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : การจัดหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันผมคิดว่ามีความหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่จะยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 บางโรงเรียนมีการใช้หลักสูตรแบบบูรณาการแล้ว บางโรงเรียนก็ยังใช้ระบบเก่าคือการแบ่งภาคเวลาเรียน ศาสนาเรียนช่วงบ่าย สามัญเรียนช่วงบ่าย เนื่องจากบริบทของสภาพแต่ละโรงเรียน และบริบทของท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน โรงเรียนมีหลักสูตรเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง มีการจัดทำแผนการสอนเตรียมไว้ล่วงหน้าเฉพาะบางโรงเรียนจะมี

การประชุมครูเพื่อระดมความคิดในการจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ช่วงเดือนเมษายนของทุกปีครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมในด้านใดมากที่สุด อะไรบ้าง เพราะอะไร? อย่างเช่น การบูรณาการหลักสูตรกับอิสลามศึกษา หลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น หลักสูตรด้านวิชาชีพ และหลักสูตรอาเซียน เป็นต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ : หลักสูตรที่ควรจัดและให้เหมาะสมที่สุดผมคิดว่าตอนนี้ เราควรเน้นในด้านการอ่านของนักเรียน โดยเฉพาะการอ่านของนักเรียนในระดับประถม เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ปัจจุบันนี้ไม่ค่อยจะอ่านได้ แต่มีความกล้าแสดงออก พอขึ้นไประดับมัธยมจึงทำให้มีปัญหาต้องแก้ไขและเป็นภาระที่สำคัญ ส่วนการบูรณาการหลักสูตรกับอิสลามศึกษาก็เป็นสิ่งที่จำเป็นมากเหมือนกันในตอนนี้ หลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่นบางโรงเรียนมีการเชิญวิทยากรจากชุมชนหรือท้องถิ่นมาบรรยายหรือลงมือปฏิบัติให้นักเรียนดู เหมือนกับโรงเรียนอิสลามนิติวิตย์เองตอนนี้ ได้มีการเชิญบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียนและครู หลักสูตรด้านวิชาชีพนั้นก็สำคัญ โดยเฉพาะกับนักเรียนที่จบไปแล้วไม่มีทุนเรียนต่อเขาก็สามารถนำเอาการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้สอนไปปฏิบัติ เช่น ด้านอาหาร มีการสอนเรียนทำขนม เป็นต้น และหลักสูตรอาเซียนผมคิดว่าเราควรเน้นในด้านการพูด การสนทนาให้มากกว่า เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในปัจจุบันนี้ ส่วนทางโรงเรียนอิสลามนิติวิตย์เองได้ให้ความสำคัญมากเหมือนกันในด้านนี้ เพราะผมคิดว่ามันจำเป็น และจากการที่ผมกับผู้จัดการไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนพิระยานาวินคลองหินวิทยา อำเภอโคกโพธิ์ จึงทำให้ผมได้กลับมาใช้กับโรงเรียนอิสลามนิติวิตย์บ้าง มีการรับนักศึกษาฝึกสอนจากประเทศอินโดนีเซียเข้ามาเพื่อสอนในด้านภาษาอังกฤษ และเน้นการสนทนา ด้านการพูดให้มากกว่าครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาในด้านหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : แนวทางการพัฒนาในด้านหลักสูตรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผมคิดว่าสิ่งที่ต้องมีการพัฒนามากที่สุดคือ ในด้านการอ่าน เน้นการอ่านให้มากๆ ต้องมีการส่งเสริมให้อ่าน เพราะผมจำได้ในสมัยที่ผมเรียน ป.3 ผมสามารถอ่านได้ แต่ในสมัยนี้นักเรียนชั้นมัธยมยังอ่านไม่ได้ นี่คือปัญหาใหญ่ นักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากกว่าที่จะอ่านได้ครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันนี้คะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : อย่างที่ผมบอกไว้ก่อนหน้านี้ครับ เน้นการอ่านให้มากๆ มีการส่งเสริมให้อ่านเป็นประจำ มีการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีเทคนิคที่หลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน อย่างตนเองเป็นผู้อำนวยความสะดวกแต่ผมก็ต้องสอนมีหน้าที่สอนเหมือนครูคนอื่น ผมสอน 6 คาบต่อสัปดาห์วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพราะผมจบมาด้านนี้ สอนตั้งแต่นักเรียนชั้นม.4 นักเรียนไว้ใจเราเหมือนเราคือครูคนหนึ่งไม่ใช่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผมใช้ระบบเป็นกันเอง เวลา นักเรียนมีปัญหาผมจะเข้าไปพูดคุยกับเขา ถามความทุกข์สุขของพวกเขา ต้องใส่ใจเขา นานๆเข้านักเรียนก็จะไว้ใจเรา เมื่อเขามีปัญหาเขาก็จะมาบอกเราปรึกษาเราเอง พอขึ้นระดับชั้นต่อไปเขาก็จะไม่มีปัญหาแล้วครับ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนผู้หญิงมากกว่าที่จะให้ความสำคัญมากกว่านักเรียนผู้ชาย ซึ่งผมก็ไม่รู้เหมือนกันว่าสมัยนี้มันเริ่มเปลี่ยนไปได้อย่างไร หรืออาจเพราะสังคมปัจจุบันเป็นยุคอินเทอร์เน็ตมากกว่า ส่วนใหญ่นักเรียนชายจะให้ความสนใจด้านนี้มากกว่าครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าควรจัดโปรแกรมด้านการเรียนการสอนในด้านใดมากที่สุด อะไรบ้าง เพราะอะไรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ผมคิดว่าโปรแกรมด้านการเรียนการสอนที่สำคัญมากที่สุดตอนนี้ ก็น่าจะต้องเป็นโปรแกรมด้านวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เพราะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนเมื่อจบไปสามารถที่จะต่อในระดับสูงได้และสามารถเลือกเรียนได้ในหลายสาขาวิชา เช่น สามารถเลือกเรียนแพทย์ วิศวกร หรืออื่นๆ ได้ รองลงมาก็ควรเป็น โปรแกรมด้านภาษา เพราะปัจจุบันนี้ภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญมากเช่นกัน โดยเฉพาะเรากำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพราะฉะนั้นแล้วจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำเป็นมาก ส่วนในอนาคตผมอยากให้มีโปรแกรมห้องวิทย์พิเศษ ซึ่งบางโรงเรียนก็มีแล้วอย่างเช่น โรงเรียนพิระยานาวิน ที่ผมไปดูงานมา แต่สำหรับโรงเรียนอิสลามนิติวินัยนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แต่นับว่าโชคดีที่ ได้รับทุนการสร้างห้องเรียนโปรแกรมดังกล่าว จาก กอธมน. ด้วยงบประมาณ 3 ล้านบาท ที่ให้ในจังหวัดปัตตานี 3 โรงเรียนด้วยกัน เป็นโรงเรียนนารองภายใต้การดูแลของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ผมคิดว่าแนวทางการพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนรู้ควรเน้นในเรื่องการอ่านให้มาก ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง จัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆ นอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียน ส่วนในด้านครูนั้นควรมีการจัดอบรมครู

ทุกๆปีทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุดครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นอย่างไรในด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันนี้คะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : สื่อ เทคโนโลยี ผมยอมรับว่ามีอิทธิพลมากต่อสังคมในปัจจุบันนี้ แต่ผมยอมรับนะครับว่าผมยังเป็นคนโบราณอยู่ ยังไม่ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่สักเท่าไร อย่างเช่น Line เดียวนี้เวลา มีงานจะส่งงานครูหรืออะไรก็แล้วแต่ เขามักจะส่งทางนี้ แต่สำหรับผมไม่ครับ ผมจะใช้ระบบเข้าไปหามากกว่า เพราะจะได้รู้ถึงสภาพปัญหาด้วยครับ ส่วนสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนผมคิดว่า ยังมีไม่มากนัก ยังไม่พอเพียงต่อนักเรียน มีจำนวนน้อยครับ แต่สำหรับโรงเรียนอิสลามนิติวินัยนี้ อัลฮัมดุลิลละฮู ครับปีนี้ผู้จัดการได้ลงทุนติดตั้งโปรเจกเตอร์ทุกห้องในระดับมัธยม ส่วนครูนั้นก็นำคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊กมาก็พอครับ เพราะผมกับผู้จัดการได้รับแรงบันดาลใจจากการไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนพีระยานาวินคลองหินวิทยา แล้วนำมาปรับปรุงโรงเรียนนี้ครับ แต่ถึงอะไรก็แล้วแต่สื่อที่มีบ้างก็ยังไม่เต็มทีมากนัก ประกอบการเรื่องเวลาการเรียนการสอน แม้แต่ผู้อำนวยการก็สะดวกด้วยครับ เพราะบ้างที่มันก็เสีย มีปัญหาครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าควรจัดสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนในด้านใดมากที่สุด อะไรบ้าง เพราะอะไรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ผมคิดว่าสื่อที่อยู่รอบตัวเรานี้แหละครับ สำคัญมากที่สุด และเป็นสิ่งจำเป็น เพราะนักเรียนจะได้เห็นถึงสภาพจริงและได้สัมผัสกับสิ่งนั้นด้วยครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ผมคิดว่าควรจัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน นักเรียนสามารถ สืบค้นหาข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ผมในฐานะผู้อำนวยการควรบริการ อำนาจความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนต่างๆ ครูจำเป็นที่ต้องผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น ต้องมีการจัดอบรม สัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนให้มากกว่านี้เพื่อหาข้อมูลและร่วมกันแก้ปัญหาครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นอย่างไรในด้านการวัดผลและประเมินผล ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันนี้คะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : การวัดผลและประเมินผล ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์ในการวัดผลโดยยึดเกณฑ์ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการวัดผลและประเมินผล 4 ครั้งต่อปี โดยแบ่งเทอม ละ 2 ครั้ง กลางภาคกับปลายภาคครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าการวัดผลและประเมินผลมีความสำคัญอย่างไร ด้านใดมากที่สุด เพราะ อะไรคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : การวัดผลและประเมินผลมีความสำคัญในทุกด้านครับ ผมคิดอย่างนั้น โดยเฉพาะ การวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง เพราะมันมีผลต่อนักเรียน มีผลต่อการเรียนใน ระดับต่อไป มีผลต่อการเลือกสาขาวิชาที่นักเรียนสนใจตามความถนัด และเพื่ออนาคตของนักเรียน ครับ นอกจากนี้การวัดผลและประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมหรือการมีส่วนร่วมในการเรียน ของนักเรียนก็สำคัญเช่นกัน ไม่ควรละเลย เพราะจะทำให้เราทราบถึงสภาพ ปัญหาของนักเรียนเป็น อย่างไรครับ

ผู้วิจัย : ผู้อำนวยการคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาด้านวัดผลและประเมินผล ของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีอย่างไรบ้างคะ?

ผู้ให้สัมภาษณ์ : แนวทางการพัฒนาผมคิดว่าต้องมีการประเมินตามสภาพความเป็นจริง ต้องให้ ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนา ที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและ ศาสนาต้องมีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกัน ต้องมี การวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอครับและให้เป็นปัจจุบัน มีการเข้าถึงกับนักเรียนที่มี ปัญหาและถามถึงสภาพปัญหาด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอครับ

ภาคผนวก ค

นิพนธ์ต้นฉบับ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

อาอิติ๊ะ เจ๊ะแเว*

นิเลาะ แวอุเซ็ง**

*นักศึกษาริฎญาโท สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม, วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

**คร. (บริหารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม,
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและเปรียบเทียบระดับ
ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษา
เอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและ
ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการ
พัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 390 คน และผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ จำนวน 9
คน แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากครูและแบบสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลเชิง
คุณภาพจากผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน ด้าน
หลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และ
ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการ
บริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษา
เอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่าง
กันโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวม
พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ข้อเสนอแนะและแนว
ทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการ
จัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

Problems and Guidelines for development of Academic Affairs Management in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province

Aidah Jahwae*

Niloh Wae useng**

*Graduate, Department of Islamic Educational Administration and Management, Faculty of Islamic Studies, Prince of Songkla University.

**Ph.D. (Education Administration) Asst. Prof. Lecturer of Department of Islamic Educational Administration and Management, Faculty of Islamic Studies, Prince of Songkla University.

ABSTRACT

This research aimed to examine the problems and compare the perceived for Academic Affairs Management in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province based on age, educational qualifications, working experiences and school size are different and to propose guidelines for developing academic affairs administration in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province. The samples of the study include 390 teachers in Islamic Private Schools under the Jurisdiction of the Office of Private Education, Pattani Province. And 9 interviewees. The Questionnaire and interview are also used in the research to collect the materials. The findings of this study are as follows: 1. Problems of Academic Affairs Management in Islamic Private Schools, for the overall was in “much” level. Considering each section, it was found that curriculum, assessment and evaluation at highest overage value aspect followed by leaning process and media technology teaching at middle overage value. 2. The comparison of different levels as Problems of Academic Affairs Management in Islamic Private Schools, for four variables based on age , educational qualifications, working experiences and school size are different found that: As an overall, was not different, except educational qualifications and working experiences was different. Significantly different at the level of .05. And 3. The proposed guidelines for the development of the academic affairs administration include on 4 aspects; aspects on curriculum, aspects on leaning process, aspects on media technology teaching, and aspects on assessment and evaluation.

Keyword: Guidelines for the development, Academic administration, Islamic Private Schools.

บทนำ

อิสลามเป็นศาสนาเดิวนานที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงยินยอมและทรงสั่งให้มนุษย์นับถือ แต่ด้วยความอ่อนแอของมนุษย์แล้ว หากมนุษย์ปราศจากการศึกษาหรือทางนำจากอัลลอฮ์ ﷻ แล้วมนุษย์ไม่อาจจะนับถืออิสลามโดยง่ายนัก ด้วยเหตุนี้ อิสลามและการศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบระหว่างเป้าหมายกับกระบวนการหรือเครื่องมือ การนับถืออิสลามเป็นเป้าหมาย ส่วนการศึกษาเป็นเครื่องมือ การศึกษาพัฒนาจากรูปแบบที่เรียบง่ายไปสู่รูปแบบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางสังคมที่สถานศึกษานั้นๆ ดำรงอยู่ในสังคมที่เรียบง่าย ขณะที่ความจำเป็นต่อปัจจัยยังชีพที่จำกัด เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและการเอาตัวรอด การศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ ความรู้ที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินไปด้วยความระมัดระวังยิ่ง จำเป็นจะต้องมุ่งความสนใจไปที่การแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการแก้ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความรู้ที่แท้จริง ความรู้ที่มีหมายถึงก็คือ ความรู้ที่มีระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ ที่มีพื้นฐานจากระเบียบวิธีที่เฉพาะ วิชาความรู้ถูกเรียกว่าระเบียบวิธีอยู่เสมอ เพราะมันถูกจัดวางอย่างเป็นระบบและมีความแน่นอน มีวิธีการถ่ายทอดเป็นวิชาการ เช่นเดียวกับปรัชญาที่มีระเบียบวิธีการถ่ายทอดที่เป็นตัวของมันเอง

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ฟาริด เตมะหมัด ,2550) ผลการวิจัยในด้านหลักสูตรพบว่า โรงเรียนควรบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษาให้มีความกระชับและขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาให้หมดไป จัดให้มีการสลับคาบเรียนระหว่างวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ควรจัดอบรมความรู้เพิ่มเติมให้กับครู การประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรจัดในรูปแบบของป้ายนิเทศหรือการเผยแพร่เอกสารตามสถานที่ต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อชุมชน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านหลักสูตรระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ, 2552 : 743) พบว่า คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่เป็น ที่น่าพอใจ สืบเนื่องจากปัญหาด้านการบริหารจัดการโรงเรียน หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยพบว่า ในส่วนของการบริหารจัดการโรงเรียน นั้น ผู้บริหารขาดทักษะในการเป็นนักบริหาร ไม่มีระบบฐานข้อมูล งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมสถานที่ และที่สำคัญหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในส่วนของหลักสูตรนั้น พบว่า หลักสูตร ไม่สามารถเทียบโอนได้ การจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถบูรณาการระหว่างหลักสูตรศาสนาและหลักสูตรสามัญ

ครูขาดความรู้ใหม่ๆ และขาดทักษะกระบวนการสอน สื่อการเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน

จากความสำคัญดังกล่าวของการบริหารงานวิชาการถ้าผู้บริหารสามารถที่จะบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน นักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปได้ตามเป้าหมายการศึกษาของชาติ คือ ครู ซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องนำนโยบายมาปฏิบัติโดยตรงเป็นผู้ที่จะเห็นถึงความสามารถของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมากที่สุดเพื่อเป็นการศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าจำเป็นจะต้องมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี

4. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ จากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแปรต้น ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามแนวทางการบริหารงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนสายสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 3,413 คน จาก 65 โรงเรียน และการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของยามานะ (พิสนุ ฟองศรี, 2554: 112) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการดังนี้ เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูรับผิดชอบฝ่ายวิชาการทั้งหมด 130 คน โดยการเจาะจงและสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างตัวแทนครูผู้สอนทั่วไปจำนวน 260 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อแบบไม่ใส่คืนตามสัดส่วนของแต่ละขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 44 คน ขนาดกลาง 92 คน และขนาดเล็ก 124 คน อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าและรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน และตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 4 คน ต่อโรงเรียนจากทั้งหมด 65 โรงเรียน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้มีสัดส่วนที่มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำอยู่ 32 คน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด จำแนกเป็นครูฝ่ายวิชาการจำนวน 130 คนและครูผู้สอนทั่วไป จำนวน 260 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 390 คน และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 9 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1. แบบสอบถามแบบปลายเปิดและปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อนำไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามจำนวน 65 โรงๆละ 6 ชุด รวมทั้งหมด 390 ชุด โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ และสัปดาห์ที่ 3-4 ลงไปเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง บางส่วนให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยมีการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นระยะๆจนได้ครบจำนวนแบบสอบถาม 390 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และประสานงานนัดวัน เวลา เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในโรงเรียน ขนาดเล็ก 3 โรง โรงละ 1 คน ขนาดกลาง 3 โรง โรงละ 1 คน และขนาดใหญ่ 3 โรง โรงละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 โรง 9 คน โดยได้บันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในเครื่องอัดเสียงและทำการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายด้านและรายรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายและวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลเรียงตามลำดับ โดยใช้สถิติทดสอบที (t -test) และการทดสอบเอฟ (F-test) หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จากแบบสอบถามตอนที่ 3 และจากการสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และประมวลผลความคิดเห็นที่ได้สรุปเป็นผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามวัตถุประสงค์วิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 30- 50 ปี ร้อยละ 49.0 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 92.1 ประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 52.8 และที่ปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ขนาดเล็กไม่เกิน 500 คน ร้อยละ 47.7 ขนาดกลางตั้งแต่ 501-1,500 คน ร้อยละ 35.4 และขนาดใหญ่ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป ร้อยละ 16.9

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผลมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ

มาก ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านหลักสูตร ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรมี 6 รายการอยู่ในระดับ มาก และอีก 4 รายการ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 รายการอยู่ในระดับ มาก และอีก 5 รายการ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมี 4 รายการอยู่ในระดับ มาก และอีก 6 รายการ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านการวัดผลและประเมินผล ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลทั้งหมด 12 รายการอยู่ในระดับ มาก

3. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

3.1 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความเห็นของครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันในด้านหลักสูตรและสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มี

การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการทั้งสองด้านดังกล่าวนี้สูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนด้านที่เหลือพบว่าไม่แตกต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์การทำงานทุกด้านในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันยกเว้น ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอนมีความแตกต่างกัน จึงใช้การเปรียบเทียบ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' Method) พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ มีความแตกต่างกันระหว่างต่ำกว่า 5 ปี กับ ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และระหว่าง 5-10 ปี กับ ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

3.4 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านหลักสูตร ผลปรากฏว่า การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นบางครั้งไม่ตรงกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆจึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เต็มที่ หลักสูตรมีมากเกินไป จนทำให้นักเรียนเรียนมากแต่ไม่ได้เกิดผล และจำนวนชั่วโมงเรียนในบางรายวิชามีมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องเจอวิชานั้นทุกวันหรือบ่อยเกินไป ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญของเด็กนักเรียน มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการพัฒนาแต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องให้ความสำคัญแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการและสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียนให้ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและศาสนา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการให้ใช้หลักสูตรที่อ่าน ออกเขียนได้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร สสำรวจความต้องการของคนในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการสอนต่อไป ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรของตนเองอย่างต่อเนื่องและปรับชั่วโมงเรียนให้น้อยลง

4.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏว่า นักเรียนใช้เวลาในการเรียนมากเกินไปจนทำให้นักเรียนขาดทักษะการดำรงชีวิต ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่

หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูผู้สอนนั้นมิได้ตรงตามวุฒิจึงทำให้การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามหลักสูตร ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ได้แก่ ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากกว่านี้ ควรวิเคราะห์แนวข้อสอบโอเน็ตเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ ให้ครูจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆ นอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับกิจกรรมให้ลดลงเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จัดวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สนับสนุนส่งเสริม จัดอบรมครูทุกๆปีทุกกลุ่มสาระและให้ได้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ เพื่อให้ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่ หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด

4.3 ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน ผลปรากฏว่า ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อและเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และขาดการส่งเสริม การพัฒนาทางด้านสื่อ เทคโนโลยี และทัศนคติของผู้รับใบอนุญาตที่มีต่อเทคโนโลยียังไม่ดีพอ ยังไม่เห็นความสำคัญ ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ได้แก่ จัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนควรพัฒนาไปตาม ศักยภาพของผู้เรียนและความทัน ครูควรผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครู โรงเรียนเอกชนในจังหวัดเพื่อหาข้อมูลและร่วมกันแก้ปัญหา

4.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลปรากฏว่า การวัดและประเมินผลในปัจจุบัน ให้นักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมิน จึงทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรไม่มีมาตรฐานและคุณภาพ ความเที่ยงตรง แม่นยำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และโรงเรียนขาดมาตรการในการจัดการ นักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ได้แก่ ควรประเมินตามสภาพจริง ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนา ที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและ ศาสนามีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อได้ข้อสรุปที่เป็นไปในทางเดียวกัน มีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอให้เป็นปัจจุบัน เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพื่อวัดผลและ

ประเมินผลให้ดีขึ้น การวัดและการประเมินผลควรแยกแยะระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่าให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาค้นหาได้ ให้มีวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่อง และติดตามผลการประเมินทุกครั้ง พยายามหาข้อสอบ โอนเน็ตหรือข้อสอบอื่นให้นักเรียนฝึกทำ ข้อสอบบ่อยๆ ควรปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาภาควิชาสามัญ และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

5. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน รายละเอียดปรากฏดังนี้

5.1 ด้านหลักสูตร สำหรับแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญ ของเด็กนักเรียน เน้นการอ่าน ออกเขียนได้ ควรมีการพัฒนาตลอดเวลาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ต้องให้ความสำคัญสะดวกแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดอบรมหลักสูตรบูรณาการอิสลามศึกษาและสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสมคำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรของตนเองอย่างต่อเนื่องและปรับชั่วโมงเรียนให้น้อยลง ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรมและสัมมนาในการวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้

5.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรเน้นในเรื่องการอ่าน คิดวิเคราะห์ให้มาก ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง จัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆนอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียน มีการจัดอบรมครูทุกๆปีทุกกลุ่มสาระ ส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากขึ้น

5.3 ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรจัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถ สืบค้นหา ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ผู้บริหารควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี ควรพัฒนา สื่อ เทคโนโลยีการเรียนการสอนต่างๆ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและพัฒนาให้ทัน กับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น มีการจัดอบรม/ สัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครู ใน โรงเรียนเอกชนให้มากขึ้นเพื่อร่วมกัน แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ควรมีการประเมินร่วมกับครูเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการศึกษาในปลายภาคเรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น E-book เป็นต้น ควรประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่ เลือกใช้อย่างเป็นระบบ ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการ เรียนรู้ของผู้เรียน

5.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรวัดผลและ ประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ต้องให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนาที่บูรณาการกับ หลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนาต้องมีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและ ประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกัน ต้องมีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและให้ เป็นปัจจุบัน ควรมีการเข้าถึงกับนักเรียนที่มีปัญหาและถามถึงสภาพปัญหาด้านการเรียนอย่าง สม่ำเสมอ การวัดและการประเมินผลควรแยกระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่า ควรวิเคราะห์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้ เพื่อสนองวัตถุประสงค์ ผลดีเครื่องมือวัดผล ที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการ ประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้งและรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปราย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการ

สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ยังขาดการบริหารและการจัดการการศึกษาที่ดี ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่แปรสภาพเป็นควบคู่สามัญผู้บริหารยึดกับการบริหารและการจัดการศึกษาระบบเก่า ดั้งเดิมอยู่ ยังขาดความชำนาญในการบริหารด้านต่างๆ ยังไม่คุ้นเคยกับเทคนิคการบริหารในรูปแบบการบริหารงานใหม่ๆ ในยุคการปฏิรูปการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการบริหารและจัดการการศึกษา ทั้งหมดที่กล่าวมาจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีในภาพรวมอยู่ในระดับมากด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก และอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท รองลงมาคือ จัดประชุมเพื่อวางแผนโดยผู้บริหาร โรงเรียนร่วมกับครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง และเปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตร ขาดการตระหนักถึงความสำคัญ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น บางครั้งไม่ตรงกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เต็มที หลักสูตรมีมากเกินไป ทำให้นักเรียนเรียนมากแต่ไม่ได้เกิดผล และจำนวนชั่วโมงเรียนในบางรายวิชามีมากเกินไป ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องเจอวิชานั้นทุกวันหรือบ่อยเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับสมปอง เสงี่ยมไพฑูริ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตามลำดับ

ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ มาก และอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา รองลงมาคือ ครูผู้สอนมีเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และ มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนใช้เวลาในการเรียนมากเกินไป ทำให้นักเรียนขาดทักษะการดำรงชีวิต ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนนั้นไม่ตรงตามวุฒิจึงทำให้การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามหลักสูตร และการจัดการการเรียนการสอนยังไม่ตามเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับฟาริด เตมะหมัด (2550) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งรายด้านและโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้นงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่พบว่ามีภาระงานในระดับมาก

3. ด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ มาก และระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อที่มีอยู่ตามสภาพจริงอย่างคุ้มค่า รองลงมาคือ กำหนดนโยบายเพื่อวางแผนที่จะส่งเสริมการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาอย่างชัดเจน และจัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อและเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และขาดการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านสื่อ เทคโนโลยี และทัศนคติของผู้รับใบอนุญาตที่มีต่อเทคโนโลยียังไม่ดีพอ ยังไม่เห็นความสำคัญ เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับมูฮำมัดนาเซ สามะ (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษา ด้านการวางแผนการสอนด้านสื่อการ

เรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลโดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ มาก เช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและประเมินผล รองลงมาคือ จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล และจัดให้มีระบบด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการวัดกระบวนการเรียนรู้ได้ ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า จากการวัดและประเมินผลในปัจจุบันให้นักเรียนทุกคนต้องผ่านการประเมิน จึงทำให้นักเรียนที่จบหลักสูตรไม่มีมาตรฐานและคุณภาพ ความเที่ยงตรง ความแม่นยำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และโรงเรียนขาดมาตรการในการจัดการนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผล สอดคล้องแสงเดือน มาลีรักษ์ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ยกเว้นด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานหลักสูตรและการนำไปใช้และงานห้องสมุดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของผู้บริหารและครูที่มี อยุ่ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการและแนวทางการพัฒนาของการบริหารงานวิชาการแต่ละท่านมองประเด็นเป็นแนวทางเดียวกัน การจัดทำหลักสูตรบางครั้งไม่ตรงกับสภาพของโรงเรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น หลักสูตรมีมากจนเกินไป จำนวนชั่วโมงเรียนบางรายวิชามีมากเกินไป นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ครูยังไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับจรรยาบรรณ (2555) ที่ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้ 1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริงโดยมีครู ผู้บริหาร

ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม 2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ 4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพและจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา 5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเห็นไม่แตกต่างกัน ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการและแนวทางการพัฒนาของการบริหารงานวิชาการของแต่ละท่านมองประเด็นเป็นแนวทางเดียวกันไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับใดก็ตามซึ่งสอดคล้องกับมุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษาที่มีตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่และวุฒิการศึกษาสามัญ และศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารทุกประเภทต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการ งานที่ควรจะมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะมีการติดตามและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงได้ดีขึ้น จึงทำให้เกิดความแตกต่างกันทางด้านประสบการณ์ในการทำงาน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานนานจะเกิดความชำนาญ เคยชินกว่าครูที่เพิ่งจบใหม่ ๆ มีประสบการณ์น้อย ยังไม่เคยประสบกับปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับนิลวรรณ วัฒนา (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

จำแนกตาม ประสิทธิภาพการทำงาน และที่ตั้ง โรงเรียนพบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด ขนาดใดก็ตาม มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา สอดคล้องกับจินดา ทรัพย์เมฆ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสิทธิภาพในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1. แนวทางการพัฒนาด้านหลักสูตร พบว่า ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตรงตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญของเด็กนักเรียน มีหลักสูตรที่แน่นอน มีการพัฒนาแต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องให้ความสะดวกแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา จัดอบรมหลักสูตรบูรณาการและสนับสนุนให้ใช้ทุกโรงเรียน ให้ครูผู้สอนทั้งในวิชาสามัญและศาสนา ร่วมกันจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะในวิชาที่บูรณาการ ให้ใช้หลักสูตรที่อ่าน ออกเขียนได้ หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นความยากง่ายให้เหมาะสม คำนึงถึงความต่างระหว่างนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ที่นักเรียนทำได้จริง ต้องครอบคลุมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตรสำรวจความต้องการของคนในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการสอนต่อไป ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรการจัดการศึกษาที่ใช้ในบริบทของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ต่างกัน เพราะ ส่วนใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่แปรสภาพจากโรงเรียน ในมาตรา 15 (2) จึงทำให้ระบบการบริหารจัดการด้านหลักสูตรมีความต่างกัน ยังใช้ระบบเก่าในการจัดการศึกษา ผู้บริหารยังขาดทักษะ ความสามารถในการบริหารจัดการด้านหลักสูตร ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับมูฮำมัดรุษานี บากา (2554) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบูรณาการสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยในด้านหลักสูตร

พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแยกกันนั้น จะประสบปัญหา คือ 1. การจัดเวลาเรียนมากเกินไป 2. งบประมาณไม่เพียงพอในการจ้างบุคลากร 3. นักเรียนไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่น 4. โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด 5. นักเรียนเรียนหนักและไม่มีความสุขในการเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ควรให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากกว่านี้ ควรวิเคราะห์แนวข้อสอบโอเน็ตเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ ให้ครูจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆ นอกห้องเรียน ครูต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับกิจกรรมให้ลดลงเพื่อให้เด็กได้รับความรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จัดวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สนับสนุนส่งเสริม จัดอบรมครูทุกๆ ปี ทุกกลุ่มสาระและให้ได้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุม จัดให้มีการนิเทศการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ เพื่อให้ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาเทคนิค วิธีการสอนต่างๆ ที่หลากหลายให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนไม่วางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากเท่าที่ควร ยังไม่มีการจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆ นอกห้องเรียนยังไม่มีมากเท่าที่ควร ครูยังไม่มีกลยุทธ์ที่หลากหลายที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกัน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับฟาฎิมะฮ์ แวสะมาเอ (2552) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย สำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยในด้านการจัดการเรียนรู้พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลาม โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทยสำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ประโยชน์ต่อครู คือ ครูไม่ต้อง เสียเวลาในการจัดเตรียมการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลาม เพราะเนื้อหาในแบบฝึกทักษะภาษาไทยฯ นี้ ส่วนใหญ่มีการบูรณาการอิสลามสมบูรณ์แล้วนำมาใช้แล้วได้ผลดีสอดคล้องต่อ ความต้องการของท้องถิ่น ผลดีต่อนักเรียน คือ เด็กเรียนรู้ได้ง่าย

เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนมากขึ้น ส่งผลให้เด็กอ่านหนังสือได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ได้ความรู้ภาษาไทยแล้ว ยังเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กได้เข้าใจ วัฒนธรรมของตนเองทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แบบเรียนมีเนื้อหาอ่านสนุก เด็กเรียน แล้วมีความสุข

3. แนวทางการพัฒนาด้านสื่อ เทคโนโลยี การเรียนการสอน พบว่า จัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนควรบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนควรพัฒนาไปตามศักยภาพของผู้เรียนและความทัน คุรุควรผลิตสื่อให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องการสอนของครู โรงเรียนเอกชนในจังหวัดเพื่อหาข้อมูลและร่วมกันแก้ปัญหา ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สื่อ เทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและนักเรียน โรงเรียนยังไม่มีบริการ อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยีมากเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับฟาริด เตมะหมัด (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า งานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าควรจัดตั้งสื่อเพื่อส่งเสริมให้ครูทุกคนได้ใช้สื่อ จัดให้มีบุคลากรเพื่อดูแลงานสื่อ มีการจัดทำทะเบียนและดูแล โรงเรียนควรจัดฝึกอบรมให้ครูสามารถผลิตสื่อบางอย่างใช้เอง

4. แนวทางการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ควรประเมินตามสภาพจริง ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในวิชาศาสนา ที่บูรณาการกับหลักสูตรในวิชาสามัญ ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนามีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อได้ข้อสรุปที่เป็นไปในทางเดียวกัน มีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอให้เป็นปัจจุบัน เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพื่อวัดผลและประเมินผลให้ดีขึ้น การวัดและการประเมินผลควรแยกระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่า ให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหาได้ ให้มีวิทยากรข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์ ผลิตเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องและติดตามผลการประเมินทุกครั้ง พยายามหาข้อสอบโอเน็ตหรือข้อสอบอื่นให้นักเรียนฝึกทำข้อสอบบ่อยๆ ควรปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาภาควิชาสามัญ และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ยังไม่มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในด้านการวัดผลและประเมินผล ยังขาดระบบด้านการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ยังขาดการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ยังขาดวิทยากร

ข้างนอกมาให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เพื่อสนองวัตถุประสงค์และผลิตเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับฟาริดเตมะหมัด (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า งานวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าควรจัดให้มีคณะกรรมการวัดผลประเมินผล เน้นการวัดจากสภาพจริงของผู้เรียน ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนางานวัดผลอย่างสม่ำเสมอ วัดผลเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการส่งเสริมแก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินด้วยกิจกรรมที่มุ่งเสริมองค์ความรู้แก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทตามสภาพของแต่ละท้องถิ่นให้ความสำคัญกับชุมชน แบ่งหลักสูตรออกตามความสามารถ ความชำนาญของผู้นักเรียน มีหลักสูตรที่แน่นอน ต้องให้ความสำคัญแก่โรงเรียนในการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ควรเน้นในเรื่องการอ่าน คิดวิเคราะห์ ให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง จัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ มีการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงรับรู้สิ่งใหม่ๆ นอกห้องเรียน ควรเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกัน ควรจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควรจัด สื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถ สืบค้นหาข้อมูลได้อย่างทั่วถึง อำนวยความสะดวกในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนการสอนต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและพัฒนาให้ทันกับรายวิชาที่จะสอนและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น ควรวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง ครูทั้งวิชาสามัญและศาสนาต้องมีการอบรม/ประชุมในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกัน ต้องมีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และให้เป็นปัจจุบัน มีการเข้าถึงกับนักเรียนที่มีปัญหาและถามถึงสภาพปัญหาด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ การวัดและการประเมินผลควรแยกระหว่างเด็กที่เก่งกับเด็กที่อ่อนกว่า มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างจริงจังและนำไปแก้ปัญหา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีสามารถกำหนดเป็นมาตรการเพื่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพและการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการ คุณลักษณะผู้นำต่อการบริหารวิชาการ ความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จรูณี แก้วเอี่ยม. (2555). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จินดา ทรัพย์เมฆ. (2549). ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ. 2552. บทความวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ฟาริด เตะมาหมัด. (2550). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฟาฎิมะฮ์ แวสะมาแอ. (2552). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอิสลามโดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะภาษาไทย สำหรับเด็กมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนจริยอิสลามศึกษาอนุสรณ์ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มุฮัมมัดรูยานี บากา. (2554). การบูรณาการสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มุฮัมมัดนาเซ สามะ. (2552). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาพผนวก ง

ประวัติผู้เขียน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล นางสาวอาอิตี๊ะ เจ๊ะแวง

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5620420115

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จ
ศศ.บ.อิสลามศึกษา (โปรแกรมภาษาอาหรับ)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2551
ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู	มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา	2554

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

สถานที่ทำงาน โรงเรียนพระยานาวินคลองหินวิทยา หมู่ที่ 2 ตำบลปากล่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

อาอิตี๊ะ เจ๊ะแวง, นิเลาะ แวงเซ็ง.2558. “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี”, วารสาร อัล-อิกมะฮฺ. ปีที่ 6 ฉบับที่ 11(จ.ที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2559)